

SLOVENE C

Štev. 294. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKE NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vred. bez dverilke od tiskarne).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74

V Ljubljani, v soboto, 24. decembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredni dnevi in prazniki, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6.50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. Vupravnistvu
prejeman: za leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnina 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
V sprejemni sobi, inserate in reklamacije. —
Izdati se računajo enostopna petlitra (dolžina
11 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 6 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta
13 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega
20 strani.

Mir ljudem!

Ljubezen je življenje veselja. Ona je ustvarila svet v pestri mnogoličnosti in mu dala gorki dih, ki žene svetove v plametečih krogih. Ljubezen je dala solncu svetlobo in bilki trepetajoče življenje. Ljubezen je postavila človeka na svet in mu dala zemljo za kraljestvo. Ljubezen mu je izročila prirodo, in ukazala njenim močem, da mu naj služijo. Ljubezen je šla za njim, ko se je izgubil, ga je iskala, ga je dvignila iz propada in privedla nazaj na očetovsko srce, ki bije za človeški rod v večnem žaru neminljive ljubezni.

Ljubezen je sreča človeštva. Trdi boji za obstanek zahtevajo močnih rok in neutrujenih naporov. Srce postane hladno in brezdušno, zemlja se izpremeni v bojišče, na katerem se krešejo sovražni udarci. A človeško srce ne najde zadostila v slavi in bogastvu; le za hip omami zmagovalce, da srce tembolj začuti obupno praznino. Po ljubezni zakoprni Adamov sin in je išče, dokler je ne najde pri gorkih, zvestih srcih. Saj samo ljubezen daje zadostila duši, ki je ustvarjena, da ljubi.

God ljubezni je zlati Božič, ta mili praznik, ki razliva srečo in radost po nemirni zemlji. V nesrečni dobi živimo, zdi se, da je sovraštvo izgnalo ljubezen s sveta. Brat proti bratu, narod proti narodu, stan proti stanu se bori, kakor bi le iz pogube enega mogla vzkleti sreča drugega. A nad nami bedi še vedno očetovsko oko, nad nami živi še vedno dobrotno srce, ki izliva nad nas žarke svoje milosti.

Boj prestane, sovražniki odlože orožje in pri jaslicah se združijo njih glasovi v

pesem skrivnostne ljubezni: Tiha noč, blažena noč...

Da, blažena tista tiha noč, ko se je odprlo nebo in je oznanil angel dremotnim pastircem, da jim je rojeno izveličanje. Srečna in hvaljena tista noč, ko je zadonela iz angelskih pesmi sladka blagovest: Slava Bogu na višavah in mir na zemlji ljudem!

Mir ljudem! Ali ne želimo vsi miru in bratoljubja? Ali ni boj le pot, po kateri gremo do miru?

Mir ljudem — da! A angelski glasovi so peli: Slava Bogu in mir ljudem! Kjer se ne daje Bogu dostojna slava, tam tudi za ljudi ni miru!

Glejte v tem veliko načelo svetovne zgodovine! Glejte v tem razlog nemiru, boju in sovraštvu! Glejte zdravilo za rane in pogoj za srečo!

Ni ga človeka, kateri ne bi čutil to noč, da se je zgodilo nekaj velikega, nekaj čudežnega, kar z mehko, a nepremagljivo silo uklanja človeškega duha v tihi molitvi. Če si hodil po potih nevere in krivice, če ti je srce postalo neobčutno za vse, kar je vzvišenega in lepega — ta večer vendar začutiš rahel dih one ljubezni, ki je nagnila srce Najvišjega, da je dal svojega edinega Sina in ga položil v jaslice v odkup za naše hudobije!

Slava Bogu! Zakaj se slepite in iščete božanstev tam, kjer jih ni? Zakaj zapirate oči pred svetlobo in tavate po temi? Ali vam ne govori vaše srce, da more Bog biti samo ljubezen? A večje ljubezni ne najdete nikjer, kakor v večlovečenju Rešnika in Izveličarja!

Mir ljudem! Le tam je vladal blagotvorni mir, kjer so se srca zedinila v plemeniti ljubezni do Boga. Kakor je staro poganstvo poznalo le nasilstvo močnejšega, tako tudi novodobna nevera ne pozna one

bratske ljubezni, ki je potrebna za srečo narodov.

Kateri izmed teh, ki delajo za odpad od krščanstva, je pa še dal mir ljudem? Vsak je dal ljudstvu le boj in sovraštvo, vsak je sejal samo seme razpora in nesreče, in je slabjšega izročal trinoštvu nasilnika.

Ali ni tudi med nami završal klic, ki jih je toliko tiral proč od one izveličavne ustanove, katere namen je slava Bogu? In komu so dali ti srečo, komu so dali mir? Kdo ima kaj koristi od tega boja, kdo je kaj obogatel, ako ni hotel dajati slave Bogu?

Ne slepite sebe in drugih! Mi hočemo mir ljudem in srečo bratom!

Mir ljudem, kateri so blage volje!

Kdor spozna resnico in jej služi, ta je blage volje. A so ljudje, ki beže od resnice, kakor nočne ptice pred vzhajajočim solncem. So nesrečneži, ki se vedoma bore proti spoznani resnici. Ali ne vidimo med seboj ljudi, katerih edino delo je, da zagrinjajo svetlobo z umazanim obrekovanjem, da taje Njega, ki je, in da svoje puste in prazne izmišljotine postavljajo na oltar, zahtevajoč, da se jim naj vse klanja? Ali nimamo med seboj ljudi, katerih geslo je boj proti jaslicam, katerih veselje je škodovati bližnjemu, ga raniti s strupenimi puščami zlobnih osebnih napadov, in kateri pravijo: Ne sme biti miru, dokler nismo spravili s sveta nauka, katerega svetloba nas blešči?

Bil je eden, ki je tudi rekel: Ne bo miru, dokler nisem jaz popolni in neodvisni gospodar vseh. Ne bo miru, dokler je še kdo, ki bi se drznil častiti, kar jaz sovražim. In je ukazal umoriti kralja miru. Tekla je kri v potokih, nedolžni so padali pod bodali, a kralj miru je živel in je zmagal.

In vi majhni, vi slabotni, kaj boste opravili vi? Vaše strele so papirnate, vaša bodala so lesena, z vaših sulic kaplja ne-

čedno črnile! Vi lahko le obleko umažete a umoriti ne morete. Plašljivci samo se vas boje, najemniki in izdajavci vam služijo.

Mró in propadajo oni, ki niso blage volje, a kralj miru živi in nas kliče k bratski slogi in edinosti.

Okoli jaslic se zbirajo nocoj slovenske rodbine. Lica žare vsem svetega veselja in praznično čuvstvo preveva vsa srca. Ali ne vidimo v pokojnem miru te blažene noči, kje je sreča in zadovoljnost narodov?

Iz tisoč in tisoč grl nam nocoj doni program krščanske omike kot svečani spev.

Ali hočete srečo slovenskemu narodu? Poslušajte angelski zbor:

Slava Bogu in mir ljudem!

Finančne črvice.

Številke govoré.

Vse naše narodno gospodarstvo boleha in hira že mnogo let. In če si začasno opomore, pride zopet nova kriza, ki oslabi in izsesa gospodarski organizem. Trhleno gospodarsko tramovje poka in čim večja so nasprotja med velikimi bogatini in reveži. Ta nasprotja so se v naši državi povečala in postrila posebno od l. 1866., ko je zavladal neomejeni kapitalizem in je naša država delala vedno večje dolgove. Koncem l. 1902. je znašal skupni državni dolg 5437.6 milijonov kron; posebej se še imele avstrijske dežele dolga 2065.7 milijonov, ogrske 4436.5 milijonov. Ves državni dolg je torej znašal 11,939.8 milijonov kron. Letne obresti, ki jih plačujeta Avstrija in Ogrska, znašajo že lepo svoto 700 milijon. L. 1850. so obresti od vseh državnih dolgov znašale le 107,436.722 milijonov kron.

Avstrijske dežele brez ogrskih so imele koncem l. 1902. samo v železnicah naložene kapitala, oziroma dolga 1425.1 milijon. kron, dežele in mesta posojil v borznih pa-

nadloga in da nismo mi k ničemur drugemu tako pripravi kakor za napoto in nagajanje. Nekoliko mirnejši smo se lotili lepe umetnosti; jeli smo z barvami slikati podobe za jaslice. Toda menda že nihče med nami ni bil posebno nadarjen za vzvišeni slikarski poklic. Kmalu je bilo na naših rokah več barv nego na pastirkah, kravicah in backih. Naša lica so polagoma očrnela in naši nosovi ozeleneli; druge barve so bile razsejane po čelu, po ušesih in po obleki. Letali smo okoli kakor velike papige in težko je bilo razsoditi, kdo je najbolj pisan. Staršem pa naše početje ni bilo všeč. Pobrli so nam vse umetniško orodje, nikar pa, da bi nas bili izpodbujali v naših idealnih načrtih.

Iz same žalosti smo se tolažili z rozinami, orehi, mandeljni in z medom. Vse te posvetne sladkosti so skrili mati na raznih krajih in kotih, koder so mislili, da jih ne moremo doseči.

Toda česa vsega ne stori pogumen mlad Slovenec za par rozin! Kmalu smo izvohali vse skrivavnice in živeli skrivaj po vegetarijansko. Starši so se čudoma čudili, kako hitro se sušita med in smetana in kako naglo ginejo orehi, rozine in mandeljni. Imeli smo pa mačko in na to nedolžno živalco

LISTEK.

Raznotero.

Praznični božični čas je zopet tu. Povsodi srečavamo ljudi, ki z veselimi obrazi prenašajo zabojce in zavitke. V izložbah je v vabljevem redu razpostavljeno vse polno prekrasnih daril; zlasti lepo jih je videti zvečer v čarobni luči. Tuintam srečamo moža, ki nese zeleno smrečico. Z velikimi pričakujočimi očmi gledajo otroci to krasoto. Ubogljivi so, kakor pred svetim Miklavžem. Izprehajajoč se po živahnem mestu sem poslušal modre besede, ki jih je govoril eden teh maličev svoji mami.

Pripovedoval ji je z resnim obrazom, da je že pisal naravnost božjemu Detetu v sveta nebesa, naj mu prinese novega konja, puško, sabljo, bicikelj in pa veliko bonbonov, da jih bo vendar enkrat sit! Naenkrat se je spomnil, da na kuverto ni prilepil nobene znamke. Iztežka ga je potolažila mati, češ, da Jezusček dobi vsa pisma kar tako. Globoko se je oddahnil pri teh besedah komaj štiri-letni možiček in je vprašal: "Mamica, koliko časa pa moram še priden biti!"

"Zmerom", je bil odgovor, ki pa ma-

lemu ni bil posebno všeč. Za enega samega konja, za tisto ropotijo in slaščice zmerom priden biti, to se mu je zdelo pa le preveč. Vendar je previdno molčal in se držal opreznost kakor najboljši diplomat Koerberjeve šole.

Kje so tisti srečni časi, ko smo tudi mi veselo razburjeni s pravo otroško nestrpnostjo pričakovali božičnih praznikov!

Nad vse imenitno se nam je zdelo že to, da je prenehala šola. Dneve do počitnic smo šteli že od sv. Miklavža. Oj, šlo je tako počasi! "Še štirinajst dni!", smo se tolažili. "Še dober teden!" smo kričali. "Še dva dni!" smo se veselili. "Jutri, fantje, jutri!" smo vriskali in poskakovali. Zlasti so se radovali oni, ki jih že tri mesece ni bilo doma in že toliko časa niso videli roditeljev. To je bil "živio!" konec poslednje ure! Vsi smo bili kakor omamljeni od vzajemne židane volje. Nekateri so se zgolj od veselja pred slovesom še malo posuvali in pobrcali, drugi so delali na papir in glavnik "škandalbando" in zopet drugi so preobračali kozelce po snegu, če ga je bilo kaj, če ga pa ni bilo nič, pa kar po tleh.

Še ko smo osrečevali s svojim obiskom gimnazijalne razrede, nismo bili dosti manj razposajeni. Poslednja dva dni smo bili že

vsi takorekoč s poldrugo nogo na počitnicah in menda nihče ni več obračal najlepših razlag večnoresnih učiteljev. In kadar je zaklenkal šolski zvon poslednjič, smo se vsi kakor en mož usuli po trhljih stopnicah in hitro bežali mimo "Cerbera" vunkaj na Vodnikov trg, kakor bi se bali, da nas ne začofati pedantski razrednik. Gospod profesor pa je zmajeval z glavo nad nami in godrnjal: "Mmm, to mi ne ugaja! Lejte jih, kakor bi izpustil kompanijo kozlov, mmm!"

Mnogo se je predručilo medtem. Naš gospod profesor je dobil uniformo! In dasi je bil ustvarjen prav po načelih miroljubne Suttnerjeve Bertice in ni nikdar maral za nobeno vojsko kratko in malo ne, moral je nositi bridko sabljo namesto marele! Stare gimnazije ni več, več ni mračnih, tesnih sobic, kjer smo preživeli najlepši del mladosti in prejeli toliko slabih redov. Prazen je ta zgodovinsko častitljivi prostor in ubogemu Vodniku piha mrzla burja neoviroma od Ljubljane sem v hrbet. Že zdavnaj bi bil dobil revež revmatizem ali vsaj kakšno boljšo influenco, če bi mož ne bil tako železnega zdravja.

Toda vrnimo se k božičnim počitnicam. Komaj smo priropotali iz šole domov, smo že zvedeli, da so vakance staršem največja

pirjih 1262,7 mil. itd. Kurzna vrednost zadolžnic je koncem leta 1902. na dunajski borzi znašala nad 27.094 milijonov.

Davki in doklade.

Ni torej čudno, ako z večjimi potrebami države rastejo tudi davki in doklade. Avstrijski državni stroški so leta 1902. znesli 1.685.117.944 kron. Te stroške je država pokrila z dohodki direktnih in indirektnih davkov, in sicer je znašal okroglo: Zemljiški davek 54.800.000 milijonov, hišni davek 71.020.000, 5 odstotni državni davek od dohodka najemninskega davka prostih hiš 6.200.000, splošna pridobnina 34.400.000, krošnjarina 280.000, pridobnina javnemu računu podvrženih poslopij 50.995.000, rentni davek 7.500.000, osebna dohod. 48.250.000, davek od višjih plač 1.820.000, eksekucijske pristojbine 1.955.000 itd. Indirektni davki (od žganja, vina, mesa, piva, sladkorja, sol, tobak, koleki, pristojbine itd.) pa so znašali okroglo 731.475.500 kron.

To pa ni še vse breme, ki leži na ramah davkoplačevalcev. Treba je plačevati še deželne in občinske priklade, ki znašajo pri direktnih davkih skoraj ravno toliko. Tako je l. 1900. znašal ves zemljiški davek 68.442.643 kron; občinske in deželne priklade pa celo 83.036.365 kron, torej povprek nad 121%. Hišno-razredni davek je l. 1900 znašal 12.361.243 kron, priklade pa 15.616.591 kron, to je nad 126%. Splošna pridobnina je znesla 33.715.856 kron, priklade pa 34.522.295, to je nad 102% itd. Sploh vidimo in čutimo, da deželne in občinske priklade rastejo od leta do leta. Dežele in občine so navezane večinoma le na priklade od cesarskih davkov, in zato so tudi skoraj brez izjeme v dolgeh, ker s temi dohodki ne morejo pokriti letnih stroškov.

Posebno občutljiva sta zemljiški in hišni davek. Po cenitvi davčnih oblasti so znašala l. 1902. obdačena zemljišča v Avstriji 30.000.825 hektarov, število obdačencev 5.094.930, čisti katastr. doh. 306.319.435 K. Zdaj pa računajte vse davke, priklade, obresti od dolgov itd., pa izračunate na prste, da so kmetje z družinami, ki štejejo nad 13 milijonov duš, v istini berači, ako vpoštevamo njih skromne letne prihodke.

Ravno tako težko breme sta hišno-razredni in hišno-najemninski davek. Tako je bilo v Avstriji l. 1902. obdačenih poslopij 3.378.515. Dohodek vseh teh poslopij je znašal 576.351.148 kron. Predpisani davki pa so znašali 129.793.360 kron, po odbitku vsled zakonite davčne prostosti v znesku 31.220.300 kron je znašal skupni čisti hišni davek 98.573.060 kron.

Hišno-razredni davek se plača po številu stanovanjskih prostorov, katere posestnik rabi zase in jih ne dá v najem. Razredov je 16. Hišno-najemninski davek, ki ga na Kranjskem plačuje samo Ljubljana, se računa od najemščine po odbitku 15% za vzdrževanje poslopja.

Ljubljana je l. 1902. štela 1527

hiš in je plačala hišnega davka 408.037 K, najemščine pa dobila 1.389.156 K. Kranjska dežela brez Ljubljane je dobila najemščine 1.389.156 kron, hišnega davka pa plačala 189.764 kron.

Iz tega se razvidi, da je posestvo pri nas do skrajnosti obremenjeno in davčna reforma nujno potrebna.

Hranilnice.

V pošteb pridejo samo hranilnice s svojim statutom brez ozira na mnoge druge denarne zavode po Raiffeisnovem ali drugem sistemu. Vseh hranilnic v Avstriji je bilo leta 1900. 559, ki so imele naloženega kapitala 3.718 milijonov kron, hipotekarnega dolga pa 2624 milijonov, torej je preostajalo hranilnicam 1094 milijonov, ki so bili raznovrstno naloženi in v blagajnicah.

Na Kranjskem je bilo 6 hranilnic, ki so imele hranilnih vlog 82 milijonov K, hipotekarnih dolgov 49 milijonov, torej imetja 33 milijonov.

Številke hranilnih vlog nam pa tudi dokazujejo, da je preveč kapitala po hranilnicah, ki ga te ne morejo razpečavati. Ena milijarda kron preostaja hranilnicam čez hipotekarna posojila! Na Kranjskem 33 milijonov kron!

Gospodarski napredek naroda ne obstoji samo v tem, da se množe hranilne vloge in hipotekarni dolгови. Industrija, trgovina, obrt se morajo pospeševati. Večjih podjetij ne smemo prepustiti drugim; ker pa nimamo tistih kapitalistov, ki bi svoj denar lahko investirali v večja podjetja, mora to nadomestiti skupna, združna organizacija. V to svrhu ustanovila se je v Ljubljani delniška stavb. družba „Union“, ki ima namen, izvrševati večja podjetja. Eno bo kmalo končano. Krasna palača hotela „Union“ se dviga ponosno v zrak! A dela imamo še mnogo, in izvršili ga bomo, ako najdemo gmotne podpore. — Naj nihče ne misli, da s tem, če kupi delnico, žrtvuje ali daruje ta denar. — Denar se v podjetja plodonosno naloži, kakor to delajo drugi narodi. Le pogledimo v Nemčijo, Francijo, Anglijo, Belgijo! Kako so to bogate dežele, kako je prebivalstvo imovito, ker industrija in trgovina cveté. Vsaka tri leta bi morali izdati eno emisijo delnic „Union“ v znesku 300.000 kron, delnica po 500 kron. Sramota bi bila, ako ne dobimo vsake tri leta 600 oseb, katere bi povprek lahko kupile po eno delnico, in tako v prospeh gospodarstva mesto v hranilnico naložile 500 kron za eno delnico „Union“! Na leto pride komaj 84 gl. Če vržemo vsako tretje leto 300.000 kron na trg v industrijne in gospodarske namene, storimo več za gmotni in duševni napredek svojega naroda, ko z najlepšimi tiradami o ljubezni do domovine in svojega naroda! Živimo v praktičnem stoletju. Le gmotno podkrepjeni narod ima pravico do obstanka; če je gospodarsko šibek, služi le drugim za hlapca, kljub temu, da so hranilnice polne hranilnih vlog za — hipotekarne dolge!

V kratkem izda se 3. emisija delnic „Union“. Če se moja ideja uresniči, postanejo podjetja družbe „Union“ prava last naroda, podjetja, pri katerih vsak delničar deluje s svojim deležem. Treba je le energičnega dela. Sad pokaže se šele v letih, ker nobeno podjetje se mahoma ne ustanovi. Toda ne samo energije nam je treba, zaupanje moramo imeti do tistih, katerim se tako vodstvo zaupa. Sedaj se je eno podjetje srečno pričelo. Dal Bog, da bi mu kmalo sledila — druga.

Dr. V. Gregorič.

Tu in tam.

„Mir ljudem, ki so dobre volje!“ Tako nas pozdravlja angelski zbor današnja noč. Podobno pozdravlja avstrijski ministrski predsednik že pet let državne poslance. „Mirni bodite in dobre volje! Ako ne, pošljem vas domov.“ To je vidilna misel vseh govorov dr. pl. Körberja. Žal, da te besede padajo med trnje in na trdo skalo. Vlada si je tekom let odtujila malone vse stranke. Edini njen zanesljiv prijatelj je § 14.; s to kljuko stopa vlada zo pet čez prag novega leta. In kaj potem? Po ustavnem običaju bi morala vlada odstopiti mesta voditeljem strank, ki so ji 9. t. m. jasno izrazile nezupanje. Tako je bilo, ko sta Hohenwart in Plener s Poljaki pokopala grofa Taaffeje volilno reformo. Ali pa je sedaj mogoče, da se vprežejo skupaj pred državni voz dr. pl. Derchatta, dr. Bärnreither, dr. Kramar in prijemajo za kolesa dr. Lemiš poleg dr. Fortha in Biankinija? To tudi dr. pl. Körber dobro vé, zato ostane še „brez strasti ustrajen“.

Toda država hoče in mora živeti! To je bič, ki ga dr. pl. Körber vihti nad glavami poslancev. Kakor pa se vrabci privadijo slamnatemu možu v prosu, tako vplivajo vladni opomini na „visoko“ zbornico. In ko bi vlada razpustila zbornico, prišla bi z dežja pod kap. Posledica bi bila državni prevrat ali demisijska. To je ravno Ahilova peta sedanje vlade, ker nima zanesljive večine. Vlada ne premaga poslancev, a ti ne vlade.

Država pa mora živeti! Zato pritrjujemo besedam dr. Kramarja: Proč s polovičastvom! Volk sit in ovca cela, to ne more biti. Vlada je od vladarja dobila nalog, da omogoči delavnost parlamenta. To pa more doseči, ako govori resno besedo z nemškimi strankami: To je dolžna državi, dolžna prebivalstvu, ki trpi vsled dolge parlamentarne krize. Dr. pl. Körber se je 9. t. m. moral prepričati, da so Nemci v politiki vedno nevhvaležni. L. 1878. so pokopali Lasser-Auersperga, l. 1895 Plenerja in Wurmbraunda. Nemci igrajo vlogo Saturna, ki požira svoje otroke. To naj zmordri vlado, ako je sploh zánjo še čas. A vsa znamenja kažejo, da vlada nima dovolj resne volje, ki bi premagala nemško svojeglavnost.

Enake razmere so danes na Ogrskem. Tudi ogrska vlada je v največji stiski. Vendar enkrat ravnopravnost med državama! Velika razlika pa je med grofom Tiszo in dr. pl. Körberjem. Grof Tisza hoče z železno roko zbornici vsiliti nov poslovnik, dočim se ga njegov avstrijski tovariš brani. Nov poslovnik — to je fiksna ideja grofa Tisze. In s to idejo je grof Tisza zvodil svojo stranko v vrtnice. Ena, dve, tri, poslovnik je gotov. Ta „mala napaka“ pa je vzbudila politično vest po vsi deželi. Odlični njegovi pristaši, bivši ministri in tajni svet-

niki so uskočili v tabor opozicije. Doslej so v ogrski zbornici le zaradi teorije novega poslovnika prevračali ministrske stole. Ako pa pride do prakse, tedaj pa izbruhne mažarski temperament. Na čelu parlamentarne revolucije koraka grof Julij Andrássy. Ob vsakem večjem ljudskem metežu pride na površje ali mož iz neznane nižine ali veljak s socialne višine, ki je bil sicer znan, a obrnil plašč po vetru. V Andrássyju, ki je bil doslej mirer in trezen politik, se je vzbudil duh njegovega očeta v viharjem letu 1848. To je posledica „formalne napake“ z dne 18. novembra. Ali grof Tisza zmaga ali omaga v boju za poslovnika, psihološkega pogleda nima. Kar pa je značilno v tem boju, je dejstvo, da 40 hrvaških poslancev podpira vlado, ki je predložila načrt novega šolskega zakona proti nemažarskim narodom. Da, ti so husarji, na katere se more grof Tisza sigurneje zanašati, nego na orožnike, preoblečene v zbornične strežaje; Opravičeno se je poslanec Szentivány izrazil o hrvaških poslancih: „Mažari niso Hrvatje!“

Boj med ogrskimi strankami pa ima vevležen pomen tudi za Avstrijo. Ako grof Tisza razbije vladno večino, kdo dobi krmilo v roke. Košut ali Apponyi? Tudi to bi bil sad nad 30 letne židovsko-liberalne vlade.

Idrijske novice.

i Pojasnilo. V zadnjem „Napreju“ se sodrug Kristan prisiljeno zgraža nad mojim podučevanjem v obrtno-nadaljevalni šoli ter z veliko ogorčenostjo stavi vsa mogoča vprašanja, ker sem učenca Kosmača njegovemu vedenju primerno kaznoval. Vsak človek, ki ima le količkaj osebnega poštenja, se najprej poduči o stvari, potem vpije. Kdor je torej glede na moj slučaj poizvedel, kakšne so bile izprva razmere v imenovani šoli in kako je razsodilo sodišče, dobro ve, ali sem „vzoren veroučitelj“ ali ne. Sploh se pregovarjati o podučevanju veronauka z odpadnikom bi bilo preveč časti zanj. Zato odločno odklanjam vsako vmešavanje ali celo kakšne nauke od Kristana, kako naj postopam. Če ima Kristan take pojme o sodnji ter ji podtika, da je razsodila, da smem pretepati, ker sem bivši „rezervni feldwebel“, če se Kristan proti orožnikom, ki pridejo z nasajenim bajonetom poizvedovat k njemu, tako arogantno obnaša, da ga je sodišče 16. t. m. kaznovalo na 20 K, oziroma 2 dneva zapora, kako bi se obnašal šele proti fantom, ki pridejo s papirjem in svinčnikom! Torej, Kristan, vaše nauke in vaša vprašanja porabite drugje! — Lavrencij Lah, mestni kapelan.

i Občni zbori se vrstijo sedaj dan za dnem. Katoliška delavska družba je ob velikem številu članov zborovala zadnjo nedeljo. Večinoma gre na na občnih zborih gladko. Omeniti se nam zdi vredno, da so na občnem zboru „Narodne čitalnice“ vrgli „Slovenca“. Boje se namreč, da bi ne nastal v nekdanji „Narodni“ še večji razkol, ako bi člani brali idrijska poročila v „Slovencu“. Račune, račune pomagajte, dragi napredni prijatelji, razjasniti, primanjkljaj je iz računov preteklih let razviden mnogo večji, nego boste prihranili v prihodnjem in bodočih letih s tem, da „Slovenca“ ne naročite. Zanimivo je tudi, da se liberalci vedno pritožujejo, kako dolgo morajo čakati, da dobé v kavarni „Slovenca“ v roke, — sedaj se pa napravili še v „Čitalnici“ prepoved glede tega lista. Sicer pa bomo tudi v prihodnjem letu poskrbeli, da bo vkljub temu „Slovenec“ prinašal taka poročila, da bodo naprednjaki prav radi čitali in brali „svobodnjakom“ prepovedani list.

i Novega predsednika je dobila narodna čitalnica. Izvoljen je bil pri zadnjem občnem zboru lekarnar g. Danijel Pirc, ki ga jako dobro poznata naša katoliško-narodna državna poslanca gg. Pogačnik in Povše, in sicer od onega časa, ko je g. Pirc prosil za lekarno v Idriji. Vsaj toliko vemo, da je g. Pirc takrat dobro poznal imenovana poslanca, dasi sta katoliško-narodna. Zanimalo bo torej tudi ta dva gospoda, da se je dal g. Danilo Pirc, lekarnar v Idriji takoj na to voliti predsednikom narodne čitalnice v Idriji, kakor hitro so izključili „Slovenca“. Casi se pač menjajo, zlasti ko smo — na konju. Ob strani stoji v odboru g. Pirca, par profesorjev realčnih, ako se ne motimo, med njimi tudi brate Matija, ki je „Slovencu“ posebno gorak, pa ga vendarle rad študira.

i Silvestrov večer napravi „Katoliška delavska družba“ svojim članom, božičnica z lepim sporedom pa bo na praznik svetega Stefana.

i „Dali smo ga“, namreč „Slovenca“, hvalil se je čitalničar. No, koliko pa jih je bilo? Celih 13 mož vsega vkup. Pravijo, da so se zbalili številke 13. Da bi jih ne zadela kaka hujša nesreča, so žrtvovali „Slovenca“, ki jim je sicer jako pri srcu.

i Delavec in gospod. „Slov. Narod“ je prinesel pred kratkim pod naslovom „Glas iz občinstva“ naslednjo vest: „Piše se nam: V Idriji nosi veliki zvonec v občinskem za-

smo hoteli zvaliti težko breme svojih tajnih poedin. Toda ni se nam posrečilo. Glede smetane so nam zvedenci že še verjeli, toda zaradi drugih stvari je bilo treba doprinesiti dokaz resnice.

To častno in še bolj težavno nalogo sem prevzel jaz sam! Pravkar se mi je posrečilo, da sem namazal mucku glavo z medom in vsadil vmes rozin in mandeljnov, ko so prišli oče gledat, zakaj maček tako mijavka. No, precej so segli po palici in kmalu sem mijavkal tudi jaz prav milo.

Zvečer pa smo bili zopet vsi židane volje. Prižgali so božično drevesce, nas poklicali in nam razdelili darila.

Božič brez daril ni pravi Božič.

Slovenci smo dobili imenitno božično darilce. Celó mesto! Nova Panonija je sicer samo na papirju in nihče noče nič gotovega vedeti, kdaj da res vznikne iz tal. Pa to nič ne dé! Drugi narodi niti samo na papirju nimajo kaj takega.

Ze dolgo sem pričakoval, da najdem kje v časnikih kakšnih poročil o našem prihodnjem mestu, pa nisem našel ničesar. Kako sem bil torej vesel, ko sem prejel in prebral nastopno pisemce dragega prijatelja iz Radovljice:

„Ljubi moj!

Menda si že vendar bral preveselo novico, da nameravajo neznani dobrotniki in občudovavci naše divjeromantične Gorenjske sezidati na prekrasni ravnici med Lescami in Radovljico popolnoma moderno urejeno novo mesto, namreč novo Panonijo. Ker vem, da si Ti kakor tudi vsak pošten Slovenec vnet za vse dobro, lepe in vzvišeno ter za vsak napredek naše mile domovine, mislim, da Te bo zanimalo, če Ti pišem o Novi Panoniji nekoliko podrobnosti. Kakor sem zvedel, so poglavitne stvari med ustanoviteli že dogovorjene. Jako me veseli, da Ti morem natančneje poročati o važnih uredbah. Tako na primer ne bodo imele hiše novega mesta nobenih oken in nobenih vrat, ampak Novi Panončani in njih gostje bodo morali plezati po lestvah domov in nositi dnevno svetlobo v žakljih v sobe, kakor slavnoznaní meščani nekega nemškega mesta. Pljuvati ne bo smel nihče na tla, ampak na strop ali pa v svoj žep, če ne bo kaznovan s petindvajsetimi bolečinami pod suknjo. Psi bodo morali nositi svoje dekoracije na repu ne pa na vratu, kakor v drugih, nazadnjaških mestih. Ali niso to velikanske razlike? Najbolj važno stvar pa bi bil kmalu pozabil. Novi Panončani na-

meravajo namreč Tebe, dragi prijatelj, izvoliti za župana, in sicer kar brez vsake volitve in takih sitnosti. Čestitam Ti torej iz vsega srca in pričakujem od Tvoje požrtvovalnosti, da se ne boš branil težkega bremena županskega. Upam, da se boš pridno učil laziti po lestvi in Te v kratkem pričakujem v Radovljici. Z Bogom!

Tvoj prijatelj Francelj.

Tako me zna zafrkavati moj radovljiški znanec. Odgovoril sem mu kratko in jedrnato takole:

Dragi Francelj!

Ne morem Ti popisati veselja, ki si mi ga naredil s Svojim listom. Žalibog pa pred pepelnico ne morem prevzeti županstva v Novi Panoniji na noben način. Obljubil sem namreč že generalu Steslju, da pridem v Port Artur aranžirat vse ples, bale in „venčke“, kolikor jih nameravajo imeti Rusi v predpustu. Godí se jim namreč izvrstno, le to je nerodno, da jih večasih Japonci obstreljavajo. Po predpustu pa seveda nemudoma pridem v Novo Panonijo. Na veselo svidenje. Vešele božične praznike Ti želi Tvoj prijatelj

Slavomir,

táčas Nove Panonije prvi župan in spe.

Dalje v I. prilogi

stopu par klerikalnih oziroma socialno-demokratskih zastopnikov virilnih juridičnih oseb. Zato bode morda umestno, če povemo, da je pred par leti postojnsko okrajno glavarstvo z oziroma na neko pritožbo razsodilo, da po občinskem volilnem redu nimajo juridične osebe pravice do virilnega glasu v občinskem odboru, temveč le fizične. Oziraje se na besedilo zakona sodimo, da je to mnenje pravo, a če bi bilo logaško okrajno glavarstvo drugega, mogoče pa bode deželna vlada, ali pa upravno sodišče istega kot postojnsko glavarstvo. Vsekako je dobro, da se občinstvo na to opozori. — Na to odgovarjamo: Ne verjamemo, da bi imeli pri postojnskem okr. glavarstvu take praznoglavce, kakor je „Narodov“ dopisnik. Kdo ima virilno pravico, ne določuje noben § občinskega volilnega reda, ampak § 17 občinskega reda. Ako je torej res postojnsko okrajno glavarstvo sklicevaje se na občinski volilni red izdalo ono določbo, je pač čudno, da prizadeti ni rekuriral. Sicer se nam zdi, da je popolnoma pravično, da imajo tudi zadrage virilen glas, če plačujejo postavno določeni davek. Postava ne določa natančneje oseb, ali so v mislih juridične ali fizične. Ravno nasprotno lahko trdimo, ako primerjamo § 17. občinskega reda in § 1. 3. občinskega volilnega reda. Prvoimenovani določa, da imajo virilen glas „tisti občinci, imajoči volitveno pravico, kateri od ... pridobitka ... vsaj po 200 gld. pravega davka plačujejo.“ Zadnjeimenovani pa pravi, da se „med volče posamezne občine štejejo tudi domače skupščine ... društva“, ako seveda plačujejo davek. Pa tudi pravično je, da imajo zadrage virilen glas, kakor „fizične“ osebe. Vzemimo zgled: Družine, ki kupujejo sedaj v „krščanskem gospod. društvu“ ali pa „občnem konsumnem društvu“, bi kupovale pri Tinčetu ali pa Fani. Dobiček, ki ga skladajo sedaj kupovalci zadrugama, bi se tako stekal pri teh. Radi tega bi bila obsojena k večjemu davku, tako visokemu, da bi lahko postala virilista. Oba sedaj lahko pošiljata svojega zastopnika k sejam, zadruzi bi pa ne smeli! Seveda gospod in pa delavec ... Sploh je pa čudno, da so liberalci prišli na to izvirno misel, kako se odkrižati neljubih oseb. Proti erarju niso nikdar rekli niti besedice, okrajna hranilnica se že zdavnaj poslužuje svoje pravice, le delavske zadrage naj bodo ob pravico, ker zastopniki govoré in ne kimajo samo. Potem se pa še „Narod“ vedno ponaša, kak prijatelj delavstva da je!

Jeseniške novice.

j **Nov mesar** Jože Zrimec je odprl mesnico v Svedrarjevi hiši na Jesenicah v torek, 20. t. m. Sedaj je nastavljen te-le cene: 1 kg govedine K 1'28, teletnine in svinjine K 1'56, po 4 vinarje ceneje kakor stari mesar na Jesenicah. Pravi, če bo imel odjemalcev, bo te cene še znižal.

j **Po ceni** so letos prašiči, po 40 vin. stari funt ali 71 vin. kilo in vender se prodaja prešičje meso po K 1'60 ozir. K 1'56. To so procenti, kaj?

j **Nesreče v predoru.** Anton Batoč se je peljal na vozičku sedeč, ki je pa bil previsoko naložen. Le tako se je moglo zgoditi, da ga je granik prijel za noge v stopalih. Zmečkal mu jih je in sedaj mora v bolnišnici ležati. To se je zgodilo v ponedeljek zjutraj 19. t. m. V torek pa jo je skupil Valentin Nekič. Porival je voziček, pa za njim pridrvi drug voziček in ga pretisne čez koleno. Tudi on se zdravi v bolnišnici na Hrušici.

j **Kaj je vzrok** toliko nesreč? Res tu in tam gotovo neprevidnost, a kakor gre glas med delavci, je marsikaj krivo to, ker delavce preveč priganjajo, potem seveda ni mogoča tolika previdnost in pazljivost. Polno podjetnikov je, ki oddajajo partije podpodjetnikom. Vsak hoče nekaj dobička imeti. Ni čuda, da manjši podjetniki iščejo dobička od delavcev. Delavci morajo delati za žive in mrtve, da več naredijo ter v krajšem času partijo zgotove, katero je podjetnik prevzel za gotovo svoto. Bolj ko delavci hite in več ko naredijo, več dobička vtakne podjetnik v žep. Sadovi te dobička željnosti so pa žalostni za — delavce.

j **Ali ni kriva tudi država?** Zakaj ne dela predora v lastni režiji? Zakaj dopušča podjetništvu, ki je celo delo prevzelo, da oddaja partije manjšim podjetnikom, ki popolnoma samostojno z delavci počenjajo, kar hočejo?

j **Boj zoper „reakcijo“** se je začel na Jesenicah. Začela ga je „Akademija“. Jeseničani, ali veste kaj je „reakcija“? Tega še tisti naravnost ne povedo, ki se vojskujejo zoper „reakcijo“. Protireakcionarec, zdravnik v Ljubljani, dr. Oražem je namreč na ustanovnem shodu protireakcionarnega društva „Akademija“ dne 26. oktobra 1904 tole izjavil: „Okoli te besede („reakcija“) se danes tako hodi, kakor mačka okoli repa.“ Vendar so že toliko povedali, da vemo, kaj o n i razumejo pod besedo „reakcija“.

j **Reakcija** pomeni v slov. jeziku odpor sploh. Akademiji pa pomeni reakcija odpor katoliške cerkve zoper delovanje brezbožne filozofije, zoper brezbožno kulturo, s kratka: reakcija je delovanje katoliške cerkve, reakcionarec pa tisti, ki živi in deluje po naukih katoliške cerkve.

j **„Akademija“** se je z vsilo vrgla na Jesenice. Zato mora vsak Jeseničan vedeti, kakšne namene ima „Akademija“ in kakšni ljudje so v „Akademiji“. Sami so povedali, kaj hočejo, na ustanovnem shodu.

j **Kaj hočejo?** Razširjati kulturo, izobrazbo med slovenskim ljudstvom. Kako? S tem, da pobijajo „reakcijo“, to je katoliško cerkev. „Kulturno delo je vse, s čimur pobijamo reakcijo“ je rekel gosp. Dermota. „Revolucionirali bomo duhove“, to je: pripravi jih bomo k uporabi zoper katoliško cerkev, k uporabi zoper Boga.

j **Kakšni ljudje so v Akademiji?** Eni se še uče, drugi so pa že „učeni“. Sami akademiki: višješolci, zdravniki, doktorji, profesorji. Kakšnega mišljenja so? Dr. Oražem je izjavil: „Vsak, ki se bo v društvu vpisal, je itak svobodomiseln“, drugače: liberalnega mišljenja, še drugače: vse sme misliti in verjeti, samo tega ne, kar uči katoliška cerkev. Predavanja so „Akademiji“ tisto sredstvo, s katerim pobijajo „reakcijo“ in razširjajo luč.

j **Nemško štirirazrednico** bospomlad dobila Sava. Zidala jo bo tovarna. Nemških otrok za štirirazrednico ni. Saj že za dvorazrednico so morali slovenske otroke privabiti. Namene, ki jih ima tovarna, poznamo. Tudi vemo, zakaj se ji tako mudi zidati nemško šolo in štirirazrednico ne navadne enorazrednice, ki bi edino bila na mestu. O pravem času bomo spravili vse v javnost. Sedaj še ni prišel čas zato. Dovolj je za sedaj, da javnost opozorimo, kako intenzivno delajo Nemci na to, da bi postali gospodarji slovenskih Jesenic.

j **V predoru** v spodnjem rovu sedaj nič ne delajo. Zveplenoslana voda priteka s tako silo iz stene, da ni mogoče delati. Čeravno je podjetje izjavilo, da bo predor na rejen do konca aprila 1905, se to ne bo zgodilo. Pred mesecem julijem na noben način ne bo dokončan. Obzidali bodo ves dosedaj narejeni predor s kamenjem, predno bodo delali naprej. Imajo pa še 425 metrov prevertati.

Nesreče na Jesenicah. (Zgodovinski podatki.) 78. Boštjan Zima z Jesenic št. 64, vsled slučajno dobljenih telesnih poškodb umrl 6. novembra 1878, star 54 let; — 79. Janez Neumann na Savi št. 25, umrl vsled opeklin 28. okt. 1880, star 2 leti 10 mes; — 80. Rotija Mertelj z Rovta št. 65 umrla vsled nesrečnega padca 9. junija 1883, stara 64 let; — 81. Janez Šranc z Jesenic št. 9, zastrnil se z ogljenim kisikom in umrl 22. jul. 1883, star 59 let; — 82. Janez Smolej z Jesenic, št. 81, zadušil se 5. dec. 1883 v jamah nad sv. Križem vsled eksplozije plinov v Karlovem rovu, star 31 let; — 83. Anton Mertelj, kovač na Jesenicah št. 35, umrl 15. novembra 1884, vsled izkrvavitve. Našli so mrtvega, na vratu ranjenega, a se ni moglo dognati, se je li sam zaklal, ali ga je kdo drugi. Star je bil 40 let; — 84. Martin Pičman s Plavža št. 4, umrl 15. decembra 1884 vsled telesne poškodbe. Voz z mesecnim hodom se je zvrnil nanj in mu zdrobil čepinjo. Star je bil 58 let; — 85. Polona Bizjak z Jesenic št. 45, stara 34 let, umrla 3. februarja 1885, vsled izkrvavitve iz rane v levi srčni polovici, kamor se je bila porodnica sama zabodla. Sodnijska obdukcija je konstatirala, da je storila to v zmešanosti; — 86. Valentin Tavčar, berač, zmrazil na Rovti št. 58, v svojem stanovanju, dne 15. marca 1886, star 78 let; — 87. Janez Kržišnik, rudokop s Koroške Bele, ponesrečil se na cesti na Hrušici pri št. 1 in umrl vsled pretresenja možganov ter poškodb na glavi 23. oktobra 1886, star 22 let; — 88. Valentin Franko na Savi št. 15 utonil v Savi 22. aprila 1889, star 3 leta; — 89. Valentin Šimnic iz Bodežic pri Bledu, delavec pri novi tovarni, je padel v nov še prazen kanal pri savski cerkvi razbil si čepinjo in umrl 16. septembra 1889, star 49 let; — 90. Fran Cegnar, zidar z Druševka pri Šmartnem pri Kranju, zadušil se z ogljikom, 23. februarja 1890, star 30 let; — 91. Liza Polka s Planine št. 35 je šla 29. maja 1890 z doma, 19. junija so mrtvo našli v Mercu nepoškodovano. Stara je bila 77 let. — 92. Franc Klinar z Jesenic št. 15, ponesrečil se v Mirci 11. novembra 1890 in umrl vsled poškodb na glavi, star 34 let. — 93. Josipina Herman na Savi št. 12 padla in si razbila čepinjo 24. avgusta 1891, stara 2 in pol leta; — 94. Pavel Razingar s Hrušice št. 22. padel s strehe in vsled poškodb umrl 3. septembra 1891, star 49 let; — 95. Valentin Robič s Hrušice št. 19, vsled nesrečnega padca umrl 5. oktobra 1891, star 74 let. — 96. Janez Logar, pismenoša, doma iz Bašla pri Predvoru prišel pod vlak, ki ga je povozil 4. nov. 1891. Star je bil 50 let. — 97. Florijan Mežnarč zadušil se na Savi

št. 12 z ogljenim kisikom, 6. februarja 1892, star 38 let. — 98. Fran Kralj, 32 let star, se je ponesrečil v tovarni in umrl 10. februarja 1893; — 99. Karl Klemenčnik, tovarniški delavec, ponesrečil se v tovarni, zdrobilo mu je čepinjo 31. julija 1893, star 27 let; — 100. Jakob Novak, tovarniški delavec, zadušil se v tovarni z ogljenim kisikom pri peči 6. decembra 1893 star 43 let; — 101. Tomaž Rode, tovarniški delavec, umrl v groznih bolečinah 2. maja 1894. Tekoče razbeljeno železo ga je speklo. Stvar je bil 29 let in oženjen; — 102. Jože Žen, 18 let star, ponesrečil se je v tovarni in umrl 25. septembra 1894; — 103. Jakob Pristov z Zatreznice št. 9, utonil in se zadušil v tovarniškem vodovodu na Savi 22. januarja 1895, našli so ga šele čez dva dni, star 53 let; — 104. Matevž Odar, tovarniški delavec, vsled poškodb na glavi umrl 26. junija 1895, star 34 let; — 105. Jožef Lah z Jesenic št. 25, umrl za izkrvavitvijo vsled samomora 17. julija 1895, star 35 let; — 106. Jožef Sauli s Hrušice št. 23, padel z drevesa in umrl vsled poškodb 28. oktobra 1895, star 53 let; — 107. Miha Tomazin iz Podbrezja, zidar, star 45 let, je bil ubit 13. marca 1896; — 108. Simon Žiberna vsled zastrupljenja z alkoholom, umrl 7. septembra 1897, star 23 let, doma iz Gorenj pri Sežani; — 109. Jožef Erzar na Savi št. 65 umrl vsled preobilo zavžtega žganja 23. junija 1898, star 3 leta; — 110. Janez Lončar z Jesenic št. 39, pri nabiranju planink na gori Klek, se ubil 15. avgusta 1898, star 15 let. (Dalje pride.)

Pa do so zopet znižali delavcem v javniški tovarni pri zadnjem izplačilu. Mi obžalujemo, da se delavce ravno za praznike razburja. Naravnost žaljivo za delavce pa je, če se jim očita spomladni štrajk. Nikar duhov razburjati!

j **Prememba posesti.** Tukajšnje katoliško delavsko društvo je kupilo od delavskega konsumnega društva okrog 150 kvadratnih sežnjev.

j **Veliko dvorano** bo katoliško delavsko društvo takoj spomlad sezidalo na nove kupljenem prostoru tik poslopja konsumnega društva.

j **Naši luteranci** so preteklo nedeljo v svojem tempelnu napravili božičnico. Hiteli so tako zelo menda zato, ker so se bali, da bi v božičnih praznikih njih tempel znal biti čisto prazen. Ljubljanski pastor se hvali v „Deutsche Stimmen“, da se je božičnice udeležilo obilo luterancev in njihovih prijateljev. Kateri so bili ti luteranski prijatelji, bomo izkušali poizvedeti, da njihova imena objavimo. Ne čudimo se, da je pri tej luteranski božičnici sodelovalo hajlovsko pevsko društvo „Stahl u Eisen“, a čudimo se, kako morejo še v tem društvu biti možje, ki pravijo, da so katoliški. Za danes dovolj!

Predaval je preteklo nedeljo v kat. del. društvu g. župnik Zabukovec, o pismih in pošti starih časov.

j **Nov harmonij** ameriškega sistema je te dni dobilo katol. delavsko društvo. Na tem mestu izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem prijateljem društva, ki so v ta namen darovali znatne svote.

j **„V zadnjem trenutku“** se imenuje igra, ki jo bodo fantje predstavljali na praznik sv. Štefana zvečer v katol. del. društvu. Mlad nezkušen mizarski pomočnik zaide med slabe tovariše, ki ga pripravijo obvero. V obupu se hoče usmrtiti, v tem ga reši njegov brat-duhovnik. To je vsebina igre, ki je prav primerna za božične praznike.

V „Slov Narod“ so v soboto prejšnjega tedna napisali jeseniški liberalci nekaj zmešane kolobocije o tukajšnjem občinskem odborniku gospodu Markeš-u. Mi dobro vemo, da so te isti liberalci, ki pišejo „Jeseniško stražo“. Kako je to, da te kolobocije niste spravili v „Stražo“, precej prostora bi bila zavzela.

Novice iz Kranja.

Na korist „Dijaški kuhinji“ bo igrala „Dekliška Marijina družba“ v Kranju še enkrat „Lurško pastirico“ na sv. Štefana dan. Dodale se bodo še Božične primerne deklamacije in živa podoba. Želimo, da bi predstava donesla prepotrebemu društvu mnogo dobička.

Silvestrov večer bo priredilo društvo „Kranj“ svojim članom v soboto 31. decembra t. l. Na sporedu bo godba, petje, šaljiv prizor in šaljiva loterija. Več povedo vabila.

„Gorenjec“ pravi, da bo z novim letom povečal svojo obliko. Ali hoče še pomnožiti število svojih napadov in zavijanj?

Kranjski trgovci so sklenili, da ne bodo več dajali svojim odjemalcem novoletnih daril in so to naznanili po lepkih in — v „Gorenjcu“. Ker jih je med njimi precej katoliško — narodnih, njih odjemalci pa sploh po veliki večini tega lista ne marajo, bi bilo pričakovati, da storé to tudi v „Slovenca“. Le bodimo vedno odločni in

ne podpirajmo ljudi, ki na nas mečejo kamenje!

O tržiški železnici se čujejo vedno bolj glasovi, da pojde na Lesce. Če je to res, bo to za Kranj hud udarec. Najprej Bohinjska železnica, sedaj pa še tržiška — obe se naj nas izogneta! O da, nemška industrija, ta zna skrbeti zase in za svoj žep, slovenska para pa jo še podpira — sebi v pogubo!

„Narodni“ Kranj je v marsikaterem oziru kaj malo naroden. Mnogi izmed naših trgovcev in obrtnikov mislijo, da so tudi nemški napisi potrebni. Drugače seveda neki tukajšnji trgovec, ki se šteje za Nemca; ta mož — baron Hein je z njim dober prijatelj — razpošilja nemške lepake po slovenskih gostilnicah. Kaj pa, ko bi Kranjci rekli: Svoji k svojim?! Potem mu vsi naši Nemci ne morejo pomagati. Tudi še drugače ni v tem oziru vse v redu. Čisto odveč je bilo, da je občinski svet dal napraviti slovensko nemške napise: Počasi vozite. Langsam fahren. Ali jih imajo tudi v Celju, ali Mariboru kjer bi bili bolj potrebni? Tudi nemški napis na gorenji kavarni bi lahko izginil. — Bodimo sami svoji gospodarji na slovenski zemlji!

Novice iz Novega mesta.

Mnogo se je zadnji čas v našem mestu hvalevrednega storilo. Zlasti pod županom g. pl. Sladovičem je Novo mesto toliko napredovalo v gospodarskem in financijemnem oziru, da vsi brez razlike strank njemu pripoznajo zmožnosti voditi tako umno mestno upravo. Ne gledé na to, da smo v teku treh let dobili vodovod, ki je bil mestu tako neobhodno potreben, kakor pljuča človeku. — So se občinske doklade izdatno znižale. Novi mestni dom bode prihodnje poletje izročen javni uporabi. V par letih dobimo novo gimnazijsko poslopje, za električno razsvetljavo mesta pa so že predloženi različni načrti, kar se ima tudi v najkrajšem času odločiti. Posebne važnosti pa je sklep občinskega odbora z dne 2. t. m. Po jako treznem in umnem prevdaru se je na predlog g. župana soglasno sklenilo ustanoviti višjo dekliško šolo, ter se v ta namen pekličejo redovnice, ki naj bi prevzele oskrbovanje te šole. Šola se odpre prihodnje leto. Kolike važnosti bode ta šola za naše mesto sploh, je jasno dovolj, kajti boljše družine bodo imele priložnost svoje hčerke oddajati zavodu v mestu, revnejše pa bodo imele priliko brezplačno dobivati boljše izobrazbo.

V vsakem večjem kraju nudi zimska sezona človeku nekaj razvedrila, prirejajo se različni shodi, poučna predavanja, v narodnih društvih pa se predstavljajo igre. Pri nas je pa letošnji zimski čas pravi pravcati dolgeas, vse je pričelo spati zimsko spanje. Le „Dol. pevsko društvo“ se pridno vadi, da dostojno zaključijo na Silvestrov večer s koncertom letno delovanje. Kakor čujemo, bodeta nastopila jako močan ženski in moški zbor — ter prednašala samo naj-novejše skladbe.

Novice iz blejskega kota.

Skala ubila. V nedeljo 18. t. m. delali so, kakor navadno, v kamenolomu v Štengah. Z visočine so spuščali skale na cesto. — Več kot 15 meterskih stotov težek kos je zadel ob smreko in se prevrnil. Padel je na predstojnika delavcev, Josipa Nekiča iz Vratnika, okraj Otočac na Hrvaškem. Ostal je na mestu mrtve. Da ni skala zadela v smreko, priletela bi bila v barako, kjer je spalo 5 Makedoncev in nesreča bi bila še večja. Ponesrečeni se je letos poročil z domačinko, z Obrnov. Zapusča tedaj vdovo in par tednov starega sinka. — Ko bi najeli nekaj več delavcev, bi delo ob nedeljah brez najmanjše škode lahko počivalo. Ker se pa trezni delavci nedeljskega dela branijo, so večinoma pijančki v nedeljah „na šihu“. Kar v nedeljah zaslužijo, v ponedeljek poženejo. Ako stopiš v ponedeljek v delavsko bolnišnico, gotovo dobiš par novih ponesrečencev. — Ali bi tedaj ne zahtevali oziri na javno varnost, da c. kr. okrajno glavarstvo delo po kamenolomih ob nedeljah prepove? Izgovora podjetništvo nobenega nima, ker si lahko nekaj več delavcev najame.

Terno so zadel občinski odbori blejski, gorjanski in ribenski, ker so lansko leto h krati naložili ob činskih na kladu na žganje. Govori se, da je ta naklada občinskimi blagajnam prinesla velik kup kronic. Ker pa Blejci sami niso taki žganjarji, da bi na fizič. špirit mesto jesiha in olja vli-vali, lahko rečemo, da so občinske blagajne napolnili tuji delavci. Naj bi pač vse občine sedaj ob novem letu naložile žganjarsko naklado! Boj bo morda marsikje hud, a občinskim financam bo koristilo.

Elektr. delo smo dobili pri predoru med Boh. Belo in Obrni. Ker je delo v predoru le prepočas napredovalo, poklicali so Ceconi-jeve inženere iz Bohinja na pomoč. Ker so tako hitro prevrtali Bačo,

pravijo, da se jim tudi obrski vrh ne bode ustavil.

Pretepi med delavci so sedaj v adventu le nekaj prenehali, dasi ni nedelje, da ne bi tu in tam kateremu kaj malega puščali. Bojimo se pa sv. Štefana, ako bo razvneto slovenska, hrvaška, črnogorska, makedonska in italijanska „korajža“ skupaj trčila. — Okrajno glavarstvo naj bi take dneve policijsko službo odvezlo občinam. Kateri občinski redar se upa med pretepače? Tu bi moralo nastopiti orožništvo, ne da bi ga na pomoč klical župan.

Deželna cesta Lesce-Bohinj je po dnevi in ponoči polna voz. O blatu ne govorimo. Neki Gorjušan je pravil Blejcu, da imamo na cesti prav malo manj blata kakor na Gorjušah snega. To je že nekaj! — V Bohinj so začeli nositi 12 metrov dolge železnične šine. Ker so na cesti hudi ovinki, dolgi vozovi ne morejo naprej. Na Boh. Beli so železničarji preložili tako nerodno deželno cesto, da se na ovinku pod viaduktom prevrne skoraj vsak voz s šinami v globok cestni kanal. — Ves promet 20—30 voz se pri tacihi prilikah ustavi na cesti. — Deželni odbor naj ne sprejme te nove ceste v svojo oskrb, dokler c. kr. gradbeno vodstvo ne popravi tega tako za promet nevarnega kanala.

Na adresu o. kr. gosadne direkcije v Gorici. Delavci — „bremzarji“ v Štengah so že pred 2 letoma dvakrat vložili kolekovanje prošnje za izboljšanje plače, za vpis v bolniško blagajno in v zavarovalnico zoper nezgode. Opravičene prošnje je g. držav. poslanec Jos. Pogačnik osebno priporočil c. kr. poljedelskemu ministrstvu. A goriška direkcija molči kot grob. Vprašamo: Kam ste zavrgli prošnjo? Ker so delavci isto kolekovali, ste jim tudi odgovor dolžni! Slavna direkcija bodi pripravljena, da jo bomo odsluhali toliko časa bezali, da jo izbežamo.

Novice iz Amerike.

a Rodbina morilcev. V Towandi pričela se je skrajno senzacionalna porotna obravnava. Gospa Sofija Merrittova in njeni otroci, Bigler Johnson, Charles Johnson ter dvojčka Nancy in Alanson Johnson so obdolženi, da so umorili gospo Johnsonovo, soprogo Bigler Johnsona in njeno malo nečakinjo Annie Benjaminovo. Bigler Johnson je svoj zločin priznal. Pri sodišču je izpovedal, da je sklenil s svojim bratom Charlesom in svojo materjo umoriti svojo soprogo, za kar je vsakemu obljubil po 3 dolarje nagrade. Medtem, ko je bil on sam v Towandi, odšla sta njegova mati in brat Charles v samotno stanovanje njegove soproge. Nato jo je Charles s sekiro ubil, dočim je njegova mati tekla za njegovo nečakinjo, jo na cesti dohitela in usmrtila. Nato je starka ponesla truplo v hišo in zažgala poslopje, da tako prikrije dvojni umor. Člani rodbine Johnson se sedaj eden na drugega zgovarjajo.

a Zet svojega lastnega zeta. Da zamore kdo postati svoj lastni tast, je že mogoče, toda povsem novo je, da zamore človek postati tudi zet svojega lastnega zeta. Toda to je povsem enostavno, 56 let starega Silvestera Heatha v Wilkerbarre, Pa., se je polastila želja še enkrat se poročiti. Radi tega je prišel k svoji omoženi hčeri, gospej Hagenbuchovej, na obisk. Tu se je seznanil z 20 letno Saro, hčerko svojega zeta iz prvega zakona in jo takoj počastil z ženitbeno ponudbo, s katero se je takoj zadovoljila in se „stante pede“ poročila. Ker je nevesta še mladoletna, moral je v to nje oče privoliti in ta ni dvakrat premišljal. In tako je prišlo, da je Heath postal zet svojega zeta. Nadaljno zmes tega sorodstva si lahko predstavljamo.

a Sivi lasje vlad strahu. Iz Trenton, James A. Mullen je nedavno dohitela izredna nesreča. Tekom treh minut, ko je izkušal vzeti svojo nogo iz med relsov na železniškem tiru, postali so njegovi lasje snežnobeli. Mullen je šel preko železniškega tira in pri tem mu je čevljev običal med dvema relsoma izogibalšču. V tem trenutku je pridrdral z vso hitrostjo proti njemu tovorni vlak in nesrečnež je zrl gotovi smrti v obraz. Z vso močjo je izkušal svojo nogo oprostiti, toda njegov trud je bil zastoj. Ko je bil vlak oddaljen le še par korakov, prihitel je k njemu nek močan italijanski delavec, ga objel in odtrgal od relsov in v tem trenutku je vozil mimo tovorni vlak. Mullen je na nogi, od katere mu je njegov rešitelj odtrgal čevljev, izdatno ranjen.

Društveni koledarček „Slov. kršč. soc. zveze“.

Pred par dnevi je izdala „Slov. kršč. soc. zveza“ svoj „Društveni koledarček“ za l. 1905. Uredil ga je jako spretno č. g. Luka Smolnikar. Prav umestno je, da koledarček ob letošnji 10letnici krščanske socialne gibanja na Slovenskem prinaša na čelu podoba ustanovitelja slovenske organizacije delavskih slojev dr. Janeza Ev. Kreka.

Koledarček obsega poleg navadnega koledarja tudi zapisnik za razne beležke, prav na mestu je tudi „Gospodarski zapis-

nik“ Nadaljna vsebina „Koledarčkova“ je naslednja: „Ime Marija“, pesem Manzoni-Krek. — „Blažena si med ženami“, prizor s petjem in živimi podobami. Dr. M. Opeka. — Životopis dr. J. Ev. Kreka. — Vse-slovenski mladeniški shod na Brezjah. — Mladeniška budnica. — Mati na Brezjah. — Velegrajska himna. — Marijina himna. — Pesem za mladeniške zveze. — Mladeniški shodi na Štajerskem. — Naša mladeniška organizacija po mladeniških in dekliških zvezah. — Opravilnik mladeniške zveze. — Opravilnik dekliške zveze. — Gradivo in viri za podučne govore. — Vse-koroški mlad. shod na Vel. Strmcu. — Štiri znamenite desetletnice. — Snujmo Čebeline! — Organizacija Marijinih družb. — Še nekaj važnejših društvenih prireditvev na Slovenskem l. 1904. — Vodstvo strokovnih društev. — Kršč. soc. društva proti pijančevanju. — Varstvo izseljencev. — Resna beseda našim somišljenikom v društvih! — Poročilo o delovanju „Slov. kršč. socialne zveze v letih 1903/4.

Že ta obširna vsebina je izredno zanimiva. Posebno zanimiv pa je „Seznamek Zvezinih društev“ in njihovo stanje v l. 1904. Ta seznamek podaja točen pregled velikega delovanja slov. kat. izobraževalnih društev. Pri zvezi sta dve akademski društvi z 213 člani (s podpornimi vred rednih je 44), dalje pa je pri „Zvezi“ izobraževalnih društev na Kranjskem: a) pri centralni zvezi 58 društev s 5772 člani, b) pri vipavski podzvezi 12 društev s 562 člani, c) na Koroškem 6 društev s 370 člani, d) na Primorskem 8 društev z 960 člani, na Štajerskem 30 društev z 2284 člani skupno 116 društev z 10061 člani.

Še enkrat povdarjamo, da bita koledarček moral imeti vsak, ki se zanima za organizacijo slovenskega ljudstva, ker v njem dobi bogato zbirko dragocenih navodil. Koledarček se je te dni naročnikom razposlal. Ako ga kdo ni dobil, naj ga reklamira. Nekaj koledarčkov je še v zalogi. Posamezen iztisk velja 1 K. Naročnina naj se pošilja na naslov: Luka Smolnikar, stolni vikarij v Ljubljani.

Razmere v Senožecah.

Najeti dopisnik iz Senožec je v „Narodu“ 13. t. m. na dolgo in široko raztegnil svoje peroti nad „zavedno-narodno“ glavo senožškega župana. Pa zavedni Slovenci, kateri poznajo razmere, bodo z ironičnim smehom vzeli na znanje njegovo opravičevanje. Gotovo bi bili veseli vsi Senožčani njegovega slovanskega mišljenja, ako bi dejstva ne govorila drugače. Vprašajte o tej stvari tiste prijatelje, ki zahajajo v takozvani „hotel“ v posebno sobo. Koliko pa se sliši tu slovenskih pogovorov? Ali se ne čuti tam zaveden Slovenec, kakor bi bil med Nemci ali Lahi? Od teh boste tudi zvedeli, da sta se svoječasn z nekim tukaj začasno bivajočim uradnikom — slovenskim renegatom — mnogokrat nepovolno izražala o Slovanstvu in Slovanstvu sploh in hotela celo staviti, da mora Port-Artur pasti do 26. junija 1904. In zakaj se, plemeniti gospod, tako rad izogiblje narodnim prireditvam? Pomislite le na zadnje postojniške „Sokole“ v Senožecah! Kje pa ste bili takrat, gospod župan, da bi jih bili sprejeli? — Ali je to slovensko prepričanje „vzvišeno nad vsak dvom“? Da pa zabavljate proti „Narodnemu domu“ v Trstu, je v krogu vaših zvestih znana stvar. Ali mislite, da Vaš „hotel“ nima ušes in jezika? In to naj bi bil Vaš dokaz, da gojite slovensko prepričanje, ako ste reden gost v „Narodnem domu“? Saj hodijo tudi Vaši prijatelji pri Piccoliju obedovat v hotel „Balkan“ v „Narodnem domu“. In ta „navdušen narodnjak“ se je celo osmelil trdit v „Narodu“, da je tukajšnja posojilnica vpeljala akcijo za državno podporo v „umazane strankarske namene“! Ali še ne veste, g. župan, koliko so pisali časopisi o državni podpori za nakup krme in da je ministrstvo samo v ta namen odločilo 500 000 kron? Sicer pa naj tukajšnja posojilnica sama odgovori na tako obrekovanje! Spoštovanje in ugled, katerega gospod župan po svojih mislih uživa pri kmetih po vsi okolici, je dopisnik tudi prav liberalno poplačal. Nekoč je trdil „Narod“, da so Senožčani dostojni in moški in odločni, kadar je treba pokazati liberalno „zavednost“, zdaj pa jih meni nič tebi nič isti „Narod“ imenuje nevedne kmete samo zato, ker bi bili v svoji bedi deležni državne podpore. Vsi tukajšnji kmetje tudi vedo, kako se je g. župan odzval svojemu ugledu med kmeti pri razdelbi skupnih zemljišč. Pod njegovim županovanjem so kmetovalci izgubili velik del prepotrebnih pašnikov, a kajzarji, ki pašnikov nikdar niso imeli, prodajajo zdaj po razdelitvi svoje dele. Živnorojja pa je uničena. Najeti „Narodov“ dopisnik ponuja v županovem imenu z razprtimi črkami 300 K za senožške uboge, ako se mu dokaže, da ni njegovo slovensko prepričanje vzvišeno nad vsak dvom. Senožški reveži bodo veseli te podpore, katero bi jim moral na podlagi povedanega gospod

župan odšteti; toda bojimo se, da bodo reveži zastoj čakali na podporo. Tega se boji tudi sam in je med pogoje za dobitok 300 K stavil tudi obstrukcijo v dež. zboru in senožški vodovod, kakor bi bila ta zadeva istovetna z njegovim „nad vsak dvom vzvišenim slovenskim prepričanjem“.

— **Is Senožec** nam pišejo: Odbor naše „Hranilnice in posojilnice“ je na dopis v „Narodu“ z dne 13. t. m. poslal naslednji popravek: „Ni res, da je posojilnica dovedla do akcije za državno podporo bednim kmetovalcem strankarska strast, ne pa resna volja, pomagati svojemu bližnjemu iz bede. Res je pa, da je hranilnica to akcijo pričela na poziv „Zadružne zveze“ v Ljubljani, objavljen v „Nar. Gospodarju“ dne 25. okt. in 10. nov.“ Tega popravka pa „Narod“ ni objavil in s tem dokazal, da so-vraži resnice.

Shod francoskih katoličanov.

Poročali smo že, da so francoski katoličani ustanovili 17. majnika 1902 veliko katoliško organizacijo „Action libérale populaire“. Organizacijo vodi bivši francoski poslanec Pion, o katerem je znano, da je goreč organizator. Ta organizacija ima namen združevati vse krščanske, res svobodomiselnne francoske kroge, za socialno in versko preosnovo na Francoskem. Prvi večji shod je mlada katoliška organizacija priredila 15. decembra v Parizu. O zborovanju poroča pariški dopisnik „Germanije“: — Veliko tolažbo za vsako katoliško srce je prvo zborovanje novega francoskega katoliškega društva. Ko je nastopil načelnik Pion, so ga glasno in veselo pozdravili zborovalci. Pion je poročal o razvoju svobodomiselnega ljudskega društva. Dasi je bilo društvo ustanovljeno šele pred dvema letoma, ima že sedaj 160.000 članov v 7000 podružnicah. V 3000 občinah je že izvršena organizacija in podružnice imajo tudi lastno glasilo. Glavna naloga društva bo, skrbeti za vplivno časopisje. Dosedaj so delovali v tem smislu listi: „Dépêche de Lille“, „Dépêche de Toulouse“ in v Bordeaux-u. „Petite Gironde“. V Besanconu se je z 8000 franki ustanovil list „Franc-Comtois“, ki ima sedaj 7000 dnevnik in 9000 tedenskih naročnikov. V Havru je bil položaj tako neugoden, da se je le zaradi časti ustanovil list, za kar se je nabralo 300.000 frankov, a ta list je tako prosperal, da je lahko podpiral v Cherbourgu ustanovitev katoliškega lista. V Bordeaux-u list „Petite Gironde“ jako dobro uspeva, dasi mora tekmovati z nasprotnimi v tehničnem oziru izbornu urejevanimi listi. V Marseilleu je društvo „Union Libérale“ krepko sodelovalo z drugimi neodvisnimi strankami, da so bili pri občinskih volitvah poraženi socialisti, ki so dovedli mesto v gospodarski propad. Prefektura je sicer razveljavila volitve, vsled česar se je vložila pritožba na državni svet, ki pa še ni razsodil o pritožbi, dasi je že preteklo osem mesecev, kar se je vložila pritožba. Tudi v severnih občinah so dosegli katoličani mnogo uspehov. Bertrand de Mun, sin starega borilca za katoliško stvar Alberta de Muna, je poročal, da je v Reimsu 4000 katoliških volivcev, ki bodo pri morebitni ožji državnozborni volitvi odločili izid. V celem departementu so katoličani ustanovili mnogo posojilnic, strokovnih društev, delavskih tajništven in društev za medsebojno podporo. Tudi v pariškem predmestju Montronge se je pridobilo malone polovico delavcev za katoliško stvar! Bertrand de Mun je naglašal, da če katoličani ne bodo priznali sedanje vladne oblike na Francoskem, ne bodo dosegli ničesar. Če bi bili pred desetimi leti delali katoličani tako, kakor delajo sedaj, bi ne bilo prišlo na Francoskem do kulturnega boja.

Iz slovanskega sveta.

Poljaki in ruska konstitucija. Vedno bolj se množe na ruskem javni glasovi, ki zahtevajo, da se ukine absolutizem in uvede ustava. Poleg glasov najradikalnejših strank, ki smo jih nedavno priobčili, čujemo tudi izjave zmernih, carju udanih posamnikov in skupin. Te dni je celo me-skovski mestni zastop zahteval ustavo kot obrambo proti uradniški samovolji. Med Poljaki so se socialističke in protiruske stranke pač že oglasile, a tisti med njimi, kateri hočejo mir z Rusijo, še molče, kaka apatija vlada sploh v višjih poljskih krogih. Časopisje varšavsko večinoma komaj poroča, kaj se drugod godi. Poljskih zahtev ne formulira nikdo. Zanimiv je v tem oziru dopis iz Varšave v „Dzienniku“ poznanskem, ki pozivlja poljsko občinstvo, naj se zdaj zvane in naj apelira na rusko vlado. Ta je po dopisnikovih mislih dalžna kaj storiti, kar bi se moglo tolmačiti kot znamenje boljše bodočnosti, in kar bi utrdilo stališče tistih umerjenih misli, ki hočejo seglasje koristi poljskega kraljestva s celo državo. Dopisnik naravnost pozivlja Poljake, naj posnema o gališke brate in naj se tako obračajo do Rusije, kakor Galicani do Avstrije. Drže naj se „stališča“, ki bo koristno za državo in varno za Poljake z ozirom na narod-

nost. Galicim listom ta nasvet ni všeč. Mrznja proti Rusiji je prevelika, da bi odobraval tako politiko. Nas pa iskreno vesel, ker vidimo, da se utegne v celem kompleksu vprašanj, ki sedaj na Ruskem čakajo rešitve, tudi Slovanstvu tako škodljivo sovraštvo med Rusi in Poljaki, rešiti.

Slovaško. Takezvani „šolski zakon“ ogrske vlade, ki je bil predložen ogrski zbornici, je povzročil močan narodnoten odpor Slovkov, Srbov in Rumunov. Namen novega šolskega zakona je pomazariiti nemažarske narodnosti na Ogrskem ter odvzeti jim dosedanj ostatak cerkvene samouprave v šoli. Zaradi tega povsod prirejajo shode, na katerih zelo ostro protestirajo proti novemu zakonu. Pred nedavnim se je vršil takšen protesten shod v Petrovci, ki so se ga udeležili Slovaki in Srbi. Prvikrat se je zgodilo, da so se Slovaki in Srbi udeležili skupno politične akcije, katera, ako Bog dá, bo prinesla ob svojem času lep sad. Veličasten je bil pogled na velikansko množico ljudstva, katerega se je naštel čez 5000. Prišli so zastopniki 20 občin. Največ je bilo Srbov, ki so prišli od daleč, navzlic neugodnemu vremenu; snežilo je namreč in sneg je kopnel že tretji dan tako, da so morali hoditi in stati v blatu in mokroti. Na shodu so govorili srbski in slovaški govorniki; sprejeta je bila resolucija, v kateri udeleženci ostro protestirajo proti novemu šolskemu zakonu. Ker bodo brzkone v kratkem času nove volitve, vprašal je dr. Miloš Krno, ali Slovaki hočejo s Srbi vred voliti skupnega kandidata, na kar je zaoril veličasten odgovor obeh narodov: „Chceme! Hočemo!“ — Veščimo obilo sreče skupnemu delu obeh bratskih narodov. — O priliki nitranske pravde bratov dr. Markovičev in Čulika, je slovaški list „Povážské Noviny“ objavil članek, v katerem se je pisalo o ponarejenih uradnih zapisnikih. Državni pravdnik je v članku videl javno sumničenje državnih uradov ter je omenjeni list tožil. Pravda se je vršila pred požunsko poroto. Odgovornost za članek je prevzel g. Štefan Svetský iz Srnega. Zagovornik obtoženca, dr. Rudolf Markovič, je hotel dokazati resničnost članka ter je zahteval zaslišanje več prič, ki bi dokazale, da so bili zapisniki v resnici ponarejeni, toda sodišče tega ni dovolilo. Vsled tega je bil obtoženec obsojen na tri mesece ječe in 1000 kron globe. Zagovornik je prosil, da bi se obsojeni gosp. Štefan Svetský mogel prehraniti na svoje stroške ter da bi bil oproščen dela v ječi, ali sodišče prošnji ni ustreglo. Ubogi Slovaki!

Ruski ilustrovani list „Njiva“ je bil ustanovljen leta 1869. in je imel že v svojem prvem letu 9000 naročnikov. Po petih letih je „Njiva“ imela že 55.000 naročnikov. Leta 1886. je iznašalo to število nad 102.000, a leta 1894. že 170.000. Danes ima „Njiva“ 250.000 naročnikov ter je zelo razširjena ne le v Rusiji, ampak tudi po drugih slovanskih deželah. Te dni je umrl njen ustanovitelj, novinar A. F. Marks.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Nepotrpežljiv sin. Vžitkar Andrej Hribar in oče Antona Hribarja, posestnika na Slemenu, je prišel neki večer vinjen domu. Ker ni dobil že preje izbrane jedi, jel se je hudovati in razgrajati. To očetovo zmerjanje je pa sina tako ujezilo, da ga je potegnil s peči, zgrabil za vrat in suval ob peč. Sodišče ga je obsodilo na 8 dni ječe. — **Krivo pričal.** Jakob Pivk, pekovski vajenec v Zgor. Kašlju je v kazenski zadevi Neže Bojt proti Janezu Černetu vedoma krivo pričal in sicer v prilog Černetovih, in sicer zato, kakor je sam pravil, ker je pri teh vsaki petek spečal za tri desetice kruha. Pivk je bil obsojen na 4 tedne ječe. — **Staro sovraštvo.** Kapljeva rodbina sovraži Franceta Novaka, posestnika na Gor. Javeršici. Že leta 1902., ko je neki dan pijan zašel v to hišo, so ga domači pretepli. Letos neko nedeljo zvečer je imel na svojem domu goste. Ko je pa s svojo ženo goste nekoliko spremil, napadel ga je brez povoda Janez Kaplja iz Zgor. Javoršič ter ga z nožem osuval, nezavesten se je Novak zgrudil. Težko ranjenega so ga domu pripeljali. Obdolženec pravi, da se je moral braniti, ker ga je Novak s kolom napadel. Zaslišane priče so pa soglasno potrdile, da zagovor Janeza Kaplja ni resničen. Sodišče ga je obsodilo na 15 mesecev težke ječe. — **Bojevita fant.** France Martinak in Janez Šter iz Cerkelj, oba že zaradi tepeža kaznovana, sta šla neko nedeljo v Pozenk ter pila v Vombergerjevi gostilni, kjer je bilo navzočih več domačih fantov. Unel se je prepir, in ko sta obdolženca odhajala proti domu, odtrgala sta pri nekem plotu vsak en kol, da bi bila oborožena proti napadu. Ker se pa poženski fantje niso za nju zmenili, vrnila sta se k Vombergerjevi krčmi ter tam napadla dva fanta. Napadena sta stekla v krčmo. Več navzočih je šlo pred hišo gle-

Dalje v prilogi II.

dat, med njimi tudi posestnik Andrej Frontar. Komaj so pa prišli do konca Frontarjeve hiše, planila sta obdolženca po njih. Trije fantje so bili lahko poškodovani. Andrej Frontar je pa vsled zadobljenih udarcev težko ranjen obležal. Sodišče je Mertinaka obsodilo na 15, Janeza Stera pa na 13 mesecev težke ječe.

Nepoštena soslужkinja. Fr. Kunstelj, dekla iz Bih. Bele, sama priznava, da je v času, ko je služila pri Čadežovih v Podklancu, domači natakariji iz denarnice vzela okoli 31 kron. Sodišče jo je na šest tednov ječe obsodilo. — S tujo legitimacijo se je hotel voziti France Jeriša, delavec iz Muš. Prišel je k blagajnici železnice postaje v Medvodah ter zahteval z legitimacijo listek po znižani ceni za vožnjo v Hrušico. Ko mu je uradnik rekel, da velja legitimacija le za vožnjo Škofja Loka - Hrušica, jel je Jeriša na postaji razgrajati, tako da je bil primeran navzoči orožniški stražmojster intervenirati. Tu se je izkazalo, da dotična legitimacija ni njegova. Proti čuvajema, ki sta ga prišla, je rabil silo. Sodišče ga je obsodilo na šest mesecev ječe. — Stražnika ni hotel ubogati. Avgustin Poljanšek, voznik v Idriji, je vozil pijan in s pokvarjenim vozom. Ko mu je to tamošnji redar v imenu postave prepovedal ter prijel konja za uzdo, naganjal je konja z vajeti in bičem, nato skočil raz voz in suval stražnika, ki je konja držal, v noge. Poljanšek je bil na tri mesece težke ječe obsojen. — Kamen v okno vrgel. Lojze Mulc, posestnika brat iz Pudobaj je šel neko noč v družbi fantov iz Igavasi proti domu. Že med potjo je navzočim povedal, da bo pač Keržiču razbil okno, ker imajo Keržičevi nekaj ž njim opraviti; in res je vrgel v pritičilo okno precej debel kamen, ki je priletel v sobo, v kateri so spale domače hčere. Mulc je bil obsojen na dva meseca težke ječe. — Zaradi hudodelstva oskrumbe, učinjene na svoji lastni, še ne 14 let stari hčeri je bil Jožef Pipan, tesar v Tacnu, obsojen na tri mesece težke ječe.

Pisma iz Srbije.

(Vlada, stranke in skupščina. — Novitopovi. — Razno.)

Belgrad, 20. dec.

Radikalna stranka, ki je v skupščini od 160 poslancev štela 141 članov, se je razcepila v dva tabora. Stara, zmernejša radikalna stranka šteje sedaj 81 članov, mlada ali samostalna stranka pa 60. Posledica je, da nobena stranka nima primerne večine in da pri zadnji premembi vlade 10 dni nihče ni mogel sestaviti novega kabineta. To je bilo v prilogi vodji starih radikalcev, Nikoli Pašiću, ki je bil tudi povod razkola, ker mladi ga ne morejo. Pašićev kabinet je sestavljen iz skupine starih radikalcev. Mladi radikali pa so vladi obljubili podporo, sicer bi Pašić moral razpustiti skupščino.

Nasprotje med radikali dela vprašanje glede novega posojila. Stari žele, da se namame posojilo za brezstranske topove in železnice, mladi pa so samo za posojilo za topove, a železnice naj bi se zgradile z domačim kapitalom, ki se dobi v deželi. O tem vprašanju se ne morejo zediniti. Ako mladi ne odnehajo, moral bode Pašić zbornico razpustiti ter poizkušati srečo z novimi volitvami. Zato se že mladi in stari pripravljajo na volitve. Ako bodo volitve svobodne, zmagati utegnejo mladi. Vlada pa morda uporabi vsa sredstva, da dobi večino. Poleg radikal. pa se za nove volitve pripravljata tudi dve novi stranki: narodna in kmečka. Prva se je razvila iz liberalne, ki ima v skupščini 8 članov. Druga je še mlada, nima v skupščini nobenega zastopnika in utegne pri novih volitvah dobiti 3 do 4 mandate. Imamo pa tudi liberalno stranko, ki ni boljša od vaše slovenske „liberalne“ stranke. V obeh se more reči: „Dva dedaka, obadva enaka“.

Vsled razpora med radikali je odstopilo preasedništvo zbornice. Izvoljeni pa so zopet prejšnji: predsednik Stanojević, podpredsednik Nikolić in Prodanović.

Vlada je predložila načrt novega tiškovnega zakona, ki znatno omeji svobodo tiska. Toda skupščina je odklonila načrt. Sedaj je na vrsti proračun za l. 1905. Ko bode rešen proračun, vlada razpusti skupščino.

V Belgradu se mudé zastopniki velikih tovarn za topove. Vsled te konkurence utegne Srbija dobiti posojilo in dobre topove. Naročenih bode 80 baterij, sistem ni še določen. Tovarna, ki dobi to delo, bode morala pri denarnih podjetjih posredovati za posojilo 80 milijonov frankov. Srbski strokovnjaki so za francoski sistem. Obenem pa hočejo naročiti še 100.000 brzostrelnih pušk, da bode vsa srbska armada ž njimi oborožena.

Kakor sem vam že brzojavil, je danes kralj sprejel v avdienci bolgarskega diplomatičnega agenta Hesa bdičeva, ki je izročil akreditivna pisma. Minolo nedeljo je bila v Belgradu prirejena božja služba za srbske in bolgarske vojake, padle v vojski 1885—1886. Tu se je manifestiralo prijateljstvo med Srbi in Bolgari.

V Vel. Gradišču ob Donavi se je pojavila kolera, a ne med ljudmi, marveč med perutnino. Oblast je storila potrebno, da zaščiti to bolezen.

„Dom in Svet.“

Naša časnikarska dolžnost je, da opozarjamo na list, kateri zasluži, da ga najtoplejše priporočamo vsem našim domoljubom. List za leposlovje in znanost je tako važna zadeva, da mora biti obrnjena naša skrb v to, da tak list vzdržujemo in izpopolnjujemo. Tembolj je to potrebno v naših razmerah. Mi imamo tri leposlovne liste, in od teh stoji edino le „Dom in Svet“ na krščanskem stališču. „Zvona“ ne more sprejeti nobena krščanska rodbina v svojo knjižnico. V njem so vprav ostudno nemoralne stvari, ki se našemu ubogemu narodu prodajajo pod znamko leposlovja. Ta list je direktno nasproten krščanskemu svetovnemu naziranjju. „Slovan“ je tako obložen z nagimi ženskami, da je tudi težavno mu dati pristop v rodbino.

„Dom in Svet“ pa se je visoko povzdignil v vsakem oziru. To je list, katerega vsebina je tako izbrana, da ga lahko z dobro vestjo vsakemu priporočamo. Njegovi letošnji leposlovni spisi so bili najboljši, kar jih je sploh proizvelo letošnje slovensko leposlovje. Finžgar je pokazal, da se dadó tudi v katoliškem listu obravnavati najbolj pereča socialna vprašanja na umetniški način v romanu. Poučna vsebina „Dom in Sveta“ je jako mnogostranska, kar kaže, da se uredništvo jako trudi ustrezati vsem zahtevam.

V letošnjem vabilu na naročbo pravi uredništvo:

Sedemnajst letnikov „Dom in Sveta“ je šlo že v dežel. Vsakdo nam mora priznati, da je vsako leto pomenilo tudi korak naprej na poti do popolnosti. Naš namen je, da dvignemo polagoma „Dom in Svet“ na višino, na kateri stojé najboljši in najlepši listi velikih narodov.

Kar se da doseči z našimi sredstvi, smo dosegli že zdaj. Obračamo se pa do svojih dragih sotrudnikov in naročnikov, naj nam ostanejo zvesti še nadalje in naj nam pridobivajo še novih naročnikov. Vsako pomoč bomo obrnili v povzdigo „Dom in Sveta“.

Za bodočnost nismo v skrbih. Okoli našega lista se je zbral krog odličnih leposlovcev, katerih dela so jim pridobila za vsikdar častno ime v slovenskem leposlovju. Ostali so nam vsi zvesti in so nam za prihodnje leto že izročili več spisov. Ni nam jih treba naštevati, saj so dobri znanci našim čitateljem.

Tudi s poučnimi spisi smo dobro prekrbljeni. Iz domačih in tujih krajev imamo zanimivih popisov, črtic in potopisov. Iz literarne in umetniške zgodovine pripravljamo več zanimivih monografij. Tudi prirodoslovne in tehnične vede bomo zasledovali in zabeleževali vsak važnejši napredek.

Književna poročila bodo tudi v prihodnjem letniku kar moči točna in stvarna.

Mesečno revijo ob koncu lista bomo razširili, da podamo svojim čitateljem več zanimivih podrobnosti.

Na ilustracijski del bomo odslej obračali še večjo pozornost. Poleg umetniških domačih in tujih slik bodo dobivali naši naročniki tudi zanimive podobe iz sodobnega življenja, portrete itd.

Tako upamo, da bomo vedno bolj ustrezali vsestranskim zahtevam, ki se stavijo na naš list, ne da bi zvišali naročnine.

Temu pristavljamo le željo, da naj ne bo slovenske rodbine, v kateri ne bi čitali „Dom in Sveta“, naj ne bo zlasti nobenega društva, v katerem ne bi bili naročeni na ta vrli in krasni list.

„Dom in Svet“ izhaja prvega dne vsakega meseca.

Urednika: dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanstvo in ilustracije.

Založnik in lastnik: „Marijanišče“.

— Tiska: „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani.

Naročnina: 9 K, za dijake 6 K 80 h, za Ameriko 25 dolarja, za Italijo 11 lir, za Nemčijo 10 mark. — Sprejema lastništvo in upravnništvo v „Marijanišču“.

Občinski odbori, pozor!

Piše se nam: Sedaj, ko se delajo ravno občinski proračuni, opozarjamo slavne občinske odbore, naj sebi in svojim občanom v prid sklenejo za prihodnje leto pobirati od deželnega odbora dovoljeno občin-

ska naklada na žganje in pivo. Nikjer lože dobiti lepih dohodkov, s katerimi se lahko ali kaj novega napravi ali pa druge občinske naklade znižajo. Ena občina srednje velikosti na Gorenjskem bo imela letos 800 kron čistega dobička od tega, pri vsem tem, da vtihoaplajo mnogo žganja iz sosednih občin, ki nimajo te naklade. In to ravno je napačno pritejreči, da nekatere občine imajo, večina drugih pa noče skleniti te koristne postavke, vsled česar trpe tudi one občine in gostilničarji onih občin, ki so jo sklenile. — Deželni odbor pa bi moral to reč bolj pospeševati in občinam ne težav napravljati, kakor jih je lansko leto neki občini. Krčmarjem, še manj pa pijancem, ta sklep gotovo ne bo všeč, — tega jim tudi nič ne zamerimo — toda občine in deželni odbor imajo predvsem gledati na to, kaj je v korist občinam in ljudstvu sploh. In tukaj je korist dvojna: Žganje pitje se omejuje in občina pride na lahek način do lepega dohodka. Torej storite!! Anti.

Primorske novice.

P Tržaški brivski pomočniki so zahtevali skrajšanje delavnika. Gospodarji so jim odbili prošnjo. V četrtek so imeli pomočniki shod, na katerem so na novo izrazili svojo zahtevo.

Skrivnostna smrt V Trstu so našli mrtvo truplo mlade čenice Karla Hofbauer. Njegova mati pravi, da se je sam umoril, ker se je bal, da ga ne potrdijo za vojaka. Slučaj je temen. Morda je bil umorjen.

Padel z drugega nadstropja. V Trstu je g. Humbert Pollak, sodrug trdke Jul. Pollak za instalacijo vode in plina, nadziral delo. Stopil je nesrečno na oder in padel z drugega nadstropja ter se jako nevarno poškodoval.

P Ustanova za bojne delavce. Goriški deželni odbor razpisuje do 31. dec. ustanovo grofa Coroninija za delavce, ki so nezmožni za delo in doma na Goriškem. Ustanova znaša 240 K na leto.

P Novi občinski red goriški nalaga občinam bremena, ki jih bodo utegnili še zelo težiti. Do zdaj so na Goriškem župani s starešini nastavljali, plačevali in odstavljali tajnike. Po novi postavi bo nastavljal tajnike deželni odbor in občinam bo ostala samo pravica plačevati tajnike, ako tajnik ni več za delo, mu dati pokojnino. Ako bi umrl, se bo morala plačevati pokojnina vdovi in otrokom. Obednem pa bote kladu in o vemu tajniku cela plača. Lahko doleti kako občino še posebna sreča, da dva tajnika z velikima družinama v kratkem času umrjeta in občina bo imela pravico in dolžnost v istem času za tri tajniške družine skrbeti. Do zdaj je bil tajnik občinski uradnik, po novi postavi bo uradnik deželnega odbora in vlade. Ker bo pa uradnik deželnega odbora, mu bo tekla tudi večja plača. Ako deželni odbor nastavi jurista za tajnika, bo imel plače gotovo 3000 do 4000 K. Nejurist bo gotovo moral imeti 1500 do 2000 K v večji občini. Seveda bodo občine morale nositi ta veliki strošek za posle, ki jih ne izvršujejo zase, ampak za državo v prenesenem delokrogu. In kake tajnike bo nastavljal slovenskemu ljudstvu nasprotni deželni odbor? Tajnik bo neodvisen od župana in bo lahko proti njemu deloval ter se mu smejal, ker bo imel skoro vso oblast v rokah. Iz vsega tega se vidi, kako je nespameten zistem, po katerem se zdaj občinam nalagajo dela, ki so pravzaprav dolžnost državnih političnih oblasti. Slovenski liberalci so glasovali za ta občinski red. „Gorica“ pa pozivlje slovenske župane, naj protestirajo, da ta postava ne dobi najvišjega potrjenja.

P „Soba“ pozivlja katoličane, naj neso otroke krstiti k protestantom, češ, da bi bila to dobra lekcija katoliškim „gorečim duhovnim pastirjem“. Mi pa svetujemo katoličanom, da naj še nadalje neso svoje groše v Gabrščkov tiskarno, iz katere prihajajo taki nasveti!

Rusko-japonska vojska.

Rusi zopet osvojili „grič 203 m.“

Iz Londona brzojavljajo 23. t. m.: Poročila, ki so došla sem iz Tokia, potrjujejo rusko vest, da se je Rusom posrečilo si zopet osvojiti „203 m. grič“. Podrobnosti o tem dogodku še ni. Sodi se, da so Rusi iznenadili japonsko posadko ter tako zopet prišli v posest važne postojanke.

Rusko-japonska vojska.

Rusi zopet osvojili „grič 203 m.“

Iz Londona brzojavljajo 23. t. m.: Poročila, ki so došla sem iz Tokia, potrjujejo rusko vest, da se je Rusom posrečilo si zopet osvojiti „203 m. grič“. Podrobnosti o tem dogodku še ni. Sodi se, da so Rusi iznenadili japonsko posadko ter tako zopet prišli v posest važne postojanke.

Sprejem baltiškega brodograja.

Iz Londona poročajo 23. t. m.: Brodograju, ki so ga včeraj videli pri Singapuru, pripisujejo namen, da bo napadlo Fölkersamovo eskadro, ki sedaj plove ob afriški vzhodni obali proti Kapstadtu, predno se bo združila z brodograjem Roždestvenskega. Japonsko brodograje bo na vsak način poizkušalo preprečiti, da baltiško brodograje ne pride v Vladivostok.

„Diana“

Iz francoske luke Saigon poročajo 22. t. m., da je ruska križarica „Diana“ vzela premog ter je pripravljena za odhod, da se združi z baltiškim brodograjem.

„Sebastopol“

Iz Tokia poročajo 22. t. m.: „Sebastopol“ se še drži nad vodo. Mreže za varstvo zoper torpede so vjele skoro vse japonske torpede, da niso naredili škode. Vkljub temu pa je ladja vseeno zadela en torpedo. Posadka je sicer poizkušala luknjo popraviti, a ni imela uspeha. Ladja ni sposobna za plovbo ter leži 400 m. zunaj Čentaosana. Druga tokijska brzojavka pa slove: Ko je „Sebastopol“ ušel uničenju, ki je doletelo druge ladje, ga je zadel 19. t. m. torpedo. Nagnil se je na stran.

Reuterjev urad poroča iz Tokia 22. t. m.: Admiral Togo poroča: Izjave nekega ruskega ujetnika potrjujejo, da je bila torpedna mreža pri „Sebastopolu“ osemkrat zadeta od torpedov. Vsaj en torpedo je zadel ladjo, in sicer na zadnjem delu ter naredil ondi luknjo, dolgo 8 čevljev. Sicer s sesalkami vodo neprenehoma izsesavajo iz ladje, vendar ni upanja, da bi bila ladja zopet sposobna za boj. Admiral Togo je videl tudi enega ruskega rušilca, ki je zadet od japonskega torpeda, ležal na dnu.

Kuropolitkin poroča — Mraz v Mančuriji.

Kuropolitkinovo poročilo z dne 22. t. m. se glasi: Danes nisem dobil nikakega poročila o spopadu med obema armadama. Dne 21. t. m. se je vršila mala praska med predstražami; ubitih je več Japoncev, dva sta ujeta. Danes sem videl ujetnika ter se prepričal, da njuna obleka ne zadošča v tem mrazu, ter da je obuvalo posebno slabo. Tudi sem videl v bolnišnici Japonca, ki so mu morali odrezati zmrznjeno nogo. Danes sije sonce pri 15 stopinjah mraza.

Iz Mukdena poročajo, da Japonci silno trpe vsled hudega mraza. V teku enega tedna je japonska armada izgubila nič manj ko 2000 mož, ki so zboleli ali umrli.

Pesmi japonskega cesarja.

Povodom svojega rojstnega dne je zložil japonski cesar tri kratke pesmi, ki jih je posvetil svojemu ljudstvu, posebno svoji armadi. Glase se v slovenskem jeziku takole:

I. Le starčki oskrbujejo hribe in polje.
II. Večno visoki Bog bo imel veselje nad mojim ljudstvom,

Ki kopri le po pravičnosti.

III. Vse dežele sveta, pravimo, da so bratske, Zakaj divja vendar morje in vihar?

Prva pesem obžaluje vojsko, ker morajo sedaj trpeti doma stari ljudje, katerim bi sicer ne bilo treba delati. Druga opeva japonsko ljudstvo; tretja pa obžaluje vojsko, ki divja ter mori ljudi, ko bi se morali vendar vsi ljudje ljubiti kot bratje.

Ena taka pesem se imenuje po japonsko „misohito moji“ (pesem 31 zlogov). Na Japonskem imajo navado, da cesar vsako leto izvoli eno snov, h kateri naj potem ljudstvo dela pesmi. Dvorno ministrstvo priobči snov. Celo kmetje se udeležujejo potem tega pesnikovanja. Pesmi se potem pošljejo dvornemu ministrstvu, ki ima zato posebno pisarno „utadokoro“ — pisarno za pesmi. Tu potem pregledujejo doposlane pesmi. Sinovi vsi, so odšli na b jno polje.

Novi tiri na sibirski železnici.

Peterburški brzojavni urad poroča, da je prometno ministrstvo sklenilo, da se pože novi tiri skoro na celi dolgi črti sibirski železnice. Posebna komisija bo vodila dela z namenom, da ne moti prometa na železnici.

Ruske ladje v Port Arturu.

O ruskih ladjah, o katerih poročajo Japonci, da so potopljene, piše neki strokovnjak v „Köln. Ztg.“ takole:

Japonski opazovalci poročajo, da potopljene ladje vse leže v plitvi vodi, ob času plime jim sega voda le do gornjega krova. Nekaterim sega voda višje, nekaterim nižje, vsekakor pa leže vse na dnu. To se je mogle zgoditi le, ako je ruski poveljnik svoje ladje nalašč dal peljati v plitvino. Kolikor časa so bile ladje rabljive za službo, so ležale v globoki vodi in ako bi jih bili Japonci poškodovali ondi, bi se bile morale potopiti ondi. Vzrok, ki je dovedel ruskega poveljnika do tega, da je ukrenil to, je lahko najti. Ruske oklopnice „Poltava“, „Pobjeda“, „Retvizan“ in „Peresvjat“, morda tudi križarici „Palada“ in „Bajan“ so bile v prej-

šnih bojih zelo poškodovane ter v tem stanju ne več sposobne za boj. Poprave v ladjedelnih niso bile več mogoče; kajti, ako udari v delavnico le ena granata, delo samo jenja. Poleg tega so bili morda poškodovani tudi stroji, zmanjkalo je morda tudi železa in jekla za popravilo ladij; tudi se je rabilo osebe za važnejša dela. Skoro gotovo ladjedelnice nimajo več dovolj materiala, da bi popravile 4 velike bojne ladje in 2 križarici, ki so bile zelo poškodovane.

General Steselj, ki vodi borbo z obdobjem vredno gotovostjo, je gotovo dal ladje, o katerih je vedel, da so za precej časa nesposobne za vojno službo, razorežiti, spraviti vse na suho, kar bi utegnile dobro rabiti trdnjavi, topove, strelivo, živila, morda tudi premore ter jih prepeljati v plitvo vodo ter ondi potopiti; to se pravi, dal je napejati v ladje toliko vode, da ladje tudi ob času plime trdno stoje na dnu.

To ima dve prednosti. Na eni strani so ladje bolj zavarovane proti sovražnim strelom; na drugi strani pa ni izključeno, da japonske ladje, ako morda tudi samo mimorede, dospo v luko. Njih prvi in najvažnejši cilj bi bil, odpeljati ruske bojne ladje iz luke, jih popraviti ter jih potem rabiti proti Rusom. Osvojitev ladij bi bila sedaj za Japonce večjega pomena, ko pa osvojitev trdnjave brez ladij. Proti takemu slučaju pa so Rusi zavarovali svoje ladje s tem, da so jih potopili. Da so Japonci eno ali drugo ladjo zadeli, je mogoče, a položaj ostane neizpremenjen in to še ni nikak uspeh. — Resnično dejstvo so Japonci pretirali, da omilijo nekoliko poročila o svojih velikanskih izgubah, ki so jih imeli pri zadnjih naskokih. Da bi bile ladje zgorele, kakor poročajo Japonci, je neumnost. Kakor znano, se jeklo in železo ne užge. Najbrže so rabile nekatere ladje kot prebivališče za moštvo ter so bile pokrite z lesom, kakor se vidi to tudi v nemških vojnih lukah. Da so se torej vžgale take lesene strehe in zgorele, je lahko mogoče.

Ne trdimo, da ta naš opis mora odgovarjati dejstvu, toda tehnično je verjetnejši, ko japonska poročila.

Ruske brodovje

Med tem, ko jedro ruskega pomožnega brodovja plove pod poveljstvom admirala Roždestvenskega okoli rta „Dobre nade“, plove drugi del baltijskega brodovja sedaj proti Indijskemu oceanu. Kje se bosta obe brodovji združili, ali bosta sploh skupno potovali na bojišče, seveda ni znano. Eno najvažnejših vprašanj pa je, po kateri poti bodo krenili Rusi, ko bodo prišli k otočju Sunda. Japonci gotovo ne bodo čakali ruskega brodovja pred Port Arturjem, Vladivostokom ali pred kakim japonskim pristaniščem, ampak mu bodo šli nasproti, da ga prej uničijo, nego dojde na svoj cilj. Japonci čaka težka naloga, ker ne vedo, kje bi srečali Ruse. Za Folkersamovo brodovje je najkrajša pot iz Port Saida čez otok Cejlon, skozi cesto Malako in Kitajsko morje, za brodovje Roždestvenskega pa bi bila od rta „Dobre nade“ najbližja pot skozi otočje Sunda. Od tu bi potem brodovje lahko plulo vzhodno ali zahodno od Bornea in vzhodno ali zahodno od Filipinov. Se tretja pot je odprta ruskemu brodovju skozi otočje Sunda, to je cesta Japek med otokoma Flores in Sumbava. Ta pot pelje dalje skozi Moluke, vzhodno ali zahodno, mimo Marijanskih otokov proti severu. Pri tem pa pride v poštev, da bodo Rusi, ko dospo v ta otočja, težko prikrivali svoja premikanja, ker od tod vedijo na vse strani brzobjavne zveze. Za slučaj, da bi Rusi potovali razdeljeni, bi bila Japoncem naloga zelo otežkočena. Na vsak način bo to zanimivo poglavje v rusko-japonski vojski, kako bo pripeljal Roždestvenski svoje ladje do cilja in kako mu bo Togo to izkušal preprečiti. Na naši sliki je videti pota, po katerih bo lahko plulo rusko brodovje.

Japonska in Kitajska.

London, 22. decembra. „Daily Telegraph“ poroča iz Sjangaja od večerj: Ker je japonski odposlanec v Pekingu odpotoval v Tokio, se smatra to znamenjem, da se se sklenili novi dogovori v svrhu, da se interese Japonske in Kitajske še ožje med seboj združijo.

Junaki v Port Arturju

General Steselj je junaške postave. Močan, visokega stasa, resnih in energičnih lic, strog, hraber, delaven, neumoren, zahteva od vsakogar red in disciplino. Vsled njegove neprestane delavnosti vlada v trdnjavi in v mestu najnatančnejši red in snaznost. Prepovedano je prodajati vojakom alkohol in upijanljive pijače. Častnikom se lahko prodaja taka pijača, a samo za njihovo porabo, njim neposredno, ne po slugah, a oni jih ne smejo odstopiti moštvo. Kdor daje moštvo žganja, ga zadene najstrožja kazen. — On sam nadzira na vse strani osebno. Na nogah je že ob 5. uri jutraj ter prehodi mesto in utrdbe. Steselj sam določa ceno živezu, nadzira prodajo kruha, delitev streliva, vode; skrbi za bolnike, za živež in obleko vojakom. Od ranega jutra do pozne noči je videti njegovo

delo, njegovo železno silo, neupogljivo njegovo energijo. Ulice so pometene in poškopljene; pred vsako hišo je posoda z vodo za slučaj požara. Prestopki proti redu se kaznujejo z globami in večdnim prisilnim delom po mestu.

General Fock, zapovednik levega krila, 4. divizije južnosibirskih lovcev, je srednjega stasa. Izraz njegovega obraza je nekoliko otožen. General je učen človek. Vedno je oblečen v dolgo, belo suknjo, je z moštvo skupaj ter prebije večji del svojega prostega časa ali v razgovoru z njimi, ali pa posluša njihove pogovore. Pred obleganjem Port Arturja je peš ali popolnoma sam ali v spremstvu enega vojaka prehodil vse utrdbe v mestu in okolici. Poznani so mu natančno vsi prelazi, vse steze, vsa pota, pozna vsako steblo, vsak griček. On je ljubimec cele posadke. V teku bitke je navzoč na postojankah, na najnevarnejših mestih, v prvih vrstah.

Moštvo ga obkoljuje kakor otroci svojega očeta in vojak ga zaslanjajo s svojimi telesi v najnevarnejših trenutkih. Zgodilo se je že, da ga je moštvo s silo odneslo z bojišča v trenutkih najhujše nevarnosti. Večkrat mu je moštvo odstranjevalo kamenje, ko je videlo, da pleza na griče. Imenujejo ga: „Naš dobri otec“. Dober in miren, ne zmirja nikdar nikogar, ni še dvignil nad nikomur svoje roke. V službi zahteva več od častnikov ko od moštva. Stanuje v osamljeni hišici med prednjimi postojankami ter se je z dušo in telesom posvetil obrambi Port Arturja. On je junaško branil Cintav. Na njegovo zahtevo so utrdili griče Laup in Vrt, ki prej nista bila sposobna za brambo. General Kondratenko zapoveduje sedmi diviziji; on junaško brani desno krilo posadke. Kondratenko je umen inženir, ki je obiskoval akademijo glavnega štaba. Vešč

Polkovnik Sišovski, ki je poveljeval, opisuje bej sledeče: „Dal sem le povelje za naprej“ in cel polk je korakal, kakor bi šel k paradi. Ko smo dospeli do reke, sem zaklical: „Hurra!“ ter stekel naprej. Okrog 10–15 korakov pred jarkom smo se ustavili. Bil je tragičen trenutek. En napaden sklep — in vse bi se bilo drugače obrnilo. Toda odločil je poročnik Aleksander, mož nenavadne neustrašenosti. Planil je naprej in bil pred našimi očmi od bajonetov raztrgan v kosce; naposled so ga udarili še s puškinim kopitom. Tuleč, vpijoč, bijoč okrog sebe so drveli napadalci vedno naprej. Ko sem zapovedal „Stoj!“, so vojaki prišli mrmrati ter se niso hoteli vrniti. Poveljnik tretjega bataljona, izkušni mož, je bil k sreči blizu zastave. Polk št. 19 je izgubil okrog 400 mož, ki so vsi umrli s svojim orožjem v rokah. Še slabejše se je godilo Japoncem. Vas se je kadila še dolgo in razširjal se je strahovit smrad od zgorlega mesa, trupelj samomorilcev!“

Kaj je bilo med tednom novega na bojišču.

V Port Artur je zadnji čas prišlo več džunk z živili in municijo. — Japonci so baje pri naskoku na grič „203 m“ izgubili 12.000 mož, Rusi pa okrog 2000. Grič je bil poln mrtvecev, jarki polni krvi. — V trdnjavi je še 16.000 mož. — Steselj priznava, da so ruske ladje v luki poškodovane. Zatrjuje se pa tudi, da so Japonci izgubili poslednje dni več torpedov in eno bojno ladjo. — Ruski general Cerpinski je umrl vsled ran. — Do odločilne bitke bo imel Kuropatkin na bojišču čez pol milijona mož, 1730 topov in 88 strojnih pušk. — Na mandžurijskem bojišču se vrše priprave za slovesno praznovanje božičnih praznikov. Pri vseh oddelkih bodo

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Dunaj, 24. decembra. Z gotovostjo se trdi, da se 10. v obravnava za trgovinsko pogodbo z Nemčijo doseglo sporazumljenje. Avstrijski posredovalci se danes vrnejo iz Berlina na Dunaj.

Katoliške stranke na Češkem

doslej niso ime le enotnega programa. Msgr. Burijanu se je posrečilo sestaviti program, o katerem so izjavile vse katoliške stranke na Češkem, da se z njim strinjajo. Največje težave za združevanje katoliških čeških strank so s tem odstranjene.

Iz Makedonije

poročajo, da je makedonski vstaški odbor za sedaj ustavil napade z bombami. Če bi se vstaja zopet razširila, bi Turčija takoj odgovorila z vojsko na Bolgariji, ker se zanaša na to, da ima Rusija dovolj opravka z Japonci in da Bolgariji ne bo mogla pomagati. Namestu bojev vstaških čet so sedaj na dnevnem redu umori. V zadnjih petih dneh se je samo v solunski okolici izvršilo nad 30 umorov. Tako se mohamedanski Albanci hočejo muščevati za lanski vstanek.

Pri Gevgeli so makedonski Bulgari napadli četo 21 turških vojakov in vse pobili. Turška vlada je takoj poslala tja bataljon Arnavtov, ki so ropali in morili, kar jim je prišlo pod roko.

Trgovinska pogodba med Avstrijo in Srbijo.

Srbski sekijski šef Kubić je odpotoval s svojim tajnikom na Dunaj, kjer se prično pogajanja med našo in srbsko vlado o novi trgovinski pogodbi.

Filipinci proti Američanom.

Iz Novega Jorka poročajo, da so filipinski domačini rodu Kula-Janez na otoku Samar napadli ameriško 38. stotnjo, ki je sestavljena iz domačinov. Vstaši so ubili enega poročnika in 37 mož. Položaj je jako resen.

Pokojnina za bivše francoske poslance.

Francoska zbornica jo sklenila ustanoviti pokojninsko zalogo za bivše poslance. Poslanci bodo morali v ta namen plačevati vsak mesec 15 frankov.

Framasonska umora?

Nacionalistični listi odločno trdijo, da je bil Syveton umorjen. Dr. Barnay, svak gospe Syvetonove, trdi v „Tempsu“, da je njena izpoved manever preiskovalnega sodnika, da bi zakril zločinstvo. Vendar je iz te izpovedi jasno, da ni Syveton umrl niti vsled sameumora, niti po nesreči.

Govori se sedaj, da ga je umorila njegova žena vsled nalega framasonov. O ženi se trdi, da je živila pred leti kot slaboglasna ženska v Antwerpen, kjer je več žena bilo na sumu, da so umorile svoje soproge, ki so bili zavarovani za velike svete. Dve njeni prijateljici sta bili radi tega obsojeni. Svak Syvetonov je včeraj prišel k preiskovalnemu sodniku ter mu ponudil dokaze, da je bil Syveton umorjen. Nato je bila poklicana k preiskovalnemu sodniku Syvetonova soproga.

Nič bolj čudna je pa smrt Bidagajina bivšega uradnika „Velikega Orienta“, ki je izdal denunciationske listine o častnikih Guystu. Ko je pribežal v Kairo iz strahu pred framasoni, so opazili v sredo ljudje na ulici, da se zbirajo jastrebi na balkonu hotela, v katerem se je nastanil Bidegain. Pregledali so ga in našli mrljca. Bidegain je bil zaboden, a tudi okoli vratu mu je bila potegnjena vrstica in videle so se sledi, da so ga davili. V žepu so mu našli pisma, v katerem priznava, da je izdal framasonsko ložo.

Konec gibanja za reforme na Ruskem?

Iz Peterburga poročajo nemški listi: Kronske svet pod carjevim predsedstvom je sklenil, da izda kar ukaz, v katerem bo povdarjal, da se bo v Rusiji dalje vladalo edino na principu avtoritacije. Vsako drugo prizadevanje se bo smatralo za veleizdajo. Nekateri krogi so mnenja, da bo radi tega ruski minister za notranje zadeve odstopil. V krajih, ki so bili za reformo, vlada radi tega žalost in razburjenje. Glavno besedo proti reformam je v kronske svetu imel Pobiedonoscov. Mirskij in Witte sta se posebno goreče zavzemala za reforme. Govori se, da bo Mirskijev naslednik kijevski guverner general Klingel.

Vseučilišniki v Moskvi nameravajo koncem leta prirediti veliko manifestacijo za svobodnejšo upravo. Če se bo to manifestacija s silo udeležila, so sklenili, da umore velikega kneza Sergija in načelnika policije Trepeva.

Gibanje proti Evropejcem v Maroku.

Med Francoske in Marokom so pretrgane vse diplomatske zveze, ker je maroški sultan odpustil iz maroških vladnih služb

Dalje v prilogi III.

Pot baltijskega brodovja.

je tudi taktiki in strategiji. On je neumorne delavnosti; porabil je vse svoje znanje, da dvigne one utrbe, ki se danes ustavljajo sovražnemu navalu. Njegova dela, navzdahnjena z junaškim duhom generala Focka, so omogočila, da nam Port Artur podaja one junaške prizore, nad katerimi strmi ves omikani svet.

Nočni boj.

Strašen popis priobčuje dopisnik „Rus. Vjedomosti“ o boju, ki se je pred kratkim vršil na levem ruskem krilu. Iz Udutuna, vasi na desnem Šahovem bregu, se je pričel napad na Japonce. Polk je moral navzdol proti reki, prekoračiti dve veliki, od pehote zasedeni soteski ter potem napasti nizak, a strm holm, čegar vrh je bil zavarovan s jarki in utrdbo. Napad je pričel 19. strelski polk. Kdor je padel v boju, je obležal do konca boja ondi, kjer je padel Rusi so se srdito vrgli na sovražnika ter se drvili naprej preko sotesk, jarkov, utrdbe, ne da bi se ustavili. Moštvo dveh baterij je bilo pobito in vedno naprej so zasledovali sovražnika, ki se ga je polastila velika groza. Le z največjo težavo so se dali vojaki prepovoriti, da se vrnejo. K sreči je prišel gori 20. polk kot rezerva. Vas, v kateri so bili Japonci, so Rusi obkolili ter zažgali. Med tem je začel padati na zemljo mrak; toda grozoviti boj se je ob svitu velikanskih plamenic nadaljeval. Ko so Japonci videli, da so obkoljeni, so zapustili odprto moč. Največ jih je izvršilo samoumor. Mnogi so se rajši vrgli v ogenj, nego se dali ujeti. Neki podčastnik je potegnil iz ognja dva moža, a eden se mu iztrga ter se zopet vrže v plamen, kjer zgori.

imeli božična drevesca. — Brzobjavka iz Tokia pravi, da so zadnje ruske torpedovke v Port Arturju zgorele. Sebastopol se je nagnil. — V japonskem taboru divja neka kugi podobna bolezen. — Japonska križarica „Jošino“ se je potopila.

Protest dunajskih katoličanov.

Te dni je bil v dvorani „Leonove družbe“ na Dunaju shod zastopnikov dunajskih katoliških društev. Shodu je predsedoval glavni urednik „Reichspošte“ dr. Funder. V ognjevitih govorih so obsojali dr. Funder, učitelj Bösbauer in okrajni svetnik Reischl psovanje katoličanov v časopisju. Nad vse ostro so obsodili zasramovanje sv. hostije v nekem dunajskem vsenemškem glasilu. Obsodbe vredno je, da vlada mirno gleda te napade na najsvetejše katoliške svetinje. A nekaj dobrega so povzročili ti napadi: vzbudili so katoliško zavest. Povdarjalo se je, da morajo katoliška društva z vso močjo braniti pravice katoličanov. Nadalje se je naglašalo, da če bo še nadalje vlada mirno trpela napade na vero, pravost in cerkev, na vladarja in njegovo rodovino, bodo prisiljeni katoličani misliti na samopomoč, ker se vlada klanja le izgredom socialnih demokratov. Pozdravljalo se je, ker je episkopat obsodil napad na sv. hostijo. Cersarski svetnik dr. Schwarz je želel, naj bi škofje stopili na čelo akciji v zadoščenje za zasramovanje sv. hostije. Na shodu so izvolili odbor, ki bo sklepal, kaj je storiti katoličanom, da dobe zadoščenje za žaljenje sv. hostije.

vse Evropejce. Ta sultanov korak je naperjen posebno proti francoski vojaški misiji. Mareški sultan Abdul Acic se hoče otresti vsakega evropskega protektorata. Po francosko-angleškem dogovoru je lani Francija dobila nekak protektorat nad Marokom, katerega tudi z lepa ne bo izpustila z rok. Iz Tangerja poročajo, da so vstaški rodovi zasedli mesto Alcazar. Zahtevajo izročitev francoskega kenzula in pa enega angleškega podanika. Žugajo, da bodo razrušili mesto, če se jim ne ugodí. Iz Kaza-
blanke poročajo, da so poldrugi kilometer od mesta vstaši zažgali hišo nekega angleškega podanika.

Vstaja v Jemenu.

„Daily Telegraph“ poroča iz Carigrada, da je v Jemenu vstaja. Vstaši so zasedli pokrajino med Suno in Seo.

Gibanje boksarjev

kitajska vlada taji ter pravi, da v nobeni pokrajini ni takega gibanja.

Štajerske novice.

š **Graški obč. svet** je sklenil dati „Schulvereinu“ za njegovo 25letnico častno darilo 2000 kron. Sklepčnost obč. sveta pri tem sklepu so omogočili soc. demokratje.

š **Štajersko šolstvo.** Štajerski dež. šolski svet je sklenil zahvaliti se župnikom a. g. Francu Časlu in Alojziju Kosu, dalje županu Rošu, g. Mihaelu Kačiču, g. Francu Čukali, g. Francu Storgelu in g. Iv. Kelcu za njihov trud pri zgradbi novih šol. Za učitelja v Gollradu na Gorenjem Štajerskem je imenovan g. Alojzij Erkar, dosedaj učitelj v novomeškem okraju. Za učiteljico v Nemški Bistrici je imenovana ondotna suplentka gđ. Olga Lubec, za učiteljico pri sv. Barbari pri Vuhredu pa ondotna prov. učiteljica gđ. Marija Schweigler.

š **Od divjih lovcov obstreljen.** Iz Ormoža poročajo: Lovec nemškega viteškega reda Plochl je pri vasi Cvetkovci zasledoval tri divje lovce, na katere je štirikrat ustrelil. Tudi divji lovci so streljali nanj. En strel je Plochla zadel v pljuča.

š **V Gornjem gradu** je umrla gospa Marija Pinter, gostilničarka „pri Zvezdi“ in posestnica.

š **Slomškov rojstni dom** je prešel v nemške roke. Sedanji posestnik Anton Slomšek je posestvo prodal nekemu Nemcu s Solnograškega za 42.500 kron. Žalostno!

š **Društvo „Mir“ pri Veliki nedelji** priredi 26. decembra (na Štefanovo) po večernicah v šoli veselico. 1. „Slovenka sem“, vglasbil dr. G. Ipavec. 2. „Narodne pesmi“, priredil Fr. Ferjančič. 3. „Dve materi“, igrokaz s petjem v štirih dejanjih. 4. „Lahko n o č“, priredil Fr. Ferjančič. — Pevske točke proizvaja ženski zbor. Vstopnina: stojišča 15 kr., sedeži 30 kr. Ker se čisti dobiček porabi za naše revne šolarje, zato se tudi preplačila hvaležno sprejemajo.

š **Sameumor desetnika.** V Gradcu se je pred kratkim ustrelil desetnik pri 1. trenovem polku Prohaska. Kakor poroča neki graški delavski list, se je umoril vsled tega, ker ga je njegov nadporočnik preveč mučil. V nekem pismu opisuje revež svoje trpljenje.

š **Promoviran** je bil na vseučilišču v Gradcu g. Alfonz Serjun.

š **Dvanajstmilijonsko deželno posojilo.** Dunajski uradni list je v sredo prinesel oznanilo štajerskega namestnika, da v kratkem vzame dežela na posodo 12 milijonov kron. — Tako gospodarijo v Gradcu! — Slovenski denar zapravljajo, in ker jim še tega ni dovolj, delajo dolgove. In take ljudi imamo za gospodarje!

š **Nemški sodni uradniki** na slovenskem Štajerskem se vedno bolj množe. Samo eno je sodišče (Gornji Grad), kjer sta sodnik in pristav Slovenca, drugod je povsod vsaj eden Nemec, v mnogih krajih sploh nobenega Slovenca med sodniki ni. To je resen opomin za slovenske juriste, da jih kolikor mogoče vstopi v sodno službo, kajti pomemčevanje v zadnjih letih tako napreduje, da čez petletja cel Spodnji Štajer ne bo imel slovenskega sodnika.

š **Čeljski okrajni zastop** je torej vlada razpustila in postavila posebnega komisarja. Razpuščen pa je samo stari okrajni zastop, o volitvah pa do danes še ni prišla od zgoraj nikaka rešitev. Če bo zadnja volitev, ko so Slovenci z veliko silo zmagali, potrjena, prevzame koj novi zastop vse posle; če pa se volitev razveljavi, potem bo vladni komisar pl. Lehmann vodil posle do definitivne izvolitve.

Loške novice.

Misijon v Škofji Loki, katerega so vodil gg. lazaristi, Javsovec Nežmah in Klančnik prejšnji teden, se je končal nepričakovano povoljno. Razen male peščice naj-

strastnejših liberalcev, se je misijona udeležilo vse mesto in okolica. Obhajil je bilo čez 3000 iz domače, do 1000 iz drugih župnij. Povsod se čuje le en glas veselja in zadovoljnosti. K sklepu je bila veličastna procesija po trgu.

š **Kamnitiška** prevažajo neprenehoma kamen na kolodvor in dalje po železnici v predor na Hrušico. Za mesto je ta kamenolom velika dobrota, ker sicer nima nikakih dohodkov, kakor naklad. Zato se pa tudi mestna uprava zadnji čas kaj živahno giblje, da bi le zlati, pardon, kamniti vir tako kmalu ne vsahnili! In da bi se postavna določila radi nedeljskega počitka in zoper premočno streljanje izpolnjevala. A židovski podjetnik se malo meni za postavno.

š **Zadnje nedelje se je zopet delalo** v kamenolomu. Ako je potreba več kamnja, naj se dobi več kamnosekov. Tu je pa ravno narobe, zdaj dela veliko manj delavcev, zato pa delajo ob nedeljah.

š **Vsled protipostavnega, premočnega streljanja** so v kapucinskem samostanu in tudi po nekaterih drugih hišah šipe popokale. Komaj je komisija odnesla pete, poka in grmi kakor prej.

š **Procesije zadnje nedelje** udeležila se je tudi šolska mladina, deška pod vodstvom vsega učiteljskega oboja, samo učitelja F. ni bilo videti. Pravijo, da je imel tak strah pred misijonom, da je bežal noter na Vrhniko. Pač nepotreben strah!

š **Letošnji ov v loški ekolici** je bil kaj izdaten, posebno po Selški dolini. V

izpriženo, da se mu ne sme dati več pravic. Glasilo Tavčar-Schweglove piše:

„Ko bi bila natura slovenske mase taka, da bi se ji moglo izročiti skrb za slovenstvo, mi bi bili prvi, ki bi se zavzeli za splošno in enako volilno pravico. Vsi smo izšli iz kmetijskih ali iz malomeščanskih hiš, poznamo torej svoj narod skozi in skozi in zato lahko vsak spozna, če imamo prav ali ne.“

Slovenska masa ni tako skoz in skoz prešinjena narodnega duha in nima tistih kreposti, ki bi bile jamstvo, da bo dobro in koristno porabila oblast in moč, ki bi jo dobila s splošno in enako volilno pravico.

Masa našega naroda je po jeziku in po drugih svojstvih pač slovenska, ali manjka ji tiste krepke zavednosti, ki jo imajo drugi narodi.“

To se pač čudno sliši, ako ljudje iz Tavčar-Schweglove zveze očitajo slovenskemu narodu, da nima krepke zavednosti. Bolestni izrastki očitajo zdravemu deblu, da je bolno! Gnijoči odpadki se rogajo rdečemu sadju! Vsenemci, ki dokazujejo, da je slovenski narod „minderwertig“, si ne morejo želeti boljših pomagačev, kakor so ti „Narodovi“ janičarji. Samo zato, ker je slovensko ljudstvo še krščansko, zato ga tako zasramujejo ti odpadniki. A priti mora čas, ko zdravje zmagaja nad gnilobo!

š **Božič liberalcev.** „Narod“ pozdravlja božične praznike, češ, da je „božični čas

izvé za to „Narodovo“ modrost, bo strmé gledal najnovejše dr. Tavčarjevo razodetje.

š **Liberalna stanka taji svoja dela.** Razprava o vseslovenski ljudski stranki je spravila liberalce popolnoma iz ravnotežja. Nekdo, ki se pa boji povedati svoje ime, je napisal za „Narod“ celo vrsto člankov, v katerih naravnost taji to, kar je dr. Tavčar že tolikokrat povedal. Ta čudni patron trdi:

Narodno-napredna stranka je predvsem v prvi vrsti nacionalna stranka. Kot taka ima obračati svojo glavno skrb za zagotovitev narodnega obstoja, na pridobitev narodnih in političnih pravic, na povzdigo narodne omike itd. Uresničenje iz modernega svetovnega nazora izvirajočih konsekvenc pride pri nji šele v drugi vrsti v poštev in zato se absolutno ne more reči, da ji je boj proti klerikalcem prva stvar.

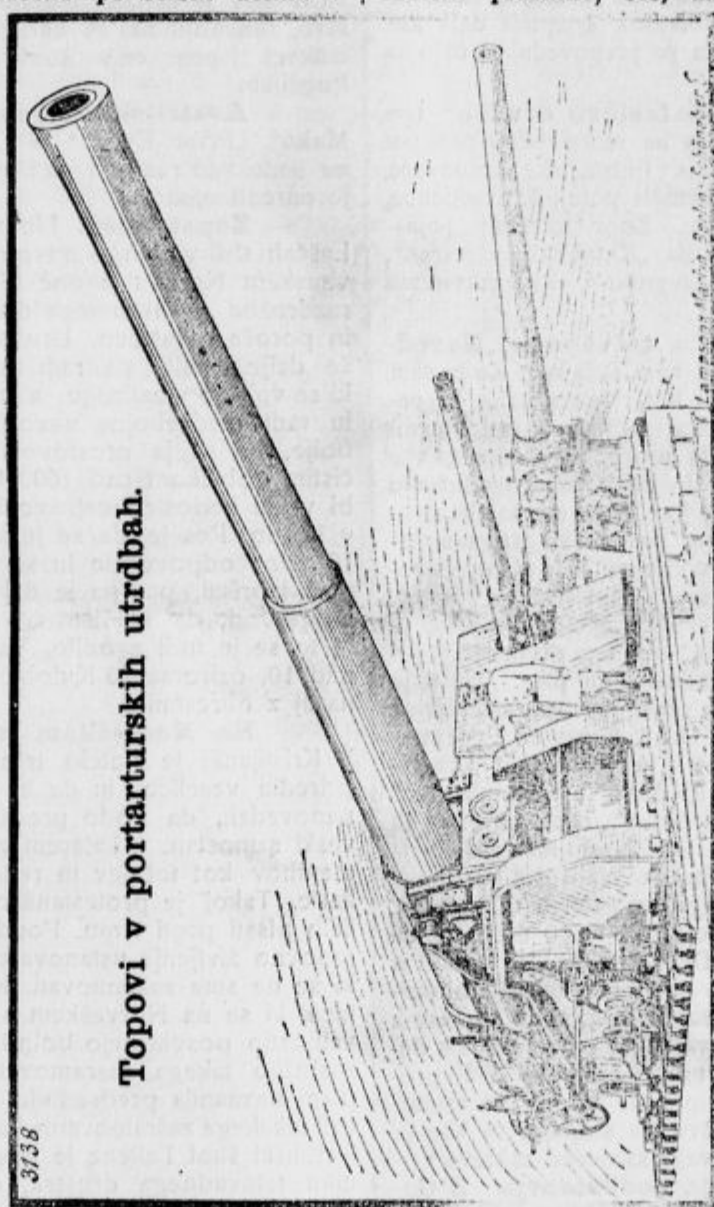
Strmeli smo, ko smo brali tako neumno laž. Ali ni Tavčar povedal odkrito, kaj hoče liberalna stranka z besedami: Rajši s Schweglom, nego z Mahničem! Ali ni „Slov. Narod“ tolikokrat poudarjal, da so mu liberalni Nemci bližji, kakor pa katoliški Slovenci? Ali ne trobi neprenehoma glasilo Tavčar-Schweglove, da je boj proti klerikalizmu prva stvar, in vse drugo pride šele pozneje? Ali nista ravno zato Tavčar in Schwegel zvezana? Dalje se laže ta enketar, ki že ve, zakaj ne pove svojega imena: „Duhovskega stanu kot takega narodno-napredna stranka ni nikdar načeloma izključevala od skupnega dela v narodno korist.“ — Ni res! Stokrat ste že pisali, da se mora duhovnik izključiti povsod. Kdo je pa pisal o „indijski podgani“, katero je treba ubiti? Kdo neprenehoma srameti ves duhovski stan in vse nazore, katere ta stan zastopa? Zanimivo je, da v enketi liberalna stranka to taji, kar vsak dan dela in proglašja za edino svojono logo!

š **Učiteljski Tovariš ne dovoli!** Tudi „Učiteljski Tovariš“ se je oglasil v enketi o slovenski ljudski stranki. Postavlja se v grozečo pozituro ter nam kliče, da on ne dovoli slovenske ljudske stranke. Pravi, da se mora klerikalcem „kjer le mogoče, pritisniti kako brco!“ To je redoljubno v očeh teh neizobraženih sirovin, ki se izdajejo za narodne vzgojitelje! Z impertinenco, ki je občudovanja vredna, „Učiteljski Tovariš“ piše, da „klerikalci razdirajo vsako narodno napravo“. Katero? Ali niso ravno liberalci tisti, ki razdirajo? Ali niso vaša glasila tiste smetišnice, v katerih se nabira ves gnoj, ki ga mečete v ljudske, gospodarske in prosvetne naprave? Ali niso ravno liberalni učiteljski „tovariši“ najpogostejši dopisniki liberalnih listov, ki slavijo z nedosežno frivolnostjo vse, kar je ljudstvu res koristnega? Če mislite, da je slovensko ljudstvo zato na svetu, da mu vi „pritisnete brce“, boste morali nositi tudi posledice takih nazorov!

š **Lep božični dar.** Za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda na Savi pri Jesenicah sta darovala po 200 K: G. Maks Pletersnik, c. kr. gimnaz. profesor v pok. v Ljubljani in g. dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani. Prištejeta se kot pokrovitelja „Prvi ljubljanski podružnici“. Bog povrni zemeljski dar z nebeškimi darovi! Živelci nasledniki! — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

š **Liberalci za raskristjanjenje zakona.** „Soča“ se togoti, da je „Slovenec“ opozoril na reformo civilnega zakonika avstrijskega. Glasilo goriških odpadnikov piše glede zakonskega prava: „Nimamo Combese, da bi pomedel v Avstriji s črno politiko, ali upati vendar smemo, da se dobijo gledé na sestavo novega državljanskega zakonika možje, ki bodo znali postaviti svojo moč proti klerikalnemu duhu, ki hoče obsesti tudi nov državljanski zakonik.“ — Ta izjava goriškega lista dobro osvetljuje liberalne nakane. Naj jo naši so-mišljeniki na shodih in v društvih ljudstvu primerno raztolmačijo!

š **V korist družbe sv. Cirila in Metoda** so se odkupili od božičnih in novoletnih voščil z 2 kronama gg.: A Levičnik

Topovi v portarturskih utrdbah.

leškoviškem lovu se je pa zadnja leta divjačini preveč prinašalo, zato se je močno razmnožila, posebno zajci. Lovci na noge čemu je pa puška!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. dec.

š **Za slovensko enakopravnost** Včeraj smo poročali, da se je „Tagesposten“ dopisnik iz Ljubljane postavil na stališče, da je popolnoma prav, če je mariborski občinski zastop prepovedal slovenske napise. Na ta način bo tudi prav, če bodo vsa slovenska županstva prepovedala nemške napise. V trenutku, ko bodo v Mariboru morali izginiti slovenski napisi, se bodo storili isti sklepi proti nemškim napisom v Ljubljani in v drugih slovenskih občinah, posebno ondi, kjer se s svojimi napisi šopiri nemški „Alpenverein“. Nemškozagrizeni Mariborčani še ne vedo, kako juho so postavili k ognju. Slovenci bomo znali braniti svojo enakopravnost!

š **Slovenski narod zasramujejo!** Dr. Krek je razvil v enketi nekaj misli o demokratični ljudski stranki slovenski. „Narod“ je prišel ves izven sebe. Nobene stvari se odpadniki bolj ne boje, kakor poštenih slovenskih mož. Zato hiti glasilo izdajavec dokazovati, da je slovensko ljudstvo tako

obletnica najvzvišenejšega moralnega nauka, kar jih je rodilo človeštvo, nauka o ljubezni“. Liberalcem, ki ne verujejo nič nadnaravnega, je seveda vse krščanstvo le človeška naprava. A kako, da jim je o božiču krščanstvo „najvzvišenejši nauk“? Ali ni „Narod“ že opetovano pisal, da so pogan-ske vere boljše od krščanstva? Kako pa umeva „Narod“ ljubezen, je pokazal v isti notici, ko zmerja šenklaške duhovnike, da so „pijani govedarji in šintarski hlapci“. — Tako liberalci umevajo „najvzvišenejši moralni nauk“. O liberalci, kdaj vas bo sram vaše omike in prosvete?

š **Najnovejša razodetje dr. Tavčarjevo.** „Slov. Narod“ piše: „Načelno stoji dr. Krek na demokratičnem stališču. Tudi mi smo demokratje, to je sploh vsak zaveden Slovenec in tudi nič drugega ne more biti. Ali če je kdo demokrat, zato je v gotovih časih vendar lahko nasprot-nik splošne in enake volilne pravice“. — Klobuk doli pred modrost o slovenskih liberalcev! To ni mala iznajdba, „demokrat, ki je proti splošni in enaki volilni pravici“. To so pogruntali v „Narodovem“ uredništvu. Slava demokra-tom ki so proti ljudskim pravicam! Kör-ber sedaj vé, kje dobi lahke svete za rešitev najtežjih vprašanj. Tudi on je menda tak demokrat, a tega doslej še ni vedel. Če

Fr. Novak, M. Petelin in dr. I. Svetina; z 1 krono gg.: A. Bartel, Fr. Brežnik, Ig. Fajdiga, M. Karlin, R. Kenda, H. Klešnik, Fr. Kobal, dr. V. Korun, L. Lederhas, A. Paulin, dr. Pipenbacher, Ig. Pekorn, dr. L. Požar, A. Senekovič, R. Šega, A. Štritof, dr. Tominešek, Fr. Verbič, A. Wester in I. Wester.

Štaloa iz volitvenega boja v Črnom vrhu. Piše se nam: Dne 23. nov. je bil v Črnom vrhu nad Idrijo strašen vihar, ki je trgal strehe in prevračal kozolce. Ob enem je divjal vihar občinske volitve. Nekdo, ki prisega na liberalno zastavo, je ves zbežan letal od hiše do hiše in klical na pomoč. Pred nekim starim možem je sklepal roke, naj priskoči pomagat. A mož si je mislil svojo. Dva sta v svoji zbežanosti mesto v hišo pridrla v hlev, kjer sta konja vlekla za rep, misleč, da je gospodar. V hiši sta iskala volivca pod pečjo, kjer leži leseni zajec. Končno jima gospodinja z burkljami pokaže vrata. Nekdo je poslal s svinčnikom izpolnjeno pobastilo za volitve črnovrškemu rojaku, ki sedaj v Trstu služi pri vojaki. A ta je pooblastilo za liberalce vrgel v morje, da ga ponese proti Afriki. Prav je storil.

Slovenščina na tržaškem magistratu. Cesarski namestnik v Trstu je odločil, da mora tržaški magistrat v slovenščini vložene veljavne pritožbe rešiti v slovenščini. „Indipendente“ pravi, da se magistrat temu odloku ne bo nikdar odzval, ker je uradni jezik magistratov vedno laški. Bomo videli!

„Danica“ in „Zarja“ štejeta sedaj skupaj okoli 60 rednih članov.

Žalostne božične praznike imajo kamnoseki v Nabrežini. Med njih socialnedemokratsko organizacijo in med delodajalci je prišlo do ostrih konfliktov, vsled katerih so delodajalci začeli stavkati in so kar vse ustavili, da delavce izstradajo in zopet naredijo voljne. Četrty teden že sodelavci brez zaslužka. Seveda se že oglašajo revščina, lakota in socialnedemokratsko vodstvo že javno prosi miloščine za klesarje po listih.

Is Kranja. Predstavi „Lurške pastirice“ sta v Kranju izvrstno uspeli in mnogo ljudi ni moglo niti drugič dobiti prostorov, zato bo priredila tukajšnja Marijina družba še enkrat isto predstavo in sicer v ponedeljek 26. t. m. v dvorani na „Novi pošti“. Razun igre je na sporedu več ljubkih, času primernih deklamacij, božične pesmice in živa podoba „jaslic“. Ker je čisti dobiček namenjen „Dijaški kuhinji“ v Kranju, je pričakovati zopet najobilnejše udeležbe. Začetek točno ob 5. popoldne. Cene sedežev: I. in II. vrsta po 2 K, od 3.—6. vrste po K 1.40, ostali sedeži po 1 K, stojišča 40 h.

V Zagorju ob Savi se je 15. t. m. ponoči začel grič med Savo in Medijo posadati. Železniški tir tovarne so pod hribom merali odtrgati, sicer bi ga bilo zasulo. Koliba za orodje je izginila. Razvaljeni grič se je nekoliko pomiril. Vzrok je stresanje zemlje ob streljanju kamna za apnenice. Promet je bil nekaj dni ustavljen, ker je bila tudi cesta več metrov na dolgo razrušena.

Cvetoče trobentice smo prejeli za Božič z Brezja na Gorenjskem.

Razširjenje legiške župne cerkve se prične baie že prihodnje leto. Načrt je že izdelan. Cerkev se razširi, podaljša in zvonik primerno zviša. V cerkev gre zdaj komaj polovica ljudi iz cele fare, polovica jih mora pri službi božji zunaj biti navzoča. Tudi dobi potem cerkev četrti zvon in novo lepšo opravo.

Prostovoljno gasilno društvo v Rovtuh si je zgradilo pred kratkim poslopje za brizgalnico in orodje.

Umesten županov poziv. Goriški župan dr. Venuti objavlja poziv na meščanstvo, da naj božične dni, pomneč velike zapovedi ljubezni do bližnjega, deli dobrote revežem, da se vsaj te praznike olajša ubožcem njih težko življenje.

Na sadnem vinškem semnju v Krškem so nakupili vina naslednji gg. gostilničarji in vinotržci: Val. Mrak, Mar. Mikuz, Fr. Križ, J. Knez, Peter Stipič, in Al. Zajec, Ljubljana; Fr. Stare, Domžale; Ant. Vilfan, Ježica pri Ljubljani; Jože Lavrič, Št. Vid pri Ljubljani; Peter Hafner in Gašpar Čarman, Škofja Loka; Jože Lavrič, Št. Vid pri Ljubljani; Mat. Žnidaršič, Loža; Fr. Šumi in Peter Mayer, Kranj; Andr. Podboj in Fr. Križman, Ribnica; Ant. Omerza, Krško; Fr. Ziherl, Zalog; Karol Kovač, Starigrad pri Ložu; Jakob Černe, Kranjska gora; Jak. Kolenc, Čemšenik; Fr. Kovač, Podbrdo (Primorsko); Fr. Male, Preteza; Fr. Žun, Dol. Apnenik; Fr. Janc, pozneje Fr. Arko, Postojna. Mnogo kupcev se pa ni naznanilo. Na podlagi zapisnikov se je prodalo na tem semnju 2500 hl. toraj okrog 5000 ve-

der. V komaj dobrega poldne pač lepa kupčija!

Blaz Potočnikova „Čitalnica“ v St. Vidu nad Ljubljano bo imela redni občni zbor na novega leta dan, t. j. 1. januarja 1905. ob 3 uri popoldne. Na dnevnem redu bodo sledeče: Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika, knjižničarja, razni nasveti in predlogi.

Občinski odbor v Borovnici je v svoji seji dne 18. decembra 1904. imenoval častnim občanom: Fran Povšeta, dr. in dež. poslanca, Franc Bernika, beneficijata v Domžalah in Valentin Oblaka, kaplana v Št. Jurju.

Zopet nesreča. V četrtek zvečer je na Jesenicah nesreča zadela delavca Italijana. Nad kolodvorom, kjer kopljeje material, ga je podsulo, da je bil v petih minutah mrtev.

Is Litije nam poročajo: V nedeljo se je vršil v gestilni „pri Fortuni“ občni zbor tukajšnje požarne bramborice. Načelnstvu se je odpovedal desedanj gosp. predsednik, pekovski mojster Preželj. Mesto njega so izvolili za načelnika gostilničarja gospoda Frana Lajovica. Upati je sedaj, da se bode pod novim načelnstvom zopet vzdramila in povzdignila požarna bramba. Da so udje zadovoljni z novim načelnikom, se razvidi od tod, da se tudi že odstopivši se zopet vpisali v društvo. Čestni odbor, kateremu podnačelnjuje neki tržan iz Litije, se pa kaj malo briga za naš trg. Dal je sicer posuti cesto skozi Litijo, za kar smo mu hvaležni, a nikakor pa nismo zadovoljni, da je mesto gramoza dal napeljati — skale. Ljudstvo opravičeno godrnja nad tem. Prav se je izrazil eden izmed kmetov: Liberalna gospoda dela kar hoče, nam kmetom pa prepovedujejo celo na tla pljuvati.

Odbor „Rafaelove družbe“ tem potom naznanja, da ne more redno pošiljati svojih zaupnikov na ljubljanske kolodvore, kjer naj bi sprejemali potujoče izseljence, kakor nekateri žele. Kdor potrebuje pojasnila, naj se obrne na „Katoliško bukvarno“, kjer je postaja zaupnikov, ki vsakteremu radi postrežejo.

Dvorana v tržaškem „Narodnem domu“. Piše nam Tržanec: Ko bi sam opisal dvorano, po kateri smo tako hrepneli tržaški Slovenci, očitati bi mi utegnil kdo, da sem morda preveč navdušen za vse ono, kar je naše, in da v tem navdušenju ne zapazim onega, kar bi ne smelo uiti strogu očesu. Za to pa, da se izognem takemu očitaju, dovolite mi, da vam sporočim, kaj piše o njej laški list „Il Sole“. „Včeraj, s prvim ruskim koncertom bla je v „Narodnem domu“ svečano otvorjena dvorana za gledališče, koncert in ples. To ti je prostoren, bel, pozlačen prostor, smehljajoč v električni luči. Oder, bogat in eleganten, z zastorom okinčan je skoro tako prostoren kakor oni v gledališču „Filodrammatico“. Plateja ima 240 sedežev in ob straneh in zadaj je velik prostor za stojišče. Galerija je prostorna in obsega tretji del širokosti dvorane. Za sedaj je na galeriji 60 sedežev, a prostora je dovolj za 5—600 oseb, ne da bi bili v gneči. Dvorana, ki je v takem modernem duhu, v oni mirni in prijetni razsvetljavi, v onih bujnih okraskih in resnih črtah, na vse vpliva tako, da se človek dobro počuti in to toliko bolj, ko vidi prostoren hodnik, priprave izhoda in aristokratsko eleganco dvojnih stopnic. — Vse je take, kakor zahtevajo moderne zahteve.“

Častikraja podlistkarja. Z Gorenjskega se nam piše: Neki zadnji slučaj me sili, da pojasnim nekatere indirektne nesramne napade v „Slovenskem Narodu“ na gotove osebe od pisca podlistkov: „Značajci“. Sploh podlistki „Slov. Naroda“, kažejo, da jih pišejo velikanski konfuzionisti. Ne omenjam klaverno skovane, nedavno v „Narodu“ priobčene povesti „Kralj Matjaž“, ki je tisočkrat slabša in neumnejša kot slabeznani kelporazni romani. Ljudi, ki to berejo, se more samo pomilovati. Seve „Narod“ sprejema po svojem principu vse, kar blati duhovščino. Ali v omenjenem slučaju v „Značajih“, diferencira „Sl. Narod“ od te „ideje“. Človek bi mislil, da bo zopet govor o „trebuhih“, „bisagah“ in „kaplančkih“, a ne, tu opisuje neka sestradana dijaška para, ki se vlačijo nekod doli po Sušaku in kroka sedaj s svojimi intimnimi tovariši s prisluzenimi kronicami za podlistek, neke dogodke in tlači med spis znane osebe nekoga kraja na Gorenjskem, ki pa s svojimi povesti nimajo nič opraviti in jih vpleta zato da bi bil spis večji in seve honorar tudi večji. O imenovanjih oseb, katere imenuje večinoma s praviimi imeni, oziroma imena samo malo izpreminja, pripoveduje pisec, kateremu so razmere znane, popolnoma neresnične stvari in tako dela poštenim ljudem krivico na dobrem imenu. Da meri na gotov kraj, je lahko razvidno, vsakomu, kdor je bil le enkrat tam. Tako omenja s praviim imenom neko gospodično in ji kradе dobro ime s skrajno predrznostjo in z razžaljivimi besedami. Pisec se je hotel s tem samo maščevati nad njo zavoljo gotovih vzrokov. Recimo, da „Narod“

ni vedel, da je namenjeno in da opravlja gotove osebe. Potem nas pa obhaja samo misel, da mora „Narod“ imeti svoje brave za silno malo omikane individue, katerim nudi tako slabe stilistične zmašeni škripet. In ta list je list za inteligenco? Če je pa „Sl. Narod“ sprejel spis vkljub neumni snovi iz tega namena, kar je lahko mogoče, ker je pisec omenil, da draži gotove osebe, potem je podoben navadni klepetulji pri vodnjaku, ki obrekuje in obrača jeziček na vse strani.

Ognjegasnemu društvu v Gradcu se bo moralo plačevati za posredovanje pri malem ognju 50 kron, pri srednjem ognju 100 kron in pri velikem ognju 150 kron, poleg tega pa še stroške, katere bo ob taki priliki imelo ognjegasno društvo za vožnjo in moštvo.

Strossmayerjeva devetdesetletnica bo 4. februarja 1905. Hrvaški narod dela velike priprave, da najslavnejše praznuje slavlje svojega zaslužnega sina.

Japonski konzul v Trstu. Vitez Hütterot, ki je predsednik ladjedelnice pri sv. Marku v Trstu, je obenem tudi japonski konzul. Kot tak je storil vse mogoče, da je sedaj Rusija naročila razna dela v Italiji in ne v Trstu. Ob začetku vojne je prišla neka ruska komisija vojne mornarice z Reke v Trst, da bi bila kupila v tržaški ladjedelnici one ladje, ki so se gradile tu na račun avstrijske vojne mornarice, a predsednik Hütterot je kot japonski konzul storil pri admiralatu v Pulju vse mogoče, da se to ni zgodilo. Rusija je ponudila za dve ladji dva milijona rubljev več, nego je bila dogovorila se z ladjetesalnico avstrijske mornarice. Ker je ta ladjetesalnica akcijsko društvo, zahvalijo naj se akcionarji in tržaški delavci japonskemu konzulu na takih — kupčijah.

Avstrijske bojne ladje „Cesar Maks“, „Princ Evgen“ in „Frundsberg“ se ne bodo več rabile v aktivni službi. Tako je odredil cesar.

Zopet eden. Liberalna pisarna v Laščah sliši včasih — travo rasti. — V „Slovenskem Narodu“ z dne 17. t. m. se veseli razdružbe „konsumnega društva na Robu“ in poroča neresnico. Društvo bi bilo lahko še dalje vodilo, pa radi zanikrosti udov, ki se vpišejo v zadrugo, a kupujejo drugod, in radi medsebojne nevoščljivosti je bilo bolje, da se je prostovoljno razdružilo s čistim dobičkom nad 1600 K, kakor pa da bi vsled nedoslednosti svojih udov zagazilo v škodo. Res je, da se je med letom kakih 10 udov odpovedalo in se torej ni župnik prvi izbrisal, pač pa je dal prvi inicijativo ali povod, da se društvo mirno razdruži, in to se je tudi zgodilo. Vsak ud bo dobil nad 10, oziroma 20 K dobička in svoj delež nazaj z obrestmi.

Na Norveškem in — pri nas! V Kristijaniji je hotelo telovadno društvo prirediti veselico, in da bi bolj vlekla, so napovedali, da bodo predstavljali srednjeveški samostan, v katerem ne bo manjkalo menihov kot točaje in redovnic kot natakarc. Takoj je protestantsko časopisje začelo pisati proti temu. Poudarjalo je, da je redovno življenje ustanova katoliške cerkve, ki se ne sme zasramovati. Katoliške redovnice, ki se na Norveškem s toliko požrtvovalnostjo posvečujejo bolniški postrežbi, ne zaslužijo takega zasramovanja. Policija je takoj naznanila predsedniku društva, da ne trpi nikakega zasramovanja katoliških naprav. Katoliški škof Falleze je pisal tudi predsedniku telovadnega društva, da naj ne žali tako katoliških čustev. Ta se ni ravnal po zgledu dr. Tavčarja, ki se iz škofovih zasebnih pisem po „Narodu“ norčuje ampak se je še isti dan oglašil pri škofu ter obljubil, da se ne bo niti najmanjše žalil katoliški čut na veselici. Samo tega ne ve, kaj naj naredi z dragocenimi pripravami. Škof mu je svetoval, da naj samostan izpremeni v srednjeveško mestno hišo in mu je dal potrebna navodila. Drugega dne so že objavili listi nov program. Vsa Kristijanija je to odobraval in je bilo veselici le v korist. Tako v deželi, kjer je večina protestantska. Kako se pa pri nas zasramuje vse, kar je katoliškega.

Državna podpora. Občina Rova pri Kamniku je dobila za vodovod na Rovih 15 800 K državne podpore.

Nasilen berač. France Rupnik iz Dol. Logatca je po izpovedbah prič eden najbolj nadležnih beračev v tamošnjih občinah; posebno nadležen in se vede nespodobno takrat, kadar je od žganja opit, tako da se ga splošno ljudje boje. Dne 21. okt. t. l. je bil v Žireh semenj; od tu je je mahal nekoliko opit proti Petkovcu ter srečal posestnika Jakoba Bizjana. Ta ga je nekoliko podražil, kar je Rupnika tako ujezilo, da mu je zagrozil, da bo še isto noč pogorel. Že med potjo je zahteval od Matevža Petkovška užigalic, češ da bode hišo zažgal. Res se je napotil proti Bizjanovi hiši in čez vrt upil na gospodinja, katere se je iz strahu pred njim z otroci zaklenila v hišo. Obdolženec je pred hišo razsajal, razbijal po oknih, ubil je 10 šip, potolkel posode za cvetlice, pokvaril dva okenska okvira

ter parkrat s palico zapretil proti hiši. Bizjanovi so še tisto noč zvedeli, da jim je zapretil Rupnik z rdečim petelinom, zato so bili v takem strahu, da je gospodar celo noč stražil domačije, a tudi sosed se ni upal mirno spati. Sodišče je Rupnika obsodilo na eno leto težke ječe.

Slov. bralno in pevsko društvo „Triglav“ v Radovljici priredi na Silvestrov večer tega leta v prostorih hotela „Bastel“ v Radovljici veselico z dramatičnimi predstavami „Plavaj ali utoni“ in „Vaski skopuh“ s sodelovanjem domačega orkestra na lok in pevsko zabavo. Čisti dohodek je namenjen društveni knjižnici.

Neumnost, ali kaj? Iz poljsanske doline se nam piše: Težko je ljudem dopovedati, naj v nevarni boleznih pokličejo zdravnika ali pa gredo v bolnišnico. Najraje se zatekajo k „domačim“ zdravnikom, ki pa so večinoma mazači in od svojega posla dobro živé. Neki mož se je prehladil in dobil očesni katar. Gre k mazaču, ki mu daje zdravila. Ljudje svetujejo bolniku, naj gre v bolnišnico, a mazač mu odgovarja, češ, da bode drago plačal. Mož kar nori bolečin, a k zdravniku ne gre. Končno mu oko počni in izteče. Zdaj ne pomaga noben zdravnik. Morda izgubi še drugo oko. — Zboli mlada žena. Pošlje po mazača, ki jo zdravi, a pripravi na rob groba. Pride zdravnik, a mazač bolnico pregovori, da od njega jemlje zdravila. Žena je seveda vedno slabša, in morda pride pravi zdravnik prepozno. Ljudje ne verjuje vsakemu mazaču, ki zna morda uravnati zlomljeno kost!

Klub za vojne pse. Na Dunaju se je ustanovilo društvo, ki hoče preskrbeti avstrijsko armado z vojnimi psi. Moderni vojni pes, kadar je izučen, varuje čete pred sovražnikom in prenaša jako hitro pismena poročila in pismene ukaze. A pred vsem izvršuje službo usmiljenega Samaritana. Natančno preišče bojišče in najde ranjenca, če je še tako skrit. V zadnjih vojskah so vojni psi rešili mnogo ranjencev; ko pes najde ranjenca, laja toliko časa, da pridejo sanitetni vojaki.

Občinski Temišelj in Vrbljenje sta izvolili za zasluge ob ustanovitvi župnije častnim občanom: Prevzvišenega gosp. knezoškofa Antona Ben. Jegliča, g. dež. odbornika Franciška Povšeta in g. župnika Jožefa Knificia.

K sadni razstavi. Iz Domžal nam piše sadjerejec: Več časa smo brali v „Gorenjcu“, kako se je nekdo zaganjal v sadno razstavo v Radovljici in v osebe, ki so jo priredile. Zelo žalostno je, da se take hvalevredne stvari pri nas blatijo! To pove dovolj, kako malenkostni smo še Slovenci. Ali ni bilo več sto ljudi v razstavi, ki so se zelo pohvalno izrekli o njej. Te dni so dobili nekateri od odbora sadne razstave kolajne. Reči moram, da so bili iznenadeni. Tako lepega odlikovanja niso pričakovali. Vidi se, da je odbor s pravo ljubeznijo do stvari vršil svojo nalogo. Da je pa bila razstava za naše razmere izvanredno lepa, to sem slišal iz ust takih ljudi, ki so videli že druge razstave. Koliko lepega sadja iz cele Kranjske smo videli notri; prepričali smo se o velikem napredku kranjske sadjereje. Že to je bila velika zasluga razstave. Pa kerist je še večja, kar pa napredni sadjereji najbolj izpoznajo. Toliko za sedaj. Pričakujemo pa, da se še kdo oglašil o tej koristni razstavi, katere zasluži več pozornosti, kakor se jej daje. Če smo pa taki, pa ni čuda, da nas Nemci prezirajo, ker ne znamo domače stvari čislati. Nekaj nas pa posebno veseli. Razstava je bila čisto slovenska, samo slovensko sadje, sami slovenski razstavljalci. To je lepo in bodrilno.

Za enoletne prostovoljce. Vojno ministrstvo je z ukazom z dne 3. decembra t. l., odd. 2, št. 9565, izdalo naslednjo odredbo: Vsi oni enoletni prostovoljci, ki so oddeljeni kakemu vojaškemu krdelu in ki so dovršili višjo gimnazijo, imajo pravico prositi, da se jim dovoli služiti kot veterinarji v svrhe poznejšega imenovanja kot višji živilno-zdravniki. Biti pa morajo najkasneje 1. oktobra letnega leta, v katerem dosežejo starost 26 let, v posesti živinozdravniške diplome. Vsi drugi enoletniki pa, kateri imajo edino pravico, služiti kot veterinarji (torej ne tudi pri stalni armadi), morajo imeti te diplome že v dovršenem štiriindvajsetem letu. Ker se v tostranski državni polovici že sedaj zahteva za živinozdravniške studije višja gimnazija oziroma realka, in tudi na Ogrskem že l. 1905. ta določba stopi v veljavo, dovoljuje vojno ministrstvo vsem enoletnikom — veterinarjem, kateri niso pravočasno dosegli te diplome, v to svrhu še nadaljni odlok, da dovrše studije. Seveda je treba v vsakem slučaju vložiti posebno prošnjo.

Žirovske novice. Lansko leto pred obč. volitvami smo malo grajali naše občinsko gospodarstvo. Takoj so se oglasili v „Narodu“, češ, da občina nima dolga in da se dobro gospodarji. Res so določili za tekoče leto le 25% doklad in s tem hoteli dokazati dobro gospodarstvo. Letos pa vo-

litvah pa so doklade zvišali kar na 50% in obdali še vino, meso in pivo. In navzlic temu jim ne bo nič ostalo za nepotrebnost. — Lepa pobožnost, devetdnevna, se opravlja letos po vseh večjih vaseh naše župnije. Kaj neki pravi naš častni občan dr. Tavčar? — Prazen strah je napravil v ponedeljek dimnikar, ko je v neki hiši požigal saje. — Nesreča. Z drevesa je padel P. Kogovšek iz Sore in se poškodoval, da so ga prepeljali v bolnišnico. — Kupec — snubač — slepar. V Ledine je prišel neki človek vole kupovat. Naredil je kupčijo z dvema posestnikoma. Ko pa je bilo treba šteti denar, se je izgovarjal, da ima same tisočake, katere hoče drugi dan menjati v Idriji. Trdil je, da je bogat trgovec iz Trsta, in s tem se ponudil za ženina hčerki enega posestnikov, kjer so mu dobro postregli. Drugi dan res posestnika pripeljeta vole v Idrijo, kjer njima zviti kupec naroči vina in pečenke. Tujec nato odide z izgovorom, da gre menjat tisočake. A več se ne vrne in posestnika sta ga zastonj čakala do večera ter morala poravnati račun. Pozor pred sleparji!

Ljubljanske novice

Predavanje o obleganju Port Arturja. Prihodnji torek točno ob pol 8 uri zvečer bo predaval v prostorih „Slov. kršč.-soc. zveze“ Selenburgove ulice št. 6. drugo nadstropje č. g. kanonik Sušnik o obleganju Port Arturja. G. kanonik bo oblegovalna dela pojasnjeval z raznimi skicami. Upamo, da se bo udeležilo tega veleznimivega predavanja jako mnogo občinstva. Gostje dobro došli! — Odbor „Slov. kršč.-soc. zveze“.

Radeckijev veteran umrl. Umrl je v deželni bolnici Josip Grahek, brzojavni sluga v pokoju, star 80 let. Pod očetom Radeckijem se je bojeval na Laškem. Pogreb bo v nedeljo ob pol 4 iz dež. bolnice.

Ce se vse dobesedno verjame. Nedavno je bil aretirani dobrodušen Ljubljčan, ki nikomur nič žalega ne stori. Mož pa je pogledal pregloboko v kozarec in ni mogel najti pravih, svojih hišnih vrat. Tako je prišlo, da je preveč naglas pričel zabavljati na „regulacijo“ našega mesta. Policaj ga je svaril, možiček je pa vedno bolj upil. Naposled ga je vzel policaj seboj na rotovž. Tu so na regulacijo razburjenega možička položili spat. Ni dolgo trajalo, ko je možiček pričel razbijati po vratih. Spomnil se je na neki — inserat. Prišel je ječar, a naš razburjeni znanec je zahteval, da mora priti načelnik straže. To se zgodi! „Dajte mi Cvekovega brinjevca!“ zasliši načelnik straže iz ust aretiranca, zato ga debelo gleda, misleč, da se mu meša. Možiček pa vedno bolj kriči: Cvekovega brinjevca sem! Načelnik straže ga tolaži, naj bo miren, da Cvekovega brinjevca policaji ne pije, a možiček je vedno bolj hud. „Kaj“, kriči, „Vi bodete mene imeli za norca, vsaj sem bral v kavarni inserat: Zahtevajte p o v s o d Cvekovega brinjevca!“ Sedaj so šele možje pravice na magistratu uvideli, da imajo pred seboj moža, ki je inseratu dobesedno tako verjel, kakor ga je bral in je zato mislil, da bo tudi v ljubljanski „špek-kamri“ dišalo po Cvekovem brinjevcu.

Splošno konsumno društvo se bori s težkočami. Pravijo, da je pri gg. socialnih demokratih videti večkrat sodnega organa z rubežskimi „šriftami“.

Ljubljanska nemškonacionalna „Trutzbura“ pa program Franko Steinovega organa. Peroča se nam: Med najmlajša nemškonacionalna društva na Kranjskem spada ljubljanska delavska zveza „Trutzbura“, ki šteje 70 članov, večinoma ljudi iz Nemčije, ki so torej „echte Stockpreusen“ drugače pa takezvani „luters ljudje“ najčistjše rase. Dr. Binder, profesor na tukajšnji realki in protestantovski župnik Hans Jaquemar — sta njih voditelja. Franko Stein izdaja na Dunaju za nemškonacionalna krdelca v Avstriji organ „Der Hammer“, ki izhaja dvakrat na mesec, in kojega zadnja številka (od 15. dec.) je posvečena gibanju in agitaciji „proč od Rima“, (t. j. „Los von Rom Nummer“). V ljubljanski kazini pri tleh se navdušujejo ti in taki ljudje za pangermansko, ljubljanski Nemci in nemškutarji pa asistujejo temu dr. Binderjevemu dresiranju. Ali — in to velja deželnemu predsedniku baronu Heinu, — v te prostore hodi tudi nemška šolska mladež iz gimnazije in realke, in se pripravljajo za politično šolo odraslih teh ljudi.

Nam manipulacije s pariškimi odlikovanji je občinstvo že gotovo pozorno postalo. Med nekaterimi obrtniki se ta odlikovanja tako množe, da bo skoro redok obrtnik, ki odlikovan ne bo. Ta odlikovanja so jako sumljiva, ker se govori, da je hodil po Ljubljani nek agent, ki je sprejemal naročila za taka odlikovanja iz „Pariza“. Čim več kdo da, večje „odlikovanje“ se mu pošlje. V Parizu eksistira menda prava tovarna za taka „odlikovanja“. To smo zapisali, da občinstvo ne bo preziralo obrtnikov, ki takih „odlikovanj“ nimajo.

Kranjska podružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pjučih. Koj po novem letu vrši se seja podružnice, v kateri se bode sklepalo o tukajšnji ustanovitvi pomožnega oskrbovališča za je-tične (dispensaire antituberculeux) v Ljubljani. Dotični referat je podružnični tajnik že dovršil. V isti seji določilo se bode, v katerih krajih naj podružnica tekom januarja in februarja 1904 priredi predavanja o jetiki in nje obrambi.

Prireditve Glasbene Matice. v pustni seziji 1905. bodo razven velikega koncerta dne 8. januarja še naslednje dni: 15. januarja II. zabavni večer pevskega zbora, 11. svečana običajni ples „Glasbene Matice“, 4. marca III. zabavni večer pevskega zbora in sicer vsakokrat v veliki zgorajni dvorani „Narodnega doma“.

Skupaj trčila. Včeraj popoldne sta trčila skupaj električni in smetarski voz. Hlapec Ivan Vohan je pobiral po Starem trgu smeti, ko mu je pripeljal nasproti električni voz. Konja sta se voza ustrašila in se splašila. Pri tem sta odrgala obe prsni veriigi in potegnili smetarski voz na električni tir, z ejem sta pa zadela v spodnji del električnega voza. Ubilo se je eno okno, tudi voz se je znatno poškodoval.

Kapun ukraden je bil včeraj dopoldne po neznanem tatu z dvorišča na Rimski cesti št. 20. Kapun je bil vreden 4 K.

„Ljubljanska kreditna banka“. Upravni svet je sklenil priporočati občnemu zboru, da zviša delniški kapital 1.000.000 kron na 2.000.000 kron. Podružnice ustanovi v Trstu, Mariboru in Beljaku.

Izkaz posredovalnega odseka „Slovenskega trgovskega društva Merkurja“. Išče se: 7 pomočnikov mešane stroke za deželo; 2 kontorista za Trst; 1 provizijski zastopnik za slovenske pokrajine v neki večji špecerijski trgovini v Trstu; 2 učenca za deželo; 1 blagajničarka za deželo. — Službe išče: 11 pomočnikov mešane stroke; 1 pomočnik manufakturne stroke; 4 pomočniki špecerijske stroke; 6 pomočnikov špecerijske in železninarske stroke; 2 kontorista; 2 kontoristinj, oziroma blagajničarki.

Gozdni zakon in lahkomišljno pustošenje. Takozvani „Božični drevesci“ je vsako leto vse polno na prodaj. Koliko se brigajo nekateri ljudje za gozdno postavbo in za prihodnost svojih gozdov, priča to, da so letos trije gospodari brez vsakega dovoljenja in tudi le iz lakomnosti posekali nad 30 mladih smrečic ter jih na trg pripeljali. Tako razumejo nekateri ljudje varovati svoje — gozde!

Glasbena Matica. Prihodnji veliki koncert „Glasbene Matice“ bo v nedeljo, dne 8. januarja 1905. zvečer ob 8. uri v veliki dvorani „Narodnega doma“.

Ledu primanjkuje. Do zdaj še nismo imeli „ledenega“ zimskega dneva. Pivovar-narji in mesarji tožijo, da preti pomanjkanje ledu, če zima resne ne nastopi. Ledence bodo kmalu prazne.

Nove ulice. Na Del Cottovem svetu je še nekaj neodkupljenega sveta za nove stavbe. Čiril-Methodove in Strossmayerjeve ulice bodo spomladi uredili, „Pot stare pravde“ je za silo izpeljana, kajti ob Kavčičevem posestvu je še nezastut jarek, ki za nočne pešce po tej „pravdarski poti“ ni nič vabljivj tudi — za treznega ne! Razsvetljava je za silo.

„Slov. trg. društvo Merkur“ bode imelo v petek, dne 6. januarja 1905 (na sv. Treh kraljev dan) ob 2 uri popoldne v društvenih prostorih v „Narodnem Domu“ svoj občni zbor.

Predavanje „Slovenske kršč.-socialne zveze v Ljubljani“ je bilo v torek dokaj dobro obiskano. Predaval je tovariš Moškerc o vladnem predlogu glede delavsko-zavarovalnih zakonov s posebnim ozirom na starostno in invaliditetno zavarovanje delavcev. Soglasno je bil sprejet predlog, naj „Zveza“ meseca januarja ali pa vsaj v februarju leta 1905 skliče v Ljubljano anketo zastopnikov vseh vezvinih delavskih društev, na kateri naj se označijo delavskih zahteve z ozirom na nameravani vladni načrt. Končno se je naznanilo, da bo „Zveza“ priredila redni tedenski pouk v govorništvu. Pouk se prične v četrtek, dne 29. t. mes., ob četrti na osmih zvečer v „Zvezinih“ prostorih, Selenburgove ulice št. 6, II. nadst.; voditelj bo g. dr. Evgen Lampe. Kdor se ga želi udeležiti, naj to javi „Zvezinemu“ zapisnikarju, tovarišu Moškercu, da dobi va-bilo, ker se bo pouk vršil na podlagi § 2. zbor. zak. — Na splošno želje bo prihodnje predavanje zopet v torek, dne 27. t. m., ob pol 8. uri v „Zvezinih“ prostorih.

Na dražbi bodo prodali 28. dec. pod. Tranco št. 1: razne optične predmete, 400 termometrov. — 30. dec. Rimska cesta št. 23 razno hišno opravo in šivalni stroj. — 3. januarja. Dunajska cesta št. 17 v prodajalnici dve Diana kolesi. Komenskega ulica št. 11 razno hišno opravo. — 4. jan. Sv. Petra cesta št. 73 razno hišno opravo,

železno blagajno in razne knjige. — 5. jan. v Cegnarjevi ulici št. 12 hišno opravo in šivalni stroj. — 9. jan. v Bohoričevi ulici št. 3 razne stroje za izdelovanje stolov. — 10. jan. v Gosposkih ulicah št. 9 razno hšno in kuhinjsko opravo, dekoracijske predmete. — Začetek dražbe vedno ob 9. uri dop.

Umrli so: Ana Rupnik, Cesta na Grad — Jera Klander, mestna uboga. V hiralnici: Friderik Glavač, želez. poduradnik. — V otroški bolnišnici: Albert Krušič, krojačev sin, 8 mes. V bolnišnici: Jožef Platnar, delavec, 19 let. — Ivan Ramoveš, zidarjev sin, 25 let.

Iz Amerike se je včeraj pripeljalo 10 Hrvatov, ki so se odpeljali v Reko. — S Hrušice je prišlo 7 Ogrov, z Reke pa 5 Hrvatov.

Najdena sta dva konjska koca, izgubljena pa je denarnica z 34 kronami.

Novo mašo bo imel v nedeljo ob 9. uri p. Krizogon Tišler v franč. cerkvi; pridiguje p. Regalat Cebulj.

Čitalnica v Sp. Šiški ima 26. dec. svoj občni zbor z običajnim sporedom. Začetek ob 3. popoldne. Posebnih vabi se ne bo razposlalo.

Umrli so: Tomaž Jesenko, Strelške ulice št. 10. Marija Drobnič, kuharica, 59 let, Konjušne ulice št. 1. V hiralnici: Jakob Kucler, črev-ljar, 49 let. Anton Muhvič, delavec, 49 let.

Musica sacra. V nedeljo 25. dec. ob polnoči v stolni cerkvi pontifikalna maša: Mašo v D mol in dur zložil Venceslav Horák, graduale „Tecum principium“ in po ofertoriju „Hodie nobis coelorum Rex“ dr. I. Benz. — Ob 10. uri zjutraj pontifikalna maša: Instrumentalno mašo v čast Srca Jezusovega zložil I. Mitterer, graduale „Viderunt“ Zdenko Skukerský, ofertorij „Tui sunt coeli“ Jožef Haydn. — V ponedeljek ob 10. uri pontifikalna maša: Instrumentalno mašo v D dur zložil K. Kempter, graduale „Sederunt principes“ in ofertorij „Elegerunt“ Anton Feerster.

Ljubljanski kužek na potovanju V vseh ljubljanskih krogih splošno znani stotnik g. Pistotnik se je predvčerajšnjim odpeljal v Galicijo, kamor je premeščen. Žalosten se je poslavljaj od Ljubljane. Seboj je pa v zadnjem trenutku vzel „spomin“ na Ljubljano. Na kolodvor ga je spremlj gostilničar in hišni posestnik Ravnika s svojim piškom. Ko je Ravnika je vidi, da se vlak pomika, pa — skok in bil je v vozu pri stotniku. G. Ravnika je sedaj brez „Burija“, ki pa v Galiciji ne bo imel lepših dni, kakor pri njem.

Najdena je srebrna verižica, vredna dve kroni.

Književnost in umetnost.

*** Primož Trubar.** Zgodovinska epska pesnitev. A. Aškerc. Vseskozi tendenčni pesnik Aškerc, kateri smatra poezijo za handžar, in katerega muza je prepirljiva Spartanka, kakor pravi sam nekje, opeva versko odpadništvo in daje brce katolicizmu. Nam niti založnik niti pesnik nista poslala knjige — slabo znamenje zanje! — Dobra stvar se ne bi izogibala kritike! Vendar smo jo dobili in prebrali. Slovenska gonja „Proč od Rima“ si s to „epsko pesnitvijo“ ne bo mnogo pomagala, in Aškercovi častivci bodo neprijetno iznenadeni od puščobe in praznote, ki vladata vseskozi v tej tendenčni knjigi. To ni več pesništvo, ampak verzificiranje. Posamezni prizori niso v nobeni zvezi. Trubar, kakor nam ga Aškerc slika, deklamira stvari o „slovanskem jugu“, „slovanskem narodu“, na katere zgodovinski Trubar niti misli ni. Najlepše je pa to, da Aškerc sam persiflira Trubarja s tem, da ga postavi nasproti turškemu Uzrajbegu. Trubar hoče Turka izpreobrniti. A zgodi se nasprotno, da Turek Trubarja izpreobrne kr veri v „bratovstvo“ in v „pošteno srce“. In da ne bi kdo mislil, da si je Aškerc ohranil še toliko krščanstva, kolikor ga je imel Trubar, nam v uvodu jasno izpove, da on tudi v evangeliu ne veruje več. Čemu pa potem Aškerc Trubarja opeva? Samo zato, da lahko katoliško vero predstavlja kot izvor vsega slabega. Protestantovska zabavljanja, zgodovinska laž o prodajanju odpustk, strašenje z inkvizicijo in podobna obležana roba se obdeluje v tej zbirki na kar moči malo duhovit način. Nič gorkote, nič v resnični pesniškega, nismo našli v Aškercem Trubarju. O veri in proti veri govore tu razni junaki, a Aškerc niti o katolicizmu niti o protestantizmu ne ve prav nič globjega povedati. Same zunanosti, splošne fraze, malo dejanja in prizori jako nerodni. Nekako leseno je vse, prejasno se vidi tudi povsod tendenca, katoliški cerkvi škodovati. Tako je ta „pesnitev“ stvarno in formalno jako majhne pesniške vrednosti. Kot tendenciozno delo pa zasluži naravnost grajo in obsodbo. Odpadniški agitatorji bodo sicer ta izdelek čez mero hvalili, a resna kritika ga bo vedno odklanjala.

*** „Glasbena Matica“.** (Razpis nagrad za nove slovenske

skladbe — moške in mešane z bore.) Razna slovenska pevstva si iskreno želijo novih, krepkih slovenskih zborov. Te svoje želje so izrazila pismeno upravnemu odboru „Zveze slovenskih pevskih društev“ in se je važnost in potreba takih novih zborov povdarjala tudi na letošnji skupščini „Zveze slovenskih pevskih društev“ v Ljubljani. — V želji, da podpira in pospešuje po svoji možnosti skladanje novih izvirnih slovenskih zborov, razpisuje „Glasbena Matica“ nagrade za nove slovenske izvirne, še ne objavljene moške in mešane z bore v skupnem znesku 400 kron, in sicer 5 nagrad za moške z bore po 30, 30, 50, 60 in 80 kron ter tri nagrade za mešane z bore po 40, 50 in 60 kron. — Partiture skladb, katere tekmujejo za razpisane nagrade, naj se pošljejo „Glasbeni Matici“ v Ljubljano v zaprtem kuvertu z motom, pripisanem na partituri, brez skladateljevega imena najkasneje do 1. aprila 1905.

Ime skladateljevo naj bo zapisano le v priloženem zaprtem pismu, na čegar kuvertu je zapisan isti od skladatelja izbrani moto. Došle skladbe bo ocenjevala v ta namen postavljena jury. „Glasbena Matica“ bo nagradene skladbe v tisku izdala in preidejo skladbe z izplačilom nagrade v njeno last. — Najbolj dobrodošli bodo novi, krepki, lepi slovenski zbori, ki so v slogu naših dosedanjih dobrih in priljubljenih zborov zloženi in ki niso pretežki, tako da jih pretežna večina slovenskih pevskih društev dostojno izvajati more. — Da se osigura absolutna nepristranost presojevalcev in od strani vsaki možni predsodek ali vpliv vsled znane pisave skladateljeve, se priporoča, da gospodje pisatelji ne pošiljajo lastnoročno pisanih partitur.

V Ljubljani, mes. decembra 1904.
Odbor „Glasbene Matice“.

Tedenski pregled.

Načelnik mladočeskega kluba dr. Pacak in namestnik dr. Kramar, sta imela 19. t. m. shod v Češkem Brodu. Povdarjala sta, da češki poslanci niso opustili obstrukcije in ponavljala, da Čehi zahtevajo v čeških okrajih češki uradni jezik, drugodi narodno ravnopravnost, na Moravskem pa vseučilišče. — 19. decembra je bilo odgodoeno zasedanje ogrske zbornice. Iz liberalne stranke v Budimpešti je zopet izstopilo 6 poslancev. — Španskemu kralju Alfonzu je bila nastavljen žica preko ceste, ki bi ga bila umorila, ko se je vozil z avtomobilom. Na čudovit način se je voz malo poprej pokvaril in ustavil. — V St. Vidu nad Vipavo je zmigala kat. narodna stranka. — Na Laškem se vedno bolj pripravljajo pot za zblizanje med Vatikanom in Kvirinalom. — „Slov. Narod“ je zadnjič zopet pred javnostjo počrnil naše slovensko ljudstvo, češ, da je kmet navidezno kristjan, v resnici pa, da je še vedno pogan. — Umrl je v Ljubljani g. I. Škerjanec, obč. svetnik, ki je več premoženja zapustil tudi stalnim obiskovalcem svoje gostilne. — Ljubljanski obč. svet je zadevo o samoslovenskih uličnih napisih spravljal zopet v tir. — Ta teden so peljali v Gradiško znanega roparskega morilca Ermana iz St. Janja, ki je bil obsojen na smrt, a pomiložen v dosmrtno ječo. — Na Dunaju se je vršila te dni razprava proti defraudantu Jennerju. Pri njem in pri sokrivcih so našli še 284.741 kron. Obsojen je bil na triletno ječo. — V Zagrebu so za mestnega župana izvolili dr. M. Amruša, ki je odločen mož in bil že pred 12 leti župan, a ga je bil odstranil ban Khuen Hedervary. Nov župan je varčen gospodar, pa odkrit katoličan.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

200 gimnazijcev je v disciplinarni preiskavi v Plznu, ker so se udeležili nekega nočnega političnega shoda vsenemškega posl. Haucka. — Francoske vohune bodo v Nemčiji strožje nadzorovali, kakor so jih dosedaj. — Železniški voz zgor. rel. Med Semlinom in Novim Sadem je nastal ogenj v železniškem vozu, kjer se je unel bencin. Opeklo se je več potnikov. Voz je popolnoma zgorel. — Vlak skočil raz tir. Iz Londona poročajo, da je skočil londonski tovorni vlak, ko je vozil na postajo Aylesburg, raz tir. Strojevodja, kurjač in 2 želez. uradnika so bili ubiti. — Ravnatelj tržaškega višjega državnega gimnazija dr. Gustav Heigl je povišan v VI. čin. razred. — Za španskega maršala je imenoval španski kralj Alfonz nemškega cesarja Viljema. — Obglavljen je bil 23. t. m. v Arnsbergu pekovski pomočnik Frančišek Hesse, ki je 15. majnika onečastil in potem usmrtil neko 11letno deklico. — Ustreljena divja lovc. V lovskem revieru Sv. Ivan pri Požunu so našli ustreljena divja lovca Polla in Blaczeke. Storilec je neznan. — Od 119.496 amer. r. k. d. j. a. k. o. v. se 53.773 dijakov z najrazličnejšimi deli sami udržejuje. Velika stavka rudarjev se pripravlja na Nemškem, če jo vlada in drž. zbor s primernimi sredstvi ne preprečita. — Preprečeni roparski umor. V Pragi je hotel v menjalnici denarja Edvarda Kiša umoriti 17letni trg. praktikant Anton Schulz imejtelja menjalnice. Ko je potegnil revolver, so skočili nanj policaji, ki so bili po anonimnem pismu obveščeni, kaj Schulz namerava. — Nemški cesar Viljem je imenovan za španskega dvornega mar-

šala. — Češka izkazuje v svojem proračunu za l. 1905 primanjkljaja 13.211.000 kron. — Z galerije je padel v parter pri gledališki predstavi v Cagliari pijani zidar Ljudovik Ibba. Obležal je nevarno ranjen. Občinstvo je bežalo iz gledališča.

Nekaj za kandidate. Kanadsko volilno pravo zahteva, da mora vsak kandidat, ki se poteguje za kak mandat, položiti 200 dolarjev. Ako pri volitvi tak kandidat ne dobi polovice oddanih glasov, zapade položena svota državni blagajni. Ta postava ima ta namen, da prepreči nepotrebno postavljanje kandidatov. Sicer 200 dolarjev po ameriških pojmi ni dosti, vendar se pa marsikdo premisli, predno jih da. Ob priliki zadnjih volitev je 12 kandidatov izgubilo položeno svoto, a državna blagajna se je okoristila z 2400 dolarji.

Ali ste že ponovili naročnino na „Slovenca“? Blagovolite jo ponoviti takoj, da se vam list redno pošilja. Pridobivajte „Slovenca“ novih naročnikov!

Vesele božične praznike!

Telefonska in brzojavna poročila

Peterburg, 24. decembra. Carjev ukaz doleča, naj se gojenci zadnjega letnika raznih vojaških šol takoj izvezbajo ter odpošljejo na bojišče.

Peterburg, 24. decembra. Grof Lev Tolstoj je naslovil na carja manifest, v katerem ga prosi, naj napravi konec strahotam na bojiščih.

Mukden, 24. dec. Japonska armada silno trpi vsled mraza. V enem tednu je na fronti umrlo 2000 japonskih vojakov. Nove japonske čete se izkrcujejo v Daljnem. Vse na Daljnem izkrcane čete korakajo proti Port Arturju.

Paris, 24. decembra. „Matin“ poroča iz Rima: Papež je izrekel ruskemu velikemu knezu Cirilu željo, da bi se vojska kmalu končala. Veliki knez je dejal, da bo on to papeževo željo izrazil carju; a ni mnogo upanja, da bi se vojska res kmalu končala.

Paris, 24. dec. „Matin“ poroča, da se v kratkem izda mobilizacijski ukaz za nadaljnjih 300.000 mož. Večji del vpoklicanih pa ostane za službo v domovini.

Zader, 24. dec. „Narodni List“ piše, da je Körber že sklenil odstraniti Handla iz Dalmacije, a čaka le še na ugoden čas. — Handel še ni bil pri cesarju. Šel bo šele tja, ko bo oddal svoje demisijo.

Maribor, 24. decembra. „Stajerc“ hujška, naj bi liberalni nemškutarski kmetje prišli na slovenski zaupni shod 27. t. mes. Doživeti hoče še večjo blamažo, kakor na svojem „protestnem shodu“.

Ptuj, 24. dec. V poboju med sorodniki je bil z nožem zaboden v vrat 31letni posestnik Janez Levičnik iz Sel pri Ptuj. Bil je takoj mrtev. Aretirana sta dva njegova brata. Njegov sorodnik Andrej Levičnik in kočar Osvold Strafa sta bila v poboju težko ranjena. Vzrok je žganje, katerega so izpili sedem litrov.

Dunaj, 24. dec. Za ruskega poslanika na Dunaj pride knez Ursov, sedanji ruski poslanik v Rimu.

Inomost, 24. dec. Obravnava proti laškemu dijakom bo meseca februarja.

Berolin, 24. dec. Listi poročajo: Ruski vladi se došla poročila, da se pripravljajo napad na carja.

Belgrad, 24. dec. Veličković, izdajatelj lista „opozicija“, je pobegnil, ker se je bal častnikov, ki so sodelovali pri predlanski zaroti. — List „Opozicija“ je prenehal izhajati.

Društva.

(Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Ribnici) priredi s sodelovanjem Marijine družbe gledališko predstavo v ponedeljek, 26. decembra 1904 ob treh popoldne v društveni dvorani. Spored: 1. Tamburanje. 2. „Jez nad petelinom in kes“; veseloigra v dveh dejanjih. 3. „Sveta Terezija“. Igrakaz v dveh dejanjih. 4. Dražba petelina. Vstopnice se dobivajo pri M. Holmarju in pri blagajni. Sedeži prvih vrst po 1 krono, ostali sedeži po 60 v., stojišča po 30 v.

Najdena hranilnična knjižica.

Dunaj 24. dec. Nadvojvoda Jožef Ferdinand, ki je nameraval preživeti božične praznike na Dunaju, je takoj, ko je izvedel, da je njegova sestra, grofica Montignozo, bivša saška prestolonaslednica, prišla zopet v Draždane, a da je morala mesto zapustiti, peljal se takoj k svojemu očetu v Solnograd.

Draždene, 24. decembra. Uradno poročilo poroča, da je princezinja Lujiza hotela doseči tudi pogovor s svojim možem, saškim kraljem. Hotela ga je prositi odpustitve, da je pobegnila z Gironom.

Lipsko, 24. dec. Grofica Montignozo je naročila častnikarjem, naj se v njenem imenu zahvalijo narodu, ki jo je na postajah vozeče se iz Draždan burno pozdravljalo.

Lipsko, 24. dec. Grofica Montignozo je danes peneči odpotovala od tu. Na kolodvoru je bilo le par oseb, ki so se ji odkrile.

Lipsko, 24. decembra. Grofica Montignozo, bivša princezinja Lujiza, je zapustila Draždane, ko se ji je obljubilo, da bo prihodnje poletje smela videti otroke. Kraj bo določil kralj.

Dunaj, 24. dec. Kleinova je izjavila, da hoče iz protestantizma prestopiti h katoličanstvu.

Dunaj, 24. decembra. Prof. Stockert je včeraj predaval, da je bilo leta 1903. ubitih na ameriških železnica 10.000 oseb, ranjenih pa 76.000 oseb.

Dunaj, 24. decembra. Doktorica filozofije Eliza Richter je prosila za privatno docentstvo na dunajskem vseučilišču.

Pariz, 24. decembra. Iz Boulona vozeči brzovlak je trčil s poštnim vlakom, ki je vozil iz Lile. Pet oseb je mrtvih, 15 ranjenih. Pod razvalinami vlakov so še ranjenci.

Carigrad, 24. decembra. Turška vlada je dovolila, da se pomnoži število orožniških častnikov v Makedoniji, a samo za Avstrijo in Rusijo.

Belgrad, 24. decembra. Dne 1. januarja leta 1905. izidejo nove srbske poštne znamke.

London, 24. decembra. Vedno bolj prevladuje mnenje, da severna utrdba Kinkvanšana, katero so Japonci pretekli teden pri Port Arturju zavzeli, ni posebne važnosti.

Zahvala.

Odbor dobrodelnega društva tiskarjev na Kranjskem si dovoljuje najpričnejše zahvaljati s tem vse one, ki so se podpirali ob prireditvi letošnje božičnice v prid vdovam in sirotam umrlih družtenikov, bodisi z denarnimi ali drugimi darili in prosil obenem vljudo, da ostanejo imenovanemu društvu naklonjeni i posej prav tako.

V Ljubljani dne 23. decembra 1904.

Izjava.

Jaz Tomaž Zabukovec, posestnik iz Kruč št. 6, preklicujem in obžalujem razžalje in neutemeljene besede, katere sem govoril sredi septembra t. l. v Žužekovi gostilni v Turjaku o gospodu župniku Frančišku Krumpeštarju od Sv. Gregorija in se mu za hvaljujem, da je odstopil od dotične kazenske ovadbe zoper mene.

Velike Lašče, dne 22. decembra 1904.

Tomaž Zabukovec l. r.

2 **gostilniški**
koncesiji
*** se iščeta v najem.**

Ponudbe pod **G. A.** poste restante,
Ljubljana. 2137 3—2

Sprejme se 2131 2—1
trgovski pomočnik

kateri je popolnoma zmožen samostojnega dopisovanja. Takoj ali s 15. prosincem.

J. Krašovic, trg Jesenice.

Dobro Idoča
restavracija
se da v najem izurjenemu gostilničarju. 2138 2—2

Ponudbe pod **G. A.** poste rest. Ljubljana.

+

Potrli od najglobe žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti našega iskreno ljubljenega, nepozabnega in srčno dobrega očeta in starega očeta, gospoda

Petra Lenassi-ja,
bivšega župana in posestnika,

ki je po kratki bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče, v 70. letu svojega življenja, danes ob polu ene zjutraj mirno v Gospodu zaspal. 2144

Truplo predragega rajnika se boče v nedeljo, dne 25. decembra, ob polu štiri uri pop. v hiši žalosti, Stara cesta št. 112, svečano blagoslovilo in potem na domačem pokopališču položilo v rodbinskem grobu k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župnijski in dekanjski cerkvi na Vrhniki. Prebлага rajnika priporočamo v po-božno molitev in prijazen spomin.

Vrhnika, dne 24. decembra 1904.

Marija Pleško, roj. Lenassi, vdova c. kr. nadsvetnika, hči — Ana, Ema, Cirila in Mici Pleško, vnukinje.

Naznanilo.

V gostilni Alojzija Zajec na Rimski cesti št. 4 se toči od danes naprej **izborni hrvaški pelinkovec** (Wer-mouth).

Istotam se toči tudi pristno in najboljšo **dolenjsko vino iz Gadove peči.** 2133 2—1

2145

+

Tužnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljen mati, oziroma stara mati gospa

Marija Pirkovič
zasebnica

po kratki in mučni bolezni previdena s sv. zakramenti za umirajoče, dne 22. t. m. ob polu 11. uri zvečer mirno v Gospodu zaspala.

Truplo predrage rajnice bo v šolskem poslopju v Ljubčini pri Celju blagoslovljeno in odtod prepeljano v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb z južnega kolodvora v nedeljo 25. t. m. ob polu 4. uri z južnega kolodvora k sv. Kristofu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Vojniku in pri sv. Jakobu v Ljubljani.

Predrago rajnico priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubčini, 23. decembra 1904.

Žalujoči ostali.

Stara

špecerijska prodajalna

z vso opravo na izvrstnem prostoru na Gorenjskem v mestu; se da pod ugodnimi pogoji takoj v najem; kapital 1500 K zadostuje. Proda se tudi hiša na večletno plačilo. Dobro vpeljana je tudi žitna in trgovina z lanenim oljem. Naslov pove gospa Terezija Novotny, Dunajska cesta v Ljubljani. 2100 1—1

Veliki sod ednakega vina, katero je obiskovalcem

vinske pokušnje v deželni vinski kleti

dne 17. decembra t. l., točeno iz 2142 2

soda št. 14

tako prišlo, da so ta sod še isti večer in to edinega v tej kleti izpraznili, ki velja torej za najboljšo dolenjsko kapljico, nabavil se je za

restavracijo „pri Roži“ v Ljubljani.

To vino toči se tudi pod ceno **čez ulico.** Istotako Colaričev in Ulmov cviček, pristni kraški teran iz Dutovelj pri Sežani, knez Windischgrätzov rizling, Gumpoldskirchner, Vöslavec, renska in mozeljska vina v buteljkah, Heidsieck-Monopole, Moët & Chandon in Kleinoschegov šampanjec. — Pri naročbi 5 litrov dostavi se vino franko v hišo.

Vse sega po mojih

lepih desinih iz svilnatega

blaga in žametov za bluže

Ernest Sark 1961 6

na oglu Židovskih ulic in Dvorskega trga

Cepljene ameriške trte

lepo zaraščene in dobro vkoreninjene in sicer: Laški rizling, mali rizling, traminec, silvanec, bela in rdeča žlahtnina, portugizer, moslavec, muškatelec in Wildbacher priporočam po nizkih cenah: **Franjo Thaler**, vinogradnik pri Št. Ilju v Slov. goricah. (Štaj.) Naročila sprejemam že zdaj. 2140 16—1

Največja izbera

blaga iz briljantov, kakor uhanov, prstanov, zapestnikov itd., velika zaloga zlatnine, kot zlatih verižic za dame in gospode koljerjev, naveskov, zaponk, dalje srebrnine, kakor nastavkov, servisov za čaj, kavo, pivo in vino, posode za namizno orodje, tase, doze za sladkor, posode za sir, kompotiere, skleda za solato, dalje popolne opravne kasete za 6 do 12 oseb.

Proračuni o tem brezplačno. Dalje cerkveni predmeti, kot mašni vrčki, škroplilniki, kotlički za blagoslovljeno vodo, svetilnice, križi itd.

ADOLF WAGENPFEIL

zlatar in juvelir

Ljubljana

Priporoča svojo veliko zalogo **novosti**
p. n. občinstvu.

Edino zastopstvo

svetovno-znane Orivit. akcijske družbe. — Blago iz kina-srebra, Bern-dorfske, Cristofle in Würtemberške kovinske tovarne, priznane naj-boljše tvrdke za namizno orodje. — Največja izbera ženitovanjskih, krestnih, Miklavževih in božičnih daril, izvršena najnatančneje.

Ceniki zastoj. — Najnižje cene.

Izbere na zunanje se hitro izvršujejo.

Pasti

za podgane, dihurje krte, miši itd.

patentirani najnovejši ameriški sistem

prodaja in razpošilja trgovina 2088 26-5

STREL v Mokronogu, Dolenjsko.

Presenečeni uspeh lova se garantira. Cene jako nizke.

Hotel Fischer

*** v Kamniku

daje se v najem.

Kdo daje pojašnila, poišče se pri uprav-
ništvu „Slovenca“.

2141 3-1

Istrska vina

lastnega pridelka,

nova,

muškateljce, belo, rdeče in te-
ran. Specialiteta: belo vino za sveté
maše.

Dobiva se edino-le pri pridelovalcu in
lastniku vinogradov Antonu Ferlan di
Giorgio, Rovinj Istra. 2053 20-5

Posestvo

v Spodnji Šiški št. 57 se odda v
najem ali prodaja iz proste roke.

Več se poišče istotam. 2064 3-3

Klobuke, cilindre,

čepice

in raznovrstno

perilo

za gospode

priporoča

G. Čadež.

2115 5-2

Najkoristnejša božična darila
50
SINGER-jevi ŠIVALNI STROJI
ki so na prodaj samo
v trgovinah
SINGER Co.
DEL. DRUŽBA ZA ŠIVALNE STROJE.
V LJUBLJANI
Sv. Petra cesta številka 4.

2060 6-6

V letu 1856. ustanovljeni denarni zavod

„Obrtnega pomožnega društva“

registrirane zadrage z omejenim poroštvom

v LJUBLJANI, Židovske ulice h. št. 8 1176 17-16

sprejema hranilne vloge in jih izplačuje vsak delavnik od polu 9. do 11. ure
dopolodne ter od polu 5. do 6. ure popoldne s polnimi po

4 1/2 od sto

naraslimi obrestmi brez odbitka rentnega davka, katerega za vložnike društvo
samo plačuje.

Rezervni zaklad, ki tvori društva lastno premoženje, znaša 114.845 kron.

Radi izredno velike zaloge

oddajo se do 1. januv. 1905 vsi zimski predmeti po zelo

znižanih cenah:

zimske suknje
ulstro, sportne suknje
suknje s kožuho
kožuhov. za v mestu
in potovanje
obleka za gospode in
dečke

jopice
paletoti
dubl-ovratniki
dežni plašči
koljeri iz kožuho
otroški plašči
otroški ovratniki

v A. gleškem skladišču oblek

Ljubljana, Glavni trg št. 5.

2123 3-3

Veleposilovanjem

O. Bernatovič.

Otvoritev kavarne „pri Zajcu“!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril v prostorih svoje restavracije

„pri Zajcu“ na Rimski cesti št. 24

(t. j. na vogalu Rimske, Bleiweisove in Tržaške ceste)

kavarno

kjer mi bode možno vstrezati z najboljšo kavo, kakor z raznimi gorkimi in
osvežujočimi pijačami, kot tudi z raznimi svetovnoznanimi likerji in drugimi
finimi in pristnimi domačimi žganimi pijačami.

V zabavo so vse dovoljene igre, posebno pa se odlikuje moderni biljard.
— Na razpolago je mnogo časopisov kateri se oddajo v sub-abonement. — Ob
enem slavnemu občinstvu opozarjam, da imam kakor vedno, najbogatejšo izber
raznih pristnih namiznih, stekleničnih ter tu in inozemskih desertnih in
medicinalnih vin. Toči se vedno sveže najbolj priljubljeno pivo. — Postreže
se ob vsakem času z raznimi gorkimi in mrzlimi jedili, ter vse po zmernih
cenah. — Oddajo se vse pijače in jedila čez ulico. — Sprejemajo se abonenti
na hrano, kakor naročila za razne gostije po poljubnih cenah.

Za vsestransko blagonaklonjenost in obisk moje restavracije in kavarne
se najudaneje priporočam

2128 5-3

Augustin Zajec.

Primerna božična in novoletna darila

v bogati izberi priporoča

265 52-52

Fr. Cuden

urar in trgovec v Ljubljani.

Glavna trgovina: Prešernove ulice.

Filijalka: Glavni trg, naspr. rotovža.
poleg Mestne hranilnice.

Obrnite pozornost, v moji trgovini
na krasne briljante v različnih oblikah
na moderne prikladne reči iz eluna in
pravega srebra.

1/3 pod tovarniško ceno

se prodaja še ostalo novo blago, pre-
vzeto od konkurzne mase Drogenika,
posebno stenske pendel-ure, zlate
in srebrne, damske in moške ure
in drugo blago.

Zaloga šivalnih strojev.

Zanesljiva ura je iz tovarn „Union“.

Higieniško razpraševanje

stanovanj, tovarniških lo-
kalitet i. t. d.

1962 12-10

Vacuum Cleaner

Telefon

Peter Matelič

št. 155.

zavod za snaženje stanovanj

Škofje ulice št. 1.

Preproge,
pohištvo
se sprejema
za snaženje in shranjevanje.

Tovarna za kruh in pecivo I. I. Kantz - a v Ljubljani

priloga: pristni rženi, pšenčni in mlačni kruh, pecivo h kavi, brjoke, orehove in makove rožičke, vaniljski in friedrichsdorfski suhor l. dr.

1051 52-30
Na dan štirikrat, sveže pečivo in sicer:

ob 6. in 10. uri dopoldne
ob 2. in 6. uri popoldne.

Mednarodna panorama Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastiška in povsem naravna potovanja.

Vabilo na najcenejše, najpoučnejše in najzložnejše potovanje po celem svetu v polni istini.

V soboto, 24. decembra 1904.

Zadnji dan razstave.

Zanimiv obisk gradov

Versailles

Veliki in Mali Trianon.

V nedeljo, 25. do vsef. 31. decembra.

Dunaj

Odpri vsak dan od 9. ure zj. do 12. in od 2. pop. do 9. zvečer.
Za šole in društva znižane cene.

Proda se prostovoljno na Spodnjem Štajarskem se nahajajoča, dobro idoca čez 70 let stara usnjarija z založo blaga vred.

K isti spadajoča poslopja so močno zidana in dobro ohranjena; krog odjemalcev je velik; usnjarija je od železnice in poste oddaljena 5 minut, leži pri farni cerkvi in blizu šole; z usnjarijo je tudi združena prodaja drobnege špecerijskega blaga.
Naslov pove upravnistvo Slovenca!

Prodajalko, izurjeno v špecerijski stroki, in učenca iz dobre hiše in poštenih starišev, sprejme takoj tvrdka Jos. Jebačin v Ljubljani.

Ljudska pesmarica

za nabožno eno- in dvoglasno
petje v cerkvi, šoli in doma

je ravno kar izšla in obsega na 200 straneh do 80 najbolj priljubljenih pesmi, kratke mašne molitve in trojne litanije.

Cena:

mehko vezana 60 vin., lično v platno z rdečo obrezo 1 K, šagrin-platno z zlato obrezo 1 K 40 vin. — Po pošti 10 vin. več.

Naroča se v prodajalni Katoliškega tiskovnega društva v LJUBLJANI.
„Ljudska pesmarica“ naj bi našla pot v vsako krepkosto družbo, v vsako družino!

Cenj. svojim odjemalcem!

Splošne gospodarske razmere so v zvezi s krajevnimi okoliščinami povzročile, da se je stanje trgovin

2136 1-1

z manufakturnim, špecerijskim, železninskim, galanterijskim in papirnatim blagom

tekem časa znatno poslabšalo.

Z ozirom na to so trgovci vseh teh strok sklenili, da odslej svojim odjemalcem popolnoma ustavijo običajna novoletna in vsa pod kakim drugim naslovom dana darila, ki presegajo vrednost 20 vin., bodisi v blagu, gotovini ali takozvanem konsumnem popustu, zato pa bodo darovali primerno svoto

v dobrodelne namene.

Vsak trgovec se je zavezal z besedo in pod globo prvič 50 K, v ponavljajočem slučaju do 500 K, da se bode strogo držal v te svrhe podpisanih sklepov.

To naznanjamo cenjenim svojim odjemalcem v blagohotno uvaževanje!

V Kranju, dne 1. decembra 1904.

Babič Pavla, Crobath Fran, Dolenz Fran, Fabiani Karol, Florian Karol, Hlebs Ferdinand, Kocmut Janko, Krenner Josip, Kušlan Jernej, Krisper Rajmund, Likosar Josip, Logar & Kalan, Majdič Ivan, Majdič Peter, Marenčič Marija, Matiašič Martin, Miklavčič Eng., Omersa Fran, Perissini Jakob, Pirc M., Polak Ferdinand, Puppo Karol, Rant Albin, Rooss R. & E., Sajovic Ferd., Slabe Fran, Urbanc Feliks.

Knjigarna J. Krajec nasl. v Rudolfovem priporoča iz lastne zaloge spise Krištofa Šmida.

Do sedaj so izšli sledeči zvezki:

- I. zvezek: Ljudevit Hrastar. — Golobček. Posl. P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- II. „ Jozafat, kraljevi sin Indije. Posl. P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- III. „ Pridui Janezek in hudobni Mihec. Posl. F. Flor. Hrovat. Mehko vezan 80, trdo 1 K.
- IV. „ Kanarček, Kresnica, Kapelica v Gojzdu. Posl. P. Hugolin Sattner. Mehko vezan 40, trdo 60 v.
- V. „ Slavček. — Nema deklica. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 40, trdo 60 v.
- VI. „ Ferdinand. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- VII. „ Jagnje — Starček z gore. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- VIII. „ Pirhi. — Ivan, turški sóženj. Krščanska obitelj (družina). Posl. P. F. Hrovat. Mehko vez. 60, trdo 80 v.
- IX. „ Hmeljevo cvetje. — Marijina podoba. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- X. „ Ludovik, mladi izseljenec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- XI. „ Najboljša dedščina. Leseni križ. Posl. P. F. Hrovat. Mehko vezan 40, trdo 60 v.
- XII. „ Roza Jelodvorska. — Izdalo Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani. Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- XIII. „ Sveti večer. Posl. Fr. Salezij. Mehko vezan 60, trdo 80 v.

Spisi Krištofa Šmida se bodo nadaljevali. Namenjeni so naši mladini ter so bili čestokrat priporočeni od raznih strani. Primerni so kot darilo ob vsaki priliki, zato je tudi na zahtevanje vedno zemo v primerno obliko.

Zaščitna znamka: „Sidro“ Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Pain-Expeller

je splošno priznano kot izvrstno bol blažujoče mazilo; cena 80 v., K 140 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemlje le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ iz Richterjeve lekarnе, potem se je gotovo prejel originalni izdelek.

RICHTERJEVA LEKARNA
k „zlatemu levu“ v Pragi
Elizabethgasse št. 5 nov.

055 52 89

Samo
6 dni!

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna
pojasnila daje edino

oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v Ljubljani, Dunajska cesta 18,
v novi hiši „Kmetke obojilnice“ nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTOS
GIESSENHUBER

alkalična kislina

ki je posebno pripravna zaradi svojega milnega vpliva in je torej zapisujejo pri želodčni kislini škrofeljnih, krvicah, otoku šlez lid. in pravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju. (Dvornega svetnika Löschnerja onomografija o Giesshühl Sauerbrunn. IV 83-9

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastnerju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

HERBANY-jev podfosfornokisli

apneni-železni sirup.

Ta pred 35 leti vpeljani, od mnogo
zdravnikov odobreni in priporočeni

prsi sirup

je slez odstranjujoče in kašelj pomirjačo sredstvo. Ker ima v sebi grenke tvarine vpliva na dober tek in prebavljajanje in pospešuje reditev. To za tvorjenje krvi tako važno železo je v tem sirupu v lahko asimilirani obliki zastopano. Zelo koristno je za slabotne otroke, posebno za utrjevanje kosti, ker ima v sebi fosforovo apnenno sol.

Cena eni steklenici Herbanyjevega apnenega železnega sirupa K 2-50, po pošti 40 h več za zavijanje. 2007 D 14-2

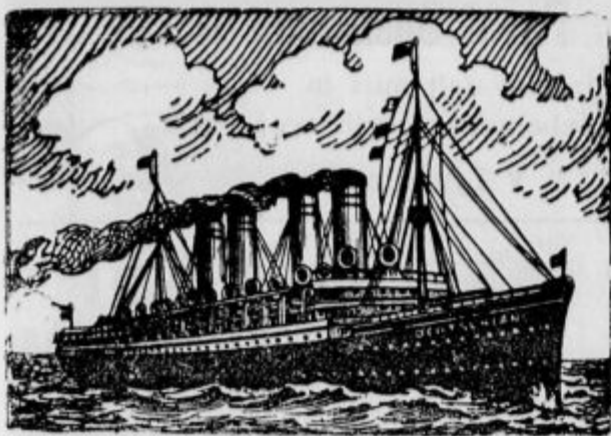
Svarilo! Vas pred enakim ali podobnim imenom razširjene, kar se tiče sestavja in učinka našega originalnega preparata, čisto različne ponaredbe našega že 35 let obstoječega fosfornokislega apneni-železnega sirupa, prosimo tedaj, vedno odločno zahtevati „Herbanyjev apneni-železni sirup“ in na to paziti, da se bode zraven stojiča, oblastveno vknjižena varstvena znamka na steklenici nahajala.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatelj:

Dr. A. Hellmanns Apotheke „zur Barmherzigkeit“
Wien, VII, Kaiserstrasse 73-75.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: M. Mardetschlager, I. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy; Beljak: L. Assmann, Jobst & Schneider; Brežje: G. Elsässer dedič; Celje: M. Rauscher, O. Schwarzl & Co; Celovec: P. Birnbacher vdova P. Hauser & I. Pichler; V. Bausers R. pl. Hillinger, I. Kometter; Črnomelj: P. Haika; Reka; A. Mizzan, F. Prodram, G. Prodram, A. Schindler; Sovodnji: F. Kordon; Št. Vid: A. Schiebl; Trbiz: I. Siegl; Trst: A. Filippi, E. pl. Leiterburg, P. Prendini dediči, M. Ravasini, Dr. J. Seravalle, A. Sutina, C. Zanetti; Velikovec: I. Jobst; Volšperk: I. Huth. 1968 18-5

Zastopnik: **FR. SEUNIG, Ljubljana**
31 Dunajska cesta 31

HAMBURG-AMERIKA

Iz Ljubljane v
Novi Jork.

Odhaja se iz Ljubljane vsak
ponedeljek, torek in četrtek
v tednu. 1503 52-16

Izvrstna sigurna vožnja z brzo-
parniki samo 6 dni.

Pojasnili po večkrat brezplačno.

Pozor!
Bolnemu zdravje!

Pozor!
Slabemu moči!

Pakraške kapljice in Slavonska biljevina sta danes
dva najbolj priljubljena ljudska leka, ker delujejo gotovo z
najboljšim uspehom, ter si tako pridobivajo sloves po vseh
delih sveta.

Pakraške kapljice: delujejo proti vsem bo-
leznim želodca in črev, od-
stranjujejo krče, bolečine v želodcu, preganjajo vetrove in čistijo
kri, pospešujejo prebavo, odganjajo male in velike gliste, od-
pravljajo mrzlico in vse od te izhajajoče bolezni. Lečijo dalje
vse bolezni na jetrih in slezah. Najboljše sredstvo proti bolezni
maternice in madrona, vsled česar ne smejo manjkati v nobeni
meščanski in kmečki hiši.

Naroči naj jih vsakdo pod naslovom: **Peter Jurišić, le-**
karnar, Pakrac 205, Slavonija. Denar naj se pošlje naprej
ali s povzetjem. Cena je sledeča in sicer franko na vsako pošto:

12 steklenic (1 tucat)	5.- K
24 " (2 tucata)	8.60 " Manj kot 12
36 " (3 tucati)	12.40 " steklenic se
48 " (4 tucati)	16.- " ne pošilja.
60 " (5 tucati)	18.- "

Vidmanic kaže seljanom moč "Pakra-
ških kapljic in Slavonske biljevine."

Slavonska biljevina se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti
zastarelemu kašlju, bolesi v prsih, prehlajenju, hripa-
vosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, zbadanju, kataru, odstranjuje goste slin in deluje izvrstno
pri vseh tudi najstarejših boleznih v prsih in na pljučih.

Cena je naslednja franko na vsako pošto: 1943 10-6

2 izvojni steklenici	3.40 K
4 " "	5.80 "
6 " "	8.20 "

Manj kot dve steklenici se ne pošilja. Denar naj se pošlje naprej ali se pa povzame. Prosim,
da se naročuje samo in izrecno le pri meni pod naslovom:

Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac br. 105, Slavonija.

„The Gresham“

zavarovalnica za življenje v Londonu

podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I. Giselastrasse 1, v družbeni hiši.

Aktivna družbe 31. decembra leta 1903	K 208,669,245.-
Letni dohodek na premijah in obrestih v letu 1903	" 31,994,339.-
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za vzvratna naku- pila itd. od družbinega obstoja (1848)	" 469,518,100.-
Tekom leta 1903 je izdala družba 5613 pogodb o kapitalu	" 42,992,712.-

Kot varščino za avstrijske zavarovance je vlada priznala
naslednje vrednosti:

Zalog družbe pri c. kr. državni centralni blagajni na Dunaju je znašal dne 14. aprila 1904	K 26,416,938.10
Posestvo na Dunaju	" 1,050,000.-
Posestvo v Pragi	" 490,000.-
Izplačana posojila zavarovancem	" 3,605,734.13
	K 31,562,672.23

Načrte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba zavarovalne pogodbe, kakor tudi
ponudbene obrazce daje brezplačno

Glavne zastopstvo za Štajersko in Kranjsko v Ljubljani

GVIDON ZESCHKO, Franc Jožefa cesta šte. 17.

NB. Tu se sprejmo tudi izvedeni potovatel in zastopniki.

1241 12-5

Najcenejša pot za zdaj!!

„RED-STAR-LINE“

RDEČA ZVEZDA

v Ameriko

preko Antwerpna v New-York,
Philadelphia.

Gld. 100.-
za železnico in barko.

Hitra in varna vožnja na moderno opravl-
jenih, novih brzoparnikih te solidne
družbe s pošteno in čisto postrežbo.

Natančen, zanesljiv pouk in veljavne
vozne liste dobite v Kolodvorskih ulicah
št. 41, od južnega kolodvora na desno.

Za zastopstvo „Rdeče zvezde“:

Ivan Nep. Resman.

V našo pisarno pridite za gotovo vsaj v
torek dopoldne, da prestopite pravočasno
na barko v soboto zjutraj. Naši parniki —
Finland, Kronland, Vaderland, Zeeland vozijo
do New Yorka osem dni. To je priložnost, **Uljud-**
nost, snaga in zdrava hrana je na njih
pri nas prvo in zadnje. **Red Star.**

35 44

Originalni

SINGER

Pazite na
tvorniško znamko.

šivalni stroji.

SINGER Co. del. družba za šivalne stroje.

V Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6.

352 20-22

== Išče se **gostilničar** ==

za popolno prenovljeni

hotel z restavracijo in kavarno

9 sobami, ledenico itd., ki se nahaja v provincijalnem mestu, sedežu
vojaške garnizije na Hrvaškem. Obrt ta gre zelo dobro in
se oddaja v najem počeni s 1. februarjem.

Podrobnejša pojasnila daje „Zagrebačka dionička pi-
vovara i tvornica slada v Zagrebu“.

2080 3-2

Dobro ohranjen

pli v motor

s 3 konjskimi silami, se proda pod ugodnimi pogoji.

Več pove upravništvo „Slovenca“.

2015 6

1980 36-5

Ernest Hammerschmidt^a nasledniki

Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin

Ljubljana, Valvasorjev trg šte. 6.

Velika zaloga

kuhlnjskega orodja
in hišne oprave

Največja zaloga, najboljša in najcenejša tvrdka za
naročevanje ozir. nakupovanje

Copičev za pleskarje, sobne slikarje,
zidarje in mizarje.

Lákov, pristnih angleških, za vo-
zove.

Emajlne prevlake, pristne, v
pos. dicah po 1/4, 1/2, 3/4 in 1 kg.

Jantarjeve glazure za pōde.
Edno tpežoo iz najlepše mazilo za
trde in mehke pōde.

Voščila, štedilnega, brezbarv-
nega in barvastega za pōde; najce-
nejše in najboljše.

Rapidola, pripravnega za vsako-
vrstne prevlake.

Brunolina za barvanje naravnega
lesa in pohištva 288 69

Oljnatih barv, priznana najboljših.

Oljnatih barv v tubah, g. dr.
Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja,
pristnega, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega,
sajamčeno trpežnega.

Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolineja, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prste-
nih in rudniških.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.

Ustanovljeno
l. 1832.

Adolf Hauptmann

Ustanovljeno
l. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Angeljnovi milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko
616 24-21

sta najbolj koristni
S štedilni mili
za hišno rabo.
Dobivate jih po špecerijskih štacunah!

Pavel Seemann
izdelovatelj mila in
čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda

z sedežem v Gorici, ul. Barzellini 22

priporoča

prava pristna najboljša vina: sladko
rebulo, zelen, rizling, burgunder, mo-
drafrankinja in drugo, pri najzmernej-
ših cenah s točno in pošteno postrežbo.

Razpošilja se tudi v svojih sodih
od 56 l. naprej na vse kraje.

Posreduje tudi prodajo sadja.

Tisoče zahval-

nih pisem iz vseh delov sveta do-
biva pojasnila in poučna knjiga
kot domači svetovalec le-
karnarja **A. Thierry** - ja bal-
zamu in centifol. mazilu kot
neradomestnem sredstvu. Ta
knjižica se pošilja poštne pro-
sto proti 35 v. (tudi v znamkah).
Naročevalci balzama dobijo knjigo
zastonj. 12 malih ali 6 dvojnih
steklenic balzama stane 5 kron.
60 malih ali 30 dvojnih stekle-
nic K 15.— franko z zabojem
vred 10. 2 lončka centifol. mazila franko z zabojem
K 3.60. Prosim nasloviti na

**lekarnar A. THIERRY v Pregradi
pri Rogaske - Slatini.**

Ponarejalce in razprodajalce ponarejanj mojih edino
pravih preparatov prosim mi naznaniti, da jih sod-
nijsko zasledujem. 1856 52-8

Kaj je

Seydlin?

Priznано

najboljša, po naj-
novejših izkušnjah higi-
jene sestavljena in večkrat od-
likovana kosmet.

ustna voda.
Dobi se vseh boljših trgovinah.

2049 b 13-2

CUNARD LINE.

Prva direktna parobrodna vožnja

TRST - NEW YORK

in nazaj. Vozna cena v III. razredu

Ljubljana - New York K 186

s pristo izvrstno hrano, pijačo in
100 kg prtljage že od Ljubljane. Naj-
pripravnejša in najcenejša pot iz Av-
strije v Ameriko. — Pojasnila in vozne
karte pri

F. NOWY, agent
Ljubljana, Dunajska cesta št. 32,
poleg južnega kolodvora.

2078 2

1122 100-50

Zahtevajte
brezplačno in franko

moj ilustrirani cenik z več
ko 600 podobami

ur, zlatega in sre-
brnega blaga
in godbenih reči

Hanns Konrad

tovarna za ure in izvozna trgovina

Most št. 955, Celiko

gld. 2.50.

Prava amer. nik. remontr. ura s sidro,
sistem Koskopf patent v trapezoid. steklu
iz jelenovega lesa s eleg. verčico iz nik-
lja in privetkom, komad

Vedno najnovejši gramofoni

kakor tudi plošče v največji izbi morete dobiti le
pri zastopniku nemške akcijske družbe za gramofone

Rudolfu Weber,

urarju v Ljubljani, Dunajska cesta 20,

nasproti kavarni „Europa“, v hiši gospoda
Kribarja.

Prodaja se na obroke. — Stare plošče se zamenjajo.

1059 100-85

Gospodje trg. sotrudniki!

V lepem kraju na Gorenjskem sprejme se kot

vodja

v trgovino špecerijske stroke in že-

lezne posode z zelo ugodnimi pogoji.

Interesenti pošiljajo naj ponudbe Ljubljana poštni
predal št. 73. 2122 2-2

Pristni, na deželnem kemičnem preizkuše-
vališču za živila v Ljubljani preizkušeni

domači brinjevec

litr 2 kronl — razpošilja v vsaki mno-
žini Ivan Mall v Škofjeloči. 2001 10-8

Razpis.

St. 14336 2112 (3-3)

Naprava dovoznih cest k postajam Bohinjske železnice v političnem
okraju Radovljica se odda potom ponudbene razprave v izvršitev.

Stavbena dela in dobave so za posamezne dovozne ceste nastopno
proračunjene:

1. k postaji na Dobravi	K 1764.45
2. " " " Bledu	28433.90
3. " " " v Bohinjski Beli	3091.25
4. " " " Nomnu	8653.80
5. " " " Bohinjski Bistrici	48352.—

Most na dovozni cesti v Boh. Bistrici ni izvzemši naprave opornikov
— predmet te obravnave.

Pismene ponudbe z napovedbo popusta ali pa doplačila v odstotkih
na enotne cene proračunov naj se predlože do **1. februarja 1905.** do
12. opoldne pri podpisnem deželnem odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono in
katerim mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbinske
pogoje po vsej vsebini in da se jim ukloni, doposlata je zapečateni s pri-
mernim napisom.

Ponudbi je dodati kot vadij 5% stavbinskih stroškov v gotovini ali
v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati si ponudnika ne
glede na višino ponudne cene, oziroma če se mu vidi potrebno razpisati
novo ponudbeno razpravo.

Načrti, sumarični proračuni, seznamki cen in stavbinski pogoji so
na ogled pri okrajno-cestnem odboru na Bledu ter se še pripominja, da
bo vodilo in nadzorovalo ta cestna dela c. kr. železniško stavbinsko vod-
stvo Jesenice.

Rok za izvršitev cest je določen najdlje do 1. septembra 1905.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani dne 15. decembra 1904.

Najmanjša žepna „demantna“ izdaja brevirja v štirih zvezkih oblike 480
s proprijem za ljubljansko škofijo:

Breviarium Romanum

Mechlinae 1904.

Z rdečim in črnim tiskom.

Velikost vezanega zvezka 12 x 7 cm

Debelost s proprijem vred 18 mm.

Teža " " 150 gr.

Cena s proprijem vred:

štirje zvezki vezani v šagrin, z vpogljivimi platnicami in zlato obrezo

K 31.68.

Prireditve brevirja v taki mali obliki in vendar z jako ugodnim
tiskom vzbujajo obče začudenje. — Dobi se tudi brez proprija za ceno,
K 28.32; proprij sam za se pa velja K 3.36.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

2048

OGLAS!

NEW-YORK in LONDON

nista priznava niti evropski ce-
lini ter je velika tovarna srebrne
prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgo-
proti majhnemu plačilu delavnih moči
Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Po-
šiljam torej vsakomur sledeče predmet
le proti temu, da se mi povrne
gld. 6.60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih ne-
žev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic in
anega komada,
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih
žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavni-
žlic;
- 1 kom. amar. pat. srebrna zajema-
nica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajema-
nica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čajšč za po-
klado;
- 2 kom. efektivnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. spalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6.60.
Vseh teh 42 predmetov je poprej
stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni gld. 6.60. Ame-
ricansko pat. srebro je znano, je skozi
in skozi bela kovina, ki obdrži boje
srebra 24 let, za kar se garantuje. V
najboljši dokaz, da leta inserat ne te-
melji na nikakršni slepariji, zavezu-
jem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo
blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo
ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno
garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

božično in novoletno darilo.

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 1469 30

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr.
19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,
ali če se znesek naprej vpošlje.

Cistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garnituro jako
zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolke

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako

koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

St. Pavel pri Preboldu.

Kamillo Böhm, okrožni in tovarniški sodavnik

S poslanim namiznim oročjem sem zelo zado-
voljen. — Mihael Kovačević, ravnatelj pomo n uradov

pri dež. vladi v Sarajevu. — Sarajevo 22. okt 1904.

Stara špecerijska prodajalna

z vso opravo na izvrstnem prostoru na Gorenjskem
v mestu, se da pod ugodnimi pogoji

takoj v najem; kapital 1500 K zadostuje.

Proda se tudi hiša na večletno
plačilo. Dobro vpeljana je tudi žitna in trgo-
vina z lanenim oljem.

Naslov pove g. Terezija Novotny, Dunajska
cesta v Ljubljani. 2100

Zahtevajte pri nakupu

671 60-42

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Jurij Schicht, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

Varstvena znamka.

Dobiva!
se povsod

Št. 15723.

Objava.

2102 3-3

Na stavbišču, ležečem med obstoječo domobranksko vojašnico in med Poljansko cesto bo zgraditi razširjalne stavbe za imenovano vojašnico.

Od teh, te zgradbe se tičočih del in dobav in sicer:

1.) težaška in zidarska dela v znesku	370.490 K
2.) kamnoseška dela v znesku	14.910 "
3.) tesarska dela v znesku	60.520 "
4.) napravo strešnega krova iz škrlj-etermita v znesku	15.639 "
5.) napravo strešnega krova iz zarezne opeke dto.	1.476 "
6.) dobavo konstrukcijskega železja v znesku	86.555 "
7.) kleparska dela v znesku	16.459 "

bo oddal deželni odbor potem javne konkurence in je tozadavne ponudbe predložiti istemu do

dne 21. januarja 1905 do 12. ure opoldne.

Vsa podrobna, na ponudbo, oddajo in izvršitev del nanašajoča se določila, opise in izkaze o posameznih delih ter načrte si morajo interese ogle dati med navadnimi uradnimi urami v deželnem stavbnem uradu, deželni dvorec II. nadstropje, odnosno si jih nabaviti proti povračilu tiskovnih stroškov.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 15. decembra 1904.

Pariška svetovna razstava 1904: „GRAND PRIX“, najvišje odlikovanje.

Pristno
le z

na
podplatu.

Šent Peterburške
GA LOŠE
čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

2051 6-3

Tovarna izdela vsak
dan

40.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Nadrobna prodaja v vseh boljših trgovinah čevljev, gumi in modnega blaga.

Rumberško, belgijsko in šlezjsko platno v vseh širinah, namizni prti, serviete, brisalke, žepni robci, šifoni in pavolnato blago.

Svicaške vezanine.

Perilo za opreme nevest

za hotele in restavracije

po izvirnih tvorniških cenah.

Izborno blago!

Velika izbira.

Priporočam se preč. duhovščini in sl. p. n. občinstvu v obilni obisk.

Velespoštovanjem

Anton Šarc, specialna trgovina

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 8. 809 52-28

Stanje vlog 30. nov. 1904:
čez 10 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,
sedaj: Kongresni trg
št. 2, I. nadstr.

Denarni promet 30. nov.
l. 1904: čez 42 milj. kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 % brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. novem. 1904: K 10,586.128-71. Denarni promet do 30. nov. 1904: 42,500.883-08.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1904.

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Siška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

2047 24-

Josip Jarc,
veleposesnik v Medvoda.

Odborniki:

Anton Belec,
posesnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposesnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zb. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blag. Lj. pos.

Karol Pollak,
tovarn. in pos. v Ljubljani.

Greg. Slibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19. v Medjatovi hiši v pritličju Dunajska cesta št. 19.

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih posloplj, premoženja in pri-delkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbi in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji:

a) zavarovanje na doživetje in za smrt, jednostavna zavarovanja za slučaj smrti, na doto in rento, ljudska zavarovanja z mesečnim plačilom zavarovalnine po 50 vin., 1, 2, 3 in 4 K in daje po nepri-siljenih vlogah v oddelku „Rentna hranilnica“ deželne zavarovalnice zelo praktično starostno in rentno preskrbo;

b) zavarovanja proti vsakovrstnim nezgodam (telesnim poškodbam) in nezgodam na potovanju po suhem in na vodi ter jamstvena zavarovan-ja vsake vrste.

28 26-14

Pojasniti daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri s vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov se proti proviziji nastavlja jo spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

Svoji k svojim!

Slovenci! pristopajte k domači zavarovalnici!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejenim poroštvo

v lastni hiši v Ljubljani **v lastni hiši**

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

23 104-101

4 1/2 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnik
plačuje.

Uradne ure od 8.—12. in od 3.—4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Upravno premoženje kmetske
posojilnice znaša **K 5,245.845.40.**

Stanje hran. vlog **K 5,089.883.14.** Denarni promet **K 23,806.306.40.** Stanje rez. zaklada **K 98.238.41.**

Varnost hranilnih vlog je tudi zagotovljena po zadružnikih.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406. — Telefon št. 185

Najvažnejše za sedanost!

Božična prodaja trgovine z blagom

A. Primožič, Mestni trg, Ljubljana, je otvorjena!

Kompl. obleka v kartonu že od	gld	1.50 naprej
bluza (bombaž, flanela) le	"	—44
1 kos najfin. Aombur. bomb. platna le	"	3.90
1 tucat žepnih robcev od	"	—36 naprej
1 angl. batist, prej gld. 3, sedaj le	"	1.08
1 krilo iz lodna, lastni izdelek	"	1.95
1 flanel bluza izgotovljena od	"	—68 naprej
1 baržunasta bluza	"	2.36
1 ženska srajca od	"	—36 naprej
5000 kom. brisalk za kozarce in prah, kos	"	—07
2000 metrov dobre flanel, meter	"	—17

Poleg tega vse vrste preprog, baržun, postelj, odelj, baržunastega blaga, kožuhovine, posteljne oprave, plašče za dame in paletotov, perila za gospode, kravate, predpasnikov, posebno blago za damske obleke, po čudovito znižanih cenah. 1010 62-39

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti: 2b
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

popolna razprodaja

radi opustitve trgovine
UR zlatih, srebrnih, nikelnastih, jeklenih; dalje ur z nihalom, stenskih in budilk *pod tovarniško ceno*

pri
FRIDERIK HOFFMAN-u, Ljubljana, Dunajska c. 12.

Primerna božična darila!

Denar vsakemu, v vsakem znežku

proti malim obrestim

brez poroka in brez intabulacije

se ne dobi nikjer, ampak če hočete dobro in ceno jesti in piti, potrudite se v
A. Rasberger-jevo restavracijo v Ljubljani

Sv. Petra nasip šte. 37, poleg jubilejnega mostu.
Samo pristna naravna vina iz Dolenjske, Stajerske in Hrvaške. Vina v steklenicah.
Peneča vina Šampanjec. Fini dunajski pelinovec. 1942 10-10

Puntigamsko salonsko marčno pivo.
Vsaki dan okusno pripravljeni zajtrk, kosilo in večerja na izber. Mrzla in gorka kuhinja ob vsakem času.

Finu zajtrkovalni goveji golaš samo 12 vinarjev.
Lepi prijazni prostori. Za družbe oddeljene sobe.

Tukajšnji in enanji časopisi na razpolago. — Ker sem si naklonjenost slav. občinstva v svojih prejšnjih prostorih, nazadnje v restavraciji Jurij Auerjevih dedičev, pri belem konjicku s trdom pridobil, prosim tembolj za tisto, ker mi je sedaj res mogoče vse čast. gg. goste postreči le s dobrim pivom, s slastno jedjo in točno postrežbo. Priporočamo se za prireditelje skupnih obdel, godovna gostovanja, ženitovanja in druga popivanja. Za preganjanje mačkov in drugih taceh seer in bodem imel posebne prostore.

Priporočajo se bližnjim z odli. spoštovanjem **A. Rasberger, restavrater.**

Priporočam slavnemu p. t. občinstvu svojo

veliko zalogo

Božičnih in Novoletnih daril

in drugih v mojo stroko spadajočih stvari po
najnižjih cenah.

Za mnogobrojen obisk se najuljudneje priporoča
s spoštovanjem 1643 27-25

Harol Hošak, zlatar

Ljubljana, Prešernove ulice šte. 5,

založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Novosti

1647 12

modnega
svilenega blaga

nakitja
največja izbira

pri
Alojziju Persché

Pred Škofijo št. 21. Ljubljana.

Odlikovan
na obrtni razstavi

v
Parizu 1904.

479 81

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16b

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah

Opozarja na veliko svojo
zalogo

Izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj
nižji izbi po najnižjih cenah

Pravitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Podpisna ima v zalogi množico vsake vrste trpežna, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovole pri naročilih
zaradi na domačo tvrdo ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižje
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 1583 26 7

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Ustanovljeno 1. 1842.

Slikarja napisov

Stavb. in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih
barv v tubah za akadem. slikarje.

Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir:

Miklošičeva cesta št. 6

Telefon 154.

Delavnica:

Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno 1. 1842.

Zaloga čopičev za pleskarje, sli-
karje in zidarje, štedilnega mazila
za hrastove pode, karbolineja itd.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse
v najino stroko spadajoče delo v mestu
in na deželi kot priznana reeno in fino
po najnižjih cenah.

1966 52-6

Božična priloga

„Slovincu“ št. 294. dné 24. decembra 1904.

Božičnice.

(Zgodovinski spomini.)

Božič s svojim tajnim mirom nehoté vpliva na človeka, da se mu rad loči duh od sedanjosti in splava nazaj v preteklo čase. Ded zbira vnuke okoli sebe ob svetih večerih in jim pripoveduje pravljice iz davnih dni, a tudi kdor je sam, se rad zamisli, kako je bilo nekdanj...

Dvojen moment se prelepo združuje v božičnem prazniku: prvi je naravni moment zimskega solnčnega preobrata, kakršnen se je pojavljal v božičnicah starih poganskih religij, ki so bile po svojem bistvu kult narave, drugi je krščanski moment, spomin na rojstvo Gospodovo, ki daje prazniku šele višji, nadnaravni pomen, pravo vsebino in milino. Le nekaj podob o božičnicah v naši slovenski domovini v davni preteklosti!

Že Rimljan, ki je nekdanj prebival po Noriku in Panoniji, je praznoval svoj božič.

Med vojaki in veterani, ki so bili naseljeni ob Donavi, Dravi in Savi, se je v prvih stoletjih po Kristusu zelo razširjalo češčenje solnčnega Boga Mitra. Orijentalci sužnji so bili prinesli novi kult iz Perzije in rimski cesarji so ga vzeli pod svojo zaščito. Stroga vnanja askeza, vzdržnost in strpnost v prenašanju težav, katere je nalagalo Mitrovo verstvo svojim privržencem, so je usposobile, da je postalo vojaška religija. Zato srečujemo ruševine Mitrovih templjev, njegove votivne oltarje in spomenike po vseh krajih naše domovine. Emona, Praetorium Latobiorum (Trebnje na Dolenjskem), Adrans (Trojana), Poetovium (Ptuj), Virunum (Gospi Sveta na Koroškem) so mu postavili hramove. In v podzemeljski jami blizu Črnomlja je še ohranjen prvotni tip njegovega bogočastja. V živo skalo je tu vsekana Mitrova podoba. Mladeniški junak kleči na biku, kateremu zadira nož v tilnik; dve osebi, ena s povzdignjeno, druga s povešeno bakljo, ki predstavljata vzhajajoče in zahajajoče sonce, stojita ob strani. Vkllesan napis pa javlja, da so trije Rimljani (Publius Aelius Nepos, Proculus in Firminus) v tem oddaljenem kraju postavili mitrej.

Spomenu tega božanstva je bil posvečen pri Rimljanih božični praznik. „Dies natalis invicti“ (rojstni dan nepremagljivega boga) zaznamuje stari rimski koledar na dan 25. decembra. V podzemeljskih jamah in obokanih rovih so se zbirali njegovi častilci k temu slavlju. Mitrovo svetišče je bilo bajno razsvetljeno in ozaljšano. Iz polukrožne apsida se je svetila značilna podoba boga z bikom pod seboj, in drugi mistični simboli. Na obeh straneh se v polutemi klečali verniki zbrani v molitvi. Daritve in očiščevanja z živalsko krvjo (taurobolije), posvečevanja kruha in vode, zmešane z upijanljivim Haoma - sokom, kar so udeleženci zavživali, so tvorile bogoslužni obred. — Stara perzijska pravljica je poročala, da se je ta dan rodil Mitra v skalnati jami in nepoznat prišel na svet obožen z mečem in bakljo

Dolgo časa se je Mitrovo češčenje ohranilo pri rimskem prebivalstvu ob Donavi. Še tedaj, ko je po Italiji, Ahaji, Aziji in Afriki poganstvu že davno odbila zadnja ura, so po Noriku in Panoniji Mitru še postavljali nove templje in razrušene popravljali. Julijan odpadnik je od tega kulta pričakoval največ uspeha za obnovev nekdanje slave poganstva. Emona je še v letu 360—380 imela razvito pogansko bogočastje z mnogoštevilnim mogočnim duhovstvom. In značilno je, da se je prav na sedanjih slovenskih tleh v Vipavi („ad flumen frigidum“) izvojeval zadnji odločilni boj med krščanskim cesarjem Teodozijem in zaščitnikom poganstva, Evgenijem (l. 394). „Nepremagljivi“ Mitra je podlegel in tudi njegov praznik se je izpremenil v rojstni dan Zveličarjev.

Dve sto let pozneje!

Po nekdanjih rimskih provincijah ob Donavi in desnih njenih pritokih se je naselil Sloven. Prinesel je seboj iz azijske domovine kult narave in izpremembe letnih časov so bili najznamenitejši prazniki njegovega koledarja. Med njimi je bil tudi praznik božični. „Božič“ ali Svarožič je nazival poganski Sloven mlado sonce, ki je ob tem času zopet pričelo rasti in pridobivati moči. Vsi obredi tega praznika so se nanašali na ta skrivnostni dogodek in predstavljali srečo in blagoslov, ki si ga je obetal narod od novega mladoletja, pa tudi strah in bojazen pred zlemi duhovi, ki utegnejo uničiti njegov trud.

Na badnji (sedanji sveti) večer je posekal hišni oče mlad hrast in mu obsekal veje. Hrastov panj, badnja k, je obsul z žitom, polil z vinom in ga položil na ognjišče, da počasi zgoreva. Ob tem pa je izgovarjal skrivnostne besede, „da bi bil dober in čistit božič, da bi dal mnogo goved, mnogo koz in ovac, mnogo sreče in napredka“. — Badnjak je bil simbol Perunov, ki vžiga nebeški ogenj, kraljuje v oblakih, pošilja dež in blagodejno roso. Od njega je pričakoval poganski Sloven bogastva in sreče za prihodnje leto, zato si ga je hotel storiti naklonjenega z žrtvami in prošnjami.

Prav tako je bil prepričan, da se ta večer gibljejo skrivne sile v naravi, človeku povoljne in sovražne. Zlobne bese je odganjal zažigajoč „devetere vrste“ skrivnostnega lesa, plašeč jih z ropotom in pokom, o svoji usodi v prihodnjem letu pa je poizvedoval iz studenca ob hiši, iz zvezd na nebu, iz najneznatnejših dogodkov znamenitega večera, ker je bil prepričan, da je v njem vse čudodelno in tajnostno pomenljivo.

Najrazličnejše navade so bile združene z božičnim praznikom pri starih Slovencih, a v vseh teh praznovanih običajih se jasno vidi, da se je vsa njih nada in pričakovanje, skrb, upanje in bojazen celega leta, da se je vse to osredotočilo v badnjem večeru in badnjem dnevu, in oboji prav zato storilo toliko pomenljiv in tajnosten.

Na to naravno podlago, ki jo slično opazujemo z malimi izpremembami pri vseh

starih oarodih, je postavilo krščanstvo svoj božični praznik. Dognano je, da njegov začetek ne izvira iz apostolskih časov. V prvih treh stoletjih je veljal praznik epifanije ali razglašenja Gospodovega tudi za spominski dan njegovega rojstva. Šele rimski koledar iz l. 354., ki zaznamuje za dan 25. decembra „dies natalis invicti“, omenja istega dne rojstva Kristusovega, kot novo vpeljanega praznika. Gotovo so tu odločevali oziri na božično slavlje poganov.

Iz svetega pisma se ne more določiti rojstni dan Zveličarjev, le toliko je možno posneti, da se je ljudska štetev, s katero je bil združen skrivnostni dogodek, vršila pozno v jeseni ali pa v začetku zime.

Ko je torej cerkev 25. dan decembra izbrala za spominski dan, je hotela s tem cerkveni praznik prikleniti na starodavno pogansko slavlje solnčnega preobrata, in temu slavlju dati višji krščanski pomen. Kaj je bilo kristjanom prvih stoletij primernejše, kakor da so ob tem naravnem dogodku mislili na onega, ki je prava luč sveta? Zato se v božičnih obredih in cerkvenih molitvah zopet in zopet primerja Kristus s solncem, njegovo delovanje z zmago svetlobe nad temo. Ob božičnem vigiliji poje cerkev: „Sicut refulget iam novum“ (novo sonce se je prikazalo); v hvalnicah (laudes): „Orietur sicut sol salvator mundi (kakor sonce bode vzšel Zveličar sveta). Zato ga nazivlje: Tu lumen et splendor patris (ti luč in odsvit očetov), in pravi o njem: in sole posuit tabernaculum suum (v solncu je postavil svoj šotor). Pod podobo solca proslavljajo novorojenega Zveličarja tudi cerkveni očetje. Sv. Ambrož pravi naravnost: „Hic sol novus noster“ (ta je naše novo sonce) in Gregor Veliki: Quis solis nomine nisi Christus designatur? (Koga pomenja sonce če ne Zveličarja), slično Zeno iz Verone, Gregor Naz. in drugi. — A ne le naravni dogodek je posvetilo krščanstvo s svojim božičnim praznikom, temuč tudi ljudske običaje, ki so bili z njim v zvezi. Pri nas Slovencih ima pri domačih božičnih obredih še vedno glavno vlogo hišni oče, ki je bil nekdanj v patriarhalni, poganski dobi svečenik družine. A mesto čarodejnega lesa, s katerim je nekdanj preganjal zle duhove, poklada zdaj blagoslovljenega kadila v ponev, da prekadi z njim vse prostore in priklieče božjega blagoslova nad hišo. Tudi še hrastov panj založi v ognjišče ali v peč, pa le zato, da se prideta „Jožef in Marija gret“. Sredstva, ki so nekdanj služila za spoznavanje prihodnosti, pa so se izpremenila v nedolžne igrače, s katerimi si mladina ob svetih večerih krajša čas.

Čudovita harmonija verske skrivnosti in naravnega dogodka se nam razkriva v božičnem prazniku. In prav zato, ker združuje božič toliko znamenitih momentov v sebi, zato sega globoko v človeško dušo, zato je poln skrivnosti, neizcrpljiv vir poezije.

6.

Božično drevesce.

Tudi med Slovenci, zlasti po družtvih, se pogostoma prireja božično drevesce. To ni domača, ampak od zunaj k nam donešena navada. Mnogo mikavnih legend je o pomenu božičnega drevesca. Ena izmed najlepših je pač ona, ki pravi, da pomeni božično drevesce ono drevo življenja, ki ga je vsadil iz raja kerub iz usmiljenja do pregnanih prvih staršev na goro Sijon. To drevo se je pozneje mogočno razvilo in iz lesa drevesa življenja je bil narejen križ, na katerem je umrl Zveličar. Drevesce znači po tej legendi križ, prižgane sveče značijo Kristusa in darila božičnega drevesca milost božjo, katere je postalo deležno človeštvo, ko se je rodilo v hlevu pri Nazaretu božje dete. Protestanti pa pravijo, da je ustanovil božično drevesce Martin Luter. In z vso resnostjo pripovedujejo protestanski pastori in učitelji svojim šolarjem, kako srečno in veselo, a zgledno je obhajal Luter v krogu svoje družine božični večer pri prižganem božičnem drevescu. Jako lepo, a kakor veliko drugega, kar pripovedujejo in trde protestantje, tudi to ni resnično. Protestanti so si to pravljico izmislili. Res so „reformatorji“ jako pospeševali božično drevesce, ker so hoteli z njim izpodrinuti stare, čestitljive in priljubljene katoliške jaslice. Ni znano natančno, kdaj se je pričela navada prižigati božično drevesce, dasi so že tudi stari Germani pozimi prirejali okrog razsvetljenih drevesc na čast svojemu maliku Baldarju plese. Pa tudi judje imajo svoje božično drevesce, in sicer v znak slavne zmage Juda Makabejca nad četami Antioha. V 17. stoletju se je razširilo božično drevesce po Evropi. V Avstriji je prvi prižgal božično drevesce slavnj zmagovavec pri Aspernu, nadvojvoda Karol. A v katoliških družinah ne zavzema božično drevesce prvega mesta, marveč prvo mesto bodi katoliškim jaslicam, katere mnogo boljje predstavljajo pomen božičnega praznika

Praznovanje božičnega večera na Angleškem.

Na Angleškem je bila še koncem preteklega stoletja med srednjimi in nižjimi sloji neznana navada, ob Božiču obdarovati znance. Le med višjimi krogi je bila ta navada. In sicer so delili draga darila, briljante in — druge dragocenosti, vredne več tisočakov. Sedaj so običajni mali darovi, katere se kot znak ljubezni in prijateljstva hvaležno sprejmejo. Tudi med srednjimi stanovi je prišlo v navado, da se dele darovi. Zlasti se o Božiču skrbi za reveže, katerim različna društva dele božične darove. Na Angleškem je jako veliko revežev. Saj je v Londonu samem to zimo nad 200.000 brezposelnih oseb. Prejšnje čase in deloma tudi že sedaj so Angleži praznovali božični večer z veliko pojedino po običaju staropoganskega julnega praznika. A ta običaj ponehuje. Med tem ko se je v Londonu prodalo pred desetimi leti o Božiču 10.000 pitanih volov, se je to število znižalo za 2500.

Cerkveni letopis.

Nazadovanje odpadniškega gibanja.

Vkljub temu, da imajo protestantje 50 novih cerkva in 70 vikarjev iz „rajha“, noče nič kaj napredovati delo za „Proč od Rima“. V prvih dveh letih, 1899 in 1900, so sicer vsenemci dosegli število 10.000 odpadnikov, a stvar le ni napredovala tako, kakor so mislili vsenemci. Na pomoč so poklicali iz „rajha“ protestantske vikarje. Ti so leta 1901. pridobili 5469 odpadnikov. A odpadniško gibanje je pričelo nazadovati. Leta 1902. je bilo 3310, 1903. leta 3119 in letos ne bo niti 3000 odpadnikov. A kljub temu so lagali protestantski hujšaki, da je odpadlo 45 do 50 tisoč katoličanov. A katoliško časopisje je dokazalo, da je le 22.822 katoličanov izstopilo iz katoliške cerkve. A še ti odpadniki niso vsi postali protestantje. Starokatoliški škof Czech poroča v svojem sinodalnem poročilu, da so starokatoličani pridobili 1962, a izgubili 573 oseb v zadnjih dveh letih. Letos so pa starokatoličani pridobili 463 in izgubili 54 oseb. To so posledice vse velike gonje proti katoličanstvu! Upamo, da zaslepljeni ljudje sčasom vendar izpregledujejo, kak humberg uganjajo agitatorji ž njihovo vero!

Protestantje za versko šolo

„Evangelische Kirchenzeitung“ prinaša dr. Sellejev članek, v katerem nad vse hvali meransko občino, da je za približno devetdeset protestantskih otrok zgradila novo šolsko poslopje, ki je stalo 100.000 kron. Dr. Selle piše: Hvaležni moramo biti, da v času, ko se povsod graja verska šola, meranska občina spoštuje načelo: le v evangeljski šoli je zajamčena naši mladini vera. A isti časopis se zgraža nad tem, da bi imeli katoličani verske šole in hvali svobodomiselnost učitelje, ki so v Lincu zahtevali, naj se odpravijo iz šol vse verske vaje, odstrani šolska služba božja, prepove šolski mladini skupna udeležba pri procesijah in se šola popolnoma loči od cerkve.

Gibanje „Proč od Rima“ politično.

Protestantje so mnogokrat trdili, da gibanje „Proč od Rima“ ni politično. A včasih tudi oni priznavajo, da je odpadniško gibanje politično. Vikar Mensky iz Kremsa je rekel na shodu „Evangeljske zveze“ v Draždanib: „Evangeljsko gibanje je imelo sicer mnogo političnih vzrokov, a sedaj je popolnoma versko.“ Župnik v Mariboru je pa rekel na shodu protestantov na Dunaju: „Borimo se za Boga in za domovino, za ono veliko domovino, ki kot Vsenemčija obsega vse nemške rodove. Nemci v Vzhodni marki smo predtrdnjava Nemčije in njeni zvesti čuvaji. Prepričani smo, da mora postati spomlad.“

Lurd.

Pri marijanskem shodu je tarbski škof Schöpper, v katerega škofiji je Lurd, podal nekaj statističnih podatkov, kateri so zbudili veliko pozornost. Od l. 1867. do 1903. je prišlo v Lurd 4371 romarskih vlakov, ki so pripeljali 3.817.000 božjepotnikov. Zadnjih sedem let je prišlo 1637 vlakov z 1.074.000 verniki. To kaže, da se je tudi v boju proti cerkvi češčenje Matere božje povzdignilo. L. 1904. je prekosilo vsa prejšnja leta. Prišlo je po 30, 55, do 60.000 romarjev na en dan! Iz inozemstva je došlo 292 romarskih vlakov to leto. Doslej je počastilo Brezmadežno v Lurdu že 1643 škofov, 277 nadškofov in 63 kardinalov. Uradno konstatiranih je čez 2600 čudežnih ozdravljenj. Med temi je samo 189 nervoznih bolnikov, kar torej izključuje razlago z avto-sugestijo. Velikansko je delo krščanske ljubezni, ki se tu kaže. Čez 5000 bolnikov, ki pridejo na leto v Lurd, najde tu ljubeznivo postrežbo.

Bazilika sv. Petra

je bila ob priliki proglašenja svetnikov in blaženih zopet slovesno razsvetljena. Ob proclju je gorelo 1000 bakelj in smolnatih posod in več kot 3000 belo-rumenih svetilk. Pogled je bil velikanski in velika množica je na trgu sv. Petra do pozne ure občudovala krasni pogled.

Za padle ženske.

V velikih mestih se „sestre dobrega pastirja“ posvečujejo z veliko požrtvovalnostjo težkemu poklicu, da pravno propadle ženske privajajo v svojih zavodih zopet k poštenemu življenju. V Chicagu se je osnoval meščanski odbor, ki si je stavil za nalogo, da sestram sezida zavod za 150.000 dolarjev. Na čelu temu odboru stoji protestant Richard S. Tuthill, sodnik, ki je v svoji službi opazoval blagotvorno delo teh redovnic. Te sestre so samo v Chicagu sprejele že 6796 žena in 8403 deklet, da jih rešijo iz pregrehe in jih vrnejo poštenosti.

Katoliki v Rusiji.

Koledar „Katol. dobrodelne družbe“ v Peterburgu za l. 1905. poroča, da je na Ruskem 12 katoliških škofij, 2710 župnij, 4106 duhovnikov ter 12.102.479 župljanov. Od teh odpade na Poljsko 7 škofij, 1647 župnij in 7.356.556 župljanov. Na ostalo Rusijo odpade 5 škofij, 1063 župnij in 4.745.923

vernikov. Nadšk. Mohiler šteje 998 670 vern. 228 cerkev in 358 duhovnikov. Škofija Vilna šteje 1.379.318 vernikov, 236 cerkev in 392 duhovnikov. Zmundska škofija šteje 1.254.540 vernikov, 218 cerkev in 623 duhovnikov. Škofija Žitomir šteje 750.082 vernikov, 247 cerkev in 306 duhovnikov. Tiraspoljska škofija ima 303.313 vernikov, 134 cerkev in 197 duhovnikov. V tej statistiki pa ni uštetih 600.000 ruskih uniijatov.

Is Krškega

se nam poroča: Kakor običajno vsako leto, praznovala se je tudi letos v tukajšnji samostanski cerkvi slovesna devetdnevna Brezmadežni v čast in slavo

Povodom jubileja pa je bila slovesnost posebno sijajna. V krasno razsvetljeni in ozaljšani cerkvi oč. gg. kapucinov je bil skozi osem dni zjutraj in zvečer slavnosti primeren govor. Cerkev je bila vedno polna. Pobožnost, ki se praznuje v samostanski cerkvi že nad 200 let, je bila zaključena s slovesno sv. mašo in zahvalno pesmijo. — Slavnost je povzdigovalo lepo ubrano petje samostanskega pevskega zbora pod vodstvom pevovodje g. Avg. Kosa. Posebno se je odlikoval ob sklepu pri sv. maši in popoldne pevski zbor z orkestrom, sestavljen iz gg. učiteljev in dijakov meščanske šole. Čast in hvala jim!

Socialne stvari.

soc. Skrb za socialno zakonodajo v Italiji. Kakor je splošno znano, so na Siciliji žvepleni rudokopi. Razmere delavcev v teh rudnikih so nad vse žalostne, zlasti v zdravstvenem oziru. Pred več leti je italijanska zbornica sklenila zakon, s katerim se uredi otročje in žensko delo v sicilijskih žvepljenih rudnikih. A v zadnjem zasedanju italijanske zbornice se je doznalo, da ta zakon še ni izveden, ker ni bilo denarja za komisijo, ki naj bi izvedla sklenjena zakonska določila. Nič novega ni v Italiji, da se ne izvedejo sklenjeni zakoni. Tudi zakon o prisilnem obisku šol ni bil izveden, ker polovica Italijanov je nezmožnih branja in pisanja.

soc. Slepi tovarniški delavci. V Filadelfiji je ustanovil slepi H. L. Hall tovarno, v kateri delajo zgolj slepi delavci. Tovarno vodi sam in njegova najtoplejša želja je, da bi preskrbel vsem ameriškim slepcem delo in zaslužek. Svojo tovarno opisuje sam sledeče: „V tovarni dela 125 slepcev, 100 slepcev pa navadne čaka, kdaj bo prišla nanje vrsta, da vstopijo za delavce v tovarni. V tovarni se izdelujejo metlje, in sicer zato, ker se slepci hitro nauče delati metlje, ki se tudi vedno lahko prodajajo. Slepi delavci v tej tovarni zaslužijo približno 60 K na teden.“

soc. Zahteve londonskih brezposelnih delavcev. V nedeljo, 18. decembra, so imeli londonski brezposelni delavci shod. Na shodu so sklenili, da bodo brezposelni delavci korakali pri prihodnjem zasedanju angleškega državnega zbora pred zbornico, če se prestolni govor ne bo pečal tudi z brezposelnostjo. Sklenili so resolucijo, da zahtevajo delavci pravico do dela, s katerim se preživijo.

soc. Kuga med ruskimi izdelovalci kožuhov. V ruskih okrožjih Vjatka in Slobovsk, kjer izdelujejo kožuhe, je med delavci nastala sibirski kuga. Od 18. oktobra do 14. decembra je zbolelo na sibirski kugi v 45 tovarnah 247 delavcev. Bolezen povzroča sibirski ovčje kože. Ruska vlada je storila vse, da se kuga omeji.

soc. Koliko se spi v Avstriji vpijančijah pijač. Leta 1885. se je spilo v naši državi 3581 hl žganja, na posamezno osebo pride torej 9 l, 11.814 hl piva, na posamnika 33 l, 10.071 hl vina, na posamnika 26 l; l. 1890. 3561 hl žganja, na posamnika 9 l, 13.641 hl piva, na posamnika 34 l; 6752 hl vina, na posamnika 16 l; leta 1895. 4430 hl žganja, na posamnika 10 l, 17.951 hl piva, na posamnika 45 l, 6361 hl vina, na posamnika 15 l in l. 1895. 5100 hl žganja, na posamnika 10 l, 20506 hl piva, na posamnika 46 l in 6638 hl vina, na posamnika 15 l. Iz teh števil je razvidno, da se je v naši državi zdato povišalo žganje in pivopitje.

soc. Brezposelnost med črkostavci na Nemškem izkuša omejiti tarifni urad s tem, da vpliva na delodajavce, naj omeje delo čez čas in naj ne iščejo po inseratih delavcev iz inozemstva. Zveza črkostavcev v Nemčiji je pričela odločno delovati za zakonito oskrbo delavskih vdov.

soc. Varstvo tovarniških delavcev v Berlinu. Dne 10. novembra je bilo v Berlinu posvetovanje tovarnarjev, zastopnikov obrtnih nadzornikov in pa dobrodelnih društev, ki ščitijo samostojne tovarniške delavce v Berlinu. Razgovarjali so se pred vsem o plačah dela tovarniških delavcev v Berlinu. Najboljše so plačane delavke pri svačnicah, ki zaslužijo 13-37 mark na teden, najmanj pa zaslužijo delavke pri izdelovanju mila, namreč 7 K 10 v. Poprečno se dela 9 in pol ur na dan. V Berlinu pa stane poprečno stanovanje, hrana in obleka 10 mark 12 fenigov. — 11 mark 62 fenigov,

torej večina tovarniških delavcev ne zasluži toliko, da bi se pošteno preživele. V tovarnah so prostori za preoblačenje, umivalni prostori in kantine. Kopališče imajo navadno berolin. tovarne jako malo. Želelo se je, naj bi se za delavke ustanovili po učno-zabavni večeri in pa da bi delavke obiskavale poljudne koncerte, muzeje in slične ljudstvu namenjene zavode in prireditve. Nadalje se je želelo, naj bi se i za brezposelne delavke ustanovila posredovalnica za delo. Nadalje so se pečali z domovi za delavke. Takih domov je v Berlinu več, med njimi tudi dva katoliška. Delujejo uspešno. Delavke dobe ceneno stanovanje in hrano. Goji se tudi petje, telovadba, šivanje, branje, čitanje itd. Delavke se najraje uče šivanja, manj rade kuhanja. Postelja z zajtrkom stane tedensko 8 do 10 mark.

soc. Delavsko vprašanje v Zedinjenih državah. Breslavski sociolog je nedavno predaval v Berlinu o delavskem vprašanju v Zedinjenih državah, ki i tam igra veliko vlogo. V strokovnih društvih je organizovanih približno dva milijona delavcev. Organizacija je slična svojedobni organizaciji cehov. Ameriška strokovna društva nimajo podpornih zalog, kakor jih imajo evropska. Predvsem so strokovna društva ameriških delavcev bojna društva. Strokovna društva vodijo vedni boj proti ameriškim trustom, ki niso zadovoljni, da monopolizirajo trgovino, marveč hočejo tudi monopolizirati delavski trg. Vlada v tem boju navadno nastopi proti delavcem, ker je odvisna od kapitalistov. V „svobodni“ Ameriki posreduje pri delavskih nemirih večkrat vojaštvo, nego li v „nazadnjaški“ stari Evropi. Delavske plače so sicer v Ameriki višje, kakor v Evropi, a zato se tudi veliko bolj izkorišča delavske moči, kakor je to običajno na stari celini. Delavske tedenske plače so jako različne. Poprečno zasluži posamezni delavec na teden 9 do 10 dolarjev. A dasi so primeroma delavske plače precej visoke, se pa zatira na drug način delavce. Delavcev, ki jih pri nas smatramo po njihovi starosti za najboljše in najmočnejše, ameriški podjetniki ne marajo. Tako Carnegie v svoje delavnice za jeklo ne mara delavcev, ki so stari 35 let. Delavski dobrodelni zavodi so jako redki. Soc. zakonodaja jim je znana le iz časopisov. Razlika med našimi in ameriški delavci ni dokaj velika. Amerika je svet neomejenega kapitalističnega gospodarstva.

soc. Vzorno rdečarsko gospodarstvo v monakovski bolniški blagajni. Monakovsko bolniško blagajno vodijo so cialni demokratje tako vzorno, da je imela 70.000 mark primanjkljaja. Vsled tega bodo morali zvišati prispevke, a znižati podporo. Dokler niso imeli blagajne, so rekli, da bodo znižali upravne stroške, a niso jih znižali, pač pa so jih zvišali za 120.000 mark. Voditelj so nastavljali za načelnike posameznih oddelkov z mesečnimi plačami po 300 kron. Žalostno je pri tem to, da s tako lahkomišljeno upravo soc. demokratje povzročijo, da poizkušajo vlade, kakor ravno avstrijska v svoji predlogi o delavskem zavarovanju, omejiti vpliv delavstva pri bolniških blagajnah.

soc. Dom za samce bo zgrajen v Charlottenburgu. Hišnim posestnikom seveda to ni všeč in so zato prosili, naj občinski svet ne dovoli zgradb domov za samce in pa za osebe, ki so brez stanovanja, a občinski svet je to prošnjo odklonil.

soc. Nov obrtni načrt kršč. socialcev. Nedavno je razvil na nekem dunajskem shodu kršč. soc. poslanec Steiner načelo o novem obširnem načrtu kršč. socialcev. Krščanski socialci bodo izkušali uveljaviti sledeče zahteve: Javna izobrazba. Premeni naj se obrtni pouk; javne uzorne delavnice, posredovanje vajencev. Za pomočnike naj se ustanove poučni tečaji, ustanove za popotovanje pomočnikom v inozemstvu, pomočniške izkušnje. Izobrazba mojstrov naj se pospeši s tem, da se zahteva izpričevalo vsposobnosti, mojstrski poučni tečaji, večerni pouk v knjigovodstvu, nagrade za vzorne delavnice. Olajšanje dela. Pred vsem cenene delavnice z uporabo motorjev. Predno se pa to izvede, se morajo vršiti pogajanja z zavarovalnicami glede nezgod. Nadalje morajo dobiti obrtniki olajšanje pri nabavi strojev, znižanje zavarovalnin pri delavskih zavarovalnicah, obrtna združga za skupno uporabo strojev, uzorna skladišča, surovinske in združga za delavnice. Pospeševanje prodaje. Popolna odprava dela v kaznišnicah, dobava javnih potrebščin, popotne razstave, pospeševanje izvoza. Pospeševanje obrtnih koristij: Ločitev trgovskih in obrtniških zbornic v samostojne trgovske in obrtniške zbornice. Delovati, da bodo konzulati v inozemstvu pospeševali koristi obrtništva. Pri namestništvih, odnosno deželnih vladah, naj se ustanove samostojni oddelki za pospeševanje obrtnega stanu, da se tako olajša delokrog trgovskega ministrstva za pospeševanje obrtnih koristi. Končno je Steiner povdarjal potrebo, da se mora obrtnik izuriti za trgovca in tovarnarja.

soc. Stanovske bolezni in nesgoda. V Parizu je bil nedavno shod, na katerem so razpravljali o stanovskih boleznih in o tem, v koliko so delodajalci dolžni jamčiti za stanovske bolezni. Sklenili so zahtevati, naj se ustanovi delavsko zavarovalni zavod za slučaj bolezni.

soc. Nagrada za načrte delavskih hiš na Heškem. Društvo za zgradbo cenjenih stanovanj v Darmstadtu je razpisalo tri nagrade v znesku 1000, 600 in 400 mark za najboljše načrte o delavskih hišah. Zahteva se, da morajo biti načrti izdelani za cenene male hiše, ki pa ne bodo žalile umetniškega okusa.

soc. V pospešitev smernostnega gibanja med železničarji je bavarski prometni minister ustanovil v Norimbergu in v Weidenu delavnice, v katerih izdelujejo pijače brez alkohola za železničarje. Pri tej priliki pripomnimo, da je med železničarji v Nemčiji jako močno razvita misel za abstinenco. Več tisoč nemških železničarjev je popolnih abstinentov. Če kje, se mora abstinenca priporočati železničarjem, ki so pri izvrševanju svoje službe v vedni smrtni nevarnosti.

Po svetu.

Japonski Salomon. Japonska legenda pripoveduje tako-le: Mlada žena, ki je bila revna, je morala svoje dete oddati v rejo neki drugi ženski, ker je sama morala iti služiti k drugim ljudem. Po nekoliko letih je zapustila svojo službo ter je hotela svoje dete, ki ga je srčno ljubila, zopet imeti pri sebi. V njeno veliko presenečenje pa ji pove ona žena kateri je dala otroka v rejo, da je to njen lasten otrok ter ga ni hotela izročiti materi. Zadeva je prišla pred s lavnega in modrega sodnika Oka, ki je slovel daleč naokrog vsled svoje pravičnosti in bistroumnosti. Ta je zapovedal, naj vsaka obeh žena prime za eno otrokovo roko ter prične vleči. Ona, katera bo močnejša, bo odvzela otroka. Prava mati, ki se ni upala ustavljati temu povelju, je prišla na rahlo in nežno roko svojega otroka, med tem ko je pričela tuja žena na vso moč vleči. Komaj pa je otrok zavpil, je izpustila mati njegovo roko ter ni hotela več vleči. Njeni prijatelji so ji prigovarjali, druga žena ji je glasno klicala naj nadaljuje. Sodnik je sedel tiho in pazljivo, sedaj pa vstane, označi neusmiljeno žensko za drzno goljufico, ki nima materinskega čuta, ker lahko gleda trpljenje lastnega otroka ter jo ukaže strogo kaznovati. Srečni materi pa da otroka nazaj.

Modri in rdeči. Zanimiva anekdota se pripoveduje iz volivnega boja v Kanadi. V Kanadi prepoveduje zakon nositi strankarske barve, ker se s tem le netijo politične strasti. Splošno pa velja za liberalce rdeča barva, za konservativce pa modra. Duhovnikom v provinciji Quibeck je pa še celo prepovedano udeleževati se političnega življenja ter vplivati na volivce. Iz te zagate pa je našel originalen izhod neki stari pridigar, ki je svojim vernim ovčicam takole govoril o volitvi: „Ljubi otroci, o politiki vam ne smem reči ničesar. Postava mi prepoveduje, vmešavati se v take stvari. Toda opomniti vas pa pač smem, da je nebo modro, pekel pa rdeč.“

Pokojnina pesniku. Italijanska zbornica je soglasno sprejela zakonski načrt, s katerim se vseučiliškemu profesorju Giosuju Carducciju — pesniku satanove ode — podeljuje ob priliki njegovega upokojenja v znak hvaležnosti celega naroda posebna pokojnina letnih 12.000 lir. Carducci je star sedaj 60 let ter deluje že od l. 1861 na bolonjskem vseučilišču kot profesor italijanske literature.

Sijajno plačilo za zvesto službovanje so dobili uradniki, ki so bili v službi nekoga Jurija Williama v Walesu. Oskrbniku svojih kamenolomov je zapustil 1.400.000 K; njegovi hčeri 2.000.000 K, ki se ji izplačajo, ko bo 10letna deklica stara 21 let, ali pa, če se prej omoži. Svojemu oskrbniku zemljišč je zapustil 400.000 K, svojemu tajniku 400.000 K, asistentu zemljiškega oskrbnišva 60.000 K, revizorju 20.000 K. Tudi služabništvo ni odšlo praznih rok. Skupna zapuščina znaša 65.000.000 K.

Prisega prostozidarjev. Gustava Tery so 16. nov. zaslišali pri sodišču v Parizu kot prič o neki tiskovni pravdi. Najprej bi bil moral priseči, da bo govoril resnico, toda priseči ni hotel. Pravi: „Prostozidar sem in ne smem vse resnice povedati. Svet prostozidarske lože je odredil, da se mora obdolženi senator Delpech spoznati za nedolžnega in o tem je obvestila vse člane v posebni okrožnici. Preden bom prisegel, morem dobiti dovoljenje od velmojstra“. Na to je nadaljeval: „Sam rad prisežem. Ne vem zakaj so odstranili prisego na Kristusa, ko moramo biti sužnji prisege na trikot. Vedite, da vsi, ki so položili prostozidarsko prisego, ne smejo povedati vse resnice“. Obljubil je, da bo objavil vse tozadevne prostozidarske dokumente. Iz tega se razvidi, kako nevarna družba je to.

52-5

Vence.

Trakove.

Benedikt, Ljubljana.

6161

6 mesecev na polizkušnjo!

3 mesece kredit! Popolno zastoj!
in enake širokoustne reklame moja svetovnoznana
trdka ne potrebuje pri pohvali svojih ur. Raz-
pošiljam že leta 1704 20-12

v popolno zadovoljnost

svojim zasebnim odjemalcem svojo pristno ame-
rikansko, antimagnetiško, sistem

Samo
fl. 2-25

z
verzičico
in fute-
ralom

Roskopf-patent-rem.

uro s sidrom št. 99

s plombo

v črnem imit. jeklen. ali ni-
kelastem okrogu, pat. email
kazališče, 36 ur idoč, natanč-
no popravljen s triletnim pri-
mernim jamstvom, v faterale
iz jeklenine, z nikeln. verižico
in privrskom na ceno gl. 2-25,
1 komadov gl. 6-50, 6 kom.
gl. 12-50. Ista ura s dvojnimi
pokrovom gl. 3-50. Cene si-
stem „Roskopf“-ure, brez
plombe, kakoršne prodajajo
mail urarji in trgovci, ko-
mad gl. 1-75.

Denar nazaj! ali
zamena dovoljena
tudi po 6 mesecih v
nepokvarjenem stanu. — Pošilja proti povzetju ali
če se denar pošlje naprej.

Prva tovarna ur **Hanns Konrad**
v Mostu (Brux) št. 1099, (Češko.)

c. kr. sod. zapriseženi cenilec.

Odlikovan s c. kr. avstr. drž. orlom, zlatimi in sre-
brnimi razstavn. svetinjami in 100.000 priznanimi
pismi iz vseh delov sveta.

Bogato ilustr. ceniki z nad 600 slikami se na za-
htevo pošljejo gratis in franko.

AVGUST REPIČ
sodar
LJUBLJANA (v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja vsako-
vrstne
SODE
po najnižjih cenah.
Kupuje in prodaja stare vinske sode.

1691 26-12

Duhovito in
ukusno darilo!

vsakomur dobrodošlo, je steklenica

Rastlinskega likerja ali
grenčice „Florian“

tine kakovosti za okrepitev želodca!

Dobi se v steklenicah po 1, 1/2 in
1/4 litra v „Rastlinski destilaciji „FLORIAN“
(trdka Edmund Kavčič) v Ljubljani in v
drugih prodajalnah.

2082 (2) Pazite na ime „Florian“!

Jernej Bahovec
trgovina papirja, pisalnega in ri-
salnega orodja v Ljubljani
Sv. Petra cesta šte. 2
2 52-51 Filijalka
Resljeva cesta šte. 7
priporoča
najbolje urejeno zalogo različ-
nega papirja, trgovskih in po-
slovnih knjig, šolskih zvezkov,
beležnic, črnila itd.
Dimnik, Avstrijska zgodovina za
ljudske šole, nastenske table za
ljudske šole, molitvenike v raznih
vezeh, kipe slovenskih literatov,
razno galanterijsko blago itd.
Nizke cene, točna in solidna postrežba.

JOS. PETRIČ

v Ljubljani,

sv. Martina cesta št. 20

tovarna papirnih izdelkov in
tovarniška zaloga papirja

priporoča:

Trgovske, kopirne knjige.

Trgovske ali uradne knjige po po-
sebnih načrtih s tiskom ali brez tiska
(izvršim v najkrajšem času).

Rubriciran papir in konto korente.

Kartonaže vsake vrste, kakor
tudi vsa knjigoveška dela.

Pisemske zavitke (koverte) in
papirno konfekcijo.

Šolske zvezke

(priznan najboljši fabrikat).

Največja zaloga vsakovrstnega pa-
pirja, lepenke, črnila, pečatnega voska,
svinčnikov, peres, gumic i. t. d.

Trgovske in uradne tiskovine v naj-
okusnejši opremi.

Cenilniki, vzorci, proračuni na za-
htevo poštne prosti.

Postrežba
najsolidnejša in najcenejša.

2109 (4-3)

Ceno Češko posteljno
perje
5 kg novega
skubljenega
K 9-60, bolj-
šega K 12-
mekega,
skubljenega K 18-
snežnobelega, mekega, skub-
ljenega K 30-
šilja se franko proti povzetju.
Tudi se zamenja ali nazaj vzame
proti povrnitvi poštnih stroškov.
Benedikt Sachsel, Lobes 159
p. Plzen na Češkem.

2044 12-3

Ali že veste?
Naroči se lahko tudi sama
sobotna izdaja „Slovenca“
Stane le 7 K na leto. 1956 6-4

žepna ura
sist. Roskopf-pat. s sidrom
prav dobro idoč, na minute
regul. „zelo svetlo sveteča“
gl. 2-20.
Ista z lepo gravir. oklepem
gl. 2-65, v črnem oklepju gl. 3-
Nikelaste ali pozlačene verižice
priveskom ali lepim kompasom
gl. 4-45.
Ako ne ugaja, denar nazaj.
Na zahtevo pošljem cenik
urah, zlatu, srebru, kina-
srebru, godb. orodju, delu
ur in orodju z nad 1000 podo-
bami zastoj in franko.
F. Pamm, Krakov Avstr.
ZIELONAGASSE 3.
Ustanovil. leta 1852.

A. Kracmer zaloga
klavirjev
Ljubljana, Sv. Petra cesta 6
priporoča
popolno zalogo
kratkih klavirjev
mlgnonov in planin
najbolj renomiranih firm
po najnižjih cenah. Pre-
igravi klavirji, solidno in
so vedno v zalogi.

Edino zastopstvo za Kranjsko firm: L. Bösendorfer, c. kr. dvorni in komorni izdelovalec klavirjev na Dunaju; Br. Stingl, c. kr. dv. zalagatelj na Dunaju.
Klavirji se popravljajo, abirajo in izvršuje se podlaganje z usnjem strokovnjaško in preskrbno in zaračunavajo najcenejše.
1517 52-15

Kamnosek
IGNACIJ ČAMERNIK
Ljubljana, Komenskega ulice 26
se priporoča preč. du-
hovščini in p. n. občinstvu za vsa cerkveno-
umetniška in stavbin-
ska dela.
Velika zaloga na-
grobnih spomenikov in
vsake vrste umetnih
marmornatih izdelkov
po nizki ceni.
Izdeluje načrte
in proračune.
1007 52-28

2093 2-2 Išče se oženjen
organist in cerkvenik
za malo župnijo z letnimi dohodki 280 K.
Kdor ima družinske ude, ki umejo cerkveno petje, in zna kako rokodelstvo, ima prednost. — Kje, pove upravništvo „Slovenca“.

1975
7-6
Primerna darila
za Božič in Novo leto!
Trgovina umetnin
Josip Kaplan
Zagreb, Duga ulica 9 in 12
priporoča svojo bogato zalogo
raznih slik kot nabožnih, zgo-
dovinskih in razne lovske do-
godke ter pokrajinskih slik po
najnižji ceni.
Velika izbira križevih potov
(vseh 14 postaj) od kron 30-
do 4000 kron.
Poleg tega velika zaloga ogledal
v poljubni izdelavi.
Ravnokar izšli ilustrirani ceniki
se dobe zastoj in franko.

Cementna zarezna strešna opaka

iz portland-cementa in peska.

Streha prihodnosti.

1012 Patentirana v 30 državah. 52-29

Trpežnejša in lahknejša streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

Izdelovatelj cementnih, glince pri Ljubljani.

Nikakih sivih las in brade več!
Mladeniško mehko in naravno barvo las se doseže le z uporabo Vitek-ovega

nucina

(zak. zjamčeno) 1098 52-27

1 steklenica 1 K. Tisoči priznanj dokazujejo izbornost Nucina. — Nucina barva trajno, ne izgubi barve in ni maščoben. En poizkus dovede do trajne porabe. Edino pristen pri **Fr. Viteku & Comp., Praga**, Vodna ulica. — V Ljubljani naprodaj v drogeriji **A. Korbarja**.

Pivovarna J. PERLES
LJUBLJANA, Prešernove ulice 7

priporoča

izvrstno marčno pivo

v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tovarna. — Ustan. pred 100 leti

1009 52-29

Fr. Šupevc

priporoča velečastiti duhovščini ter slavnemu občinstvu
zajamčeno pristne čebelno - voščene sveče

za cerkev, pogrebe in procesije,
voščene zvitke, izborni med-pitanec
koji se dobiva v steklenicah, škafih in škafih v poljubni veli-
kosti ter poceni.

Kupuje se tudi vsak čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi voseh
in suho satojve, po kolikor mogoče visoki cen.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in
pošteno postrežbo.

LJUBLJANA,

Prešernove (Slonove) ulice št. 7.

Perlesova hiša

1600 64-14

Valentin Golob

(pr. Andr. Druškovič)

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

trgovina z železnino

priporoča:

železo, ploščevino, nosilke in
šine, cement, storje, strešni
papir, vozne plohte, gumnote
cevi, medenine in lesene pipe, okove za stavbe,
štedilnike, peči, orodja za mizarje, tesarje in polje-
delstvo, poljedelske stroje, ku-
hinjske opreme, kositarjeve
posode domačega trpežnega
izdelka.

Velika (zaloga) izbira
pristno pozlačenih na-
grobnih križev.

Postrežba točna!

Cene zmerne!

Založnik zveze avstrijskih
e. kr. državnih uradnikov

Prva domača
slovenska pivovarna
G. Auerjevih dedičev

Ljubljana, Wolfve ulice 12

priporoča slav. občinstvu in spošt. gos-
tinstvarjem svoje izborni marčno in
na bavarski način

varjeno pivo

Odlikovana na razstavi živil v Parizu
z najvišjim odlikovanjem grand prix in
1008 zlato kolajno. 52-29

Ustanovljena leta 1854.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo

1055 52-28

Hidralične vidre in sesalke

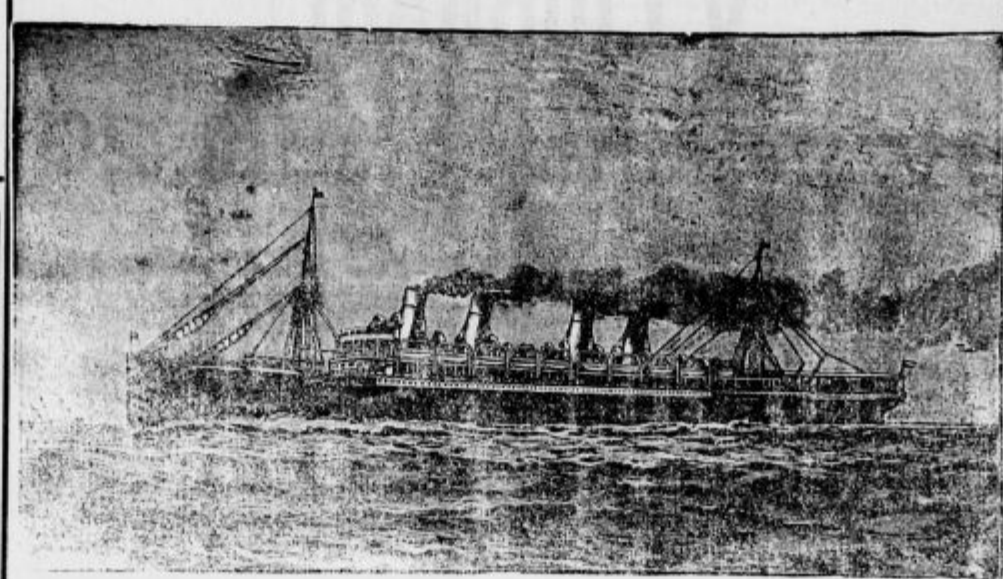
JOSIP WEIBL

J. Spreitzer-ja naslednik

Ljubljana, Slomškove ulice št. 4.

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov: žične omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mizovozu, obmejno
omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike, strelovode, železna
okna, železne strešne stole itd.

Specijaliteta: valjasti zastori in solinske plahte po najnovejšem sistemu s samodvigal-
nimi oporami brez vijakov.

Iz Ljubljane v New York

Brzoparniki: „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“,
(največji in najhitrejši parniki) stane vožnja

Posebno pa opozarjam na to, da se zaradi znižanja parobrodskih cen pri meni ne povišajo cene
amerik. železnic.

Eduard Tavčar, Kolodvorske ulice št. 35

1361 20

nasproti stari „Tišlerjevi“ gostilni.

Novosti v modnem blagu

za dame, tu- in inozemskem suknu, kakor tudi vsem drugem
manufakturnem blagu; velika zaloga raznih zastorov, preprog,
posebno pripravne za cerkveno porabo.

Bogata izbira krojaških potrebščin n. pr. izvrsten kavise
po 28 kr., podloga za krila 76 cm, od 16-22 kr.; 110 cm,
20-26 kr., priporoča

J. Kostevc, Sv. Petra cesta št. 4.

Cene strogo solidne. Postrežba točna. Uzorke pošiljam na zahtevo
1814 17-16 poštne prosto. Pošiljatve proti povzetju.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kap-
ljice sv. Marka se uporabljajo za
notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo
vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri žledenih boleznih, ublažujejo
katar, urejujejo izmeček, odpravijo nadubo, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo
prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče
bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih
in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje iz-
hajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in madronu
ter ne bi smele reditega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobiva se samo:
Mestna lekarna, Zagreb, zato naj se naročujejo točno pod naslovom: 1414 20-18

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja.
Cena je naslednja in sicer franco dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4- K.	4 ducate (48 steklenic) 14-60 K.
2 ducata (24 steklenic) 8- K.	5 ducatov (60 steklenic) 17- K.
3 ducate (36 steklenic) 11- K.	

Imam na tisoče priznanih pisem, ki jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo
imena nekaterih gg. ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma
ozdravili. Ivan Baretinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik;
Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360. **Mestna lekarna, Zagreb**, Ustanovljena l. 1360.

Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Važno! Za Važno!
gospodinj, trgovce in živinorejce.

Naiboljša in najcenejša postrežba

za drogve, kemikalije, zelišča, cvetja, kore-
nine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni
prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke
za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne
predmete, fotografske aparate in po-
trebščine, kirurška obezila vsake vrste,
sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za
tla itd. — Velika zaloga najfinjšega ruma
in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih
1244 vod iz soli za kopel. 52-23

Oblastv. konces. oddaja strupov.

Za živinorejce posebno priporočljivo:
grenka sol, dvojna sol, soliter, encjan, kolmož,
krmin, apno i. t. d. — Vnanja naročila se
izvršujejo točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice 3.

Brezplačno in poštne prosto

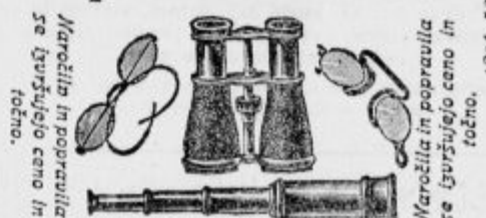
pošilja vsakemu na
zahtevanje svoj ilu-
strovani cenik prva
in največja izvozna
trgovina z urami, bi-
seri, zlatino, srebr-
nino, optičkimi stvar-
mi, godbenimi avto-
mati itd. 942 52-33

Dietingerjev nasl.
Teodor Fehrenbach

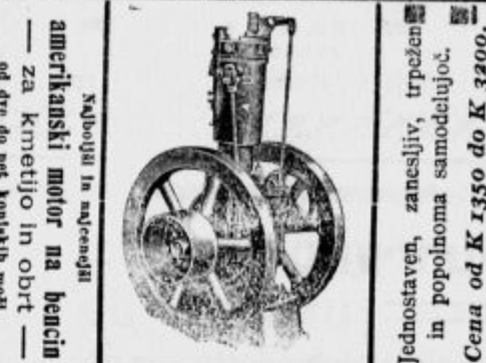
v Mariboru (Štaj.),
Gosposka ulica 26,
v lastni hiši.

Nikl. rem. ura od 1-80 gld., srebrna rem-ura
od 4 gld., zlata rem. ura od 10 gld. dalje.
Izvršujejo se tudi vsa v to stroko spadajoča po-
pravila natančno, vestno in jako ceno.

Optični zavod

Fr. P. Zajec,
v Ljubljani, Stari trg št. 26.

Vsaki del motorja se lahko zamenja, ter si
vsako popravilo lahko sam preskrbi.

1254 Dobivajo se najboljše pri 52-23

Karol Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVSEK

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 16.

Tudi vsi poljedeljski stroji
kakor: mlatilnice, slamorez-
nice, vrtila, čistilnice, mlini
za sadje in grozdje, preše itd.

Traverze, cement, storja,
okovi in orodje za vsako obrt.

Ceniki na razpolago.

Pri nakupovanju
suknenega
in manufakturnega
blaga

se opozarja na trdiko

HUGO IHL

v Ljubljani

Špitalske ulice šte. 4.

196 52-47

Velika zaloga
suknenih ostankov.